

GENEL MUHASEBE

Çözümlü Örnekleri ile Hesaplar ve Uygulamaları

Öğr. Gör. Atilla ŞENOL

İçindekiler

ÖNSÖZ	5
1. MUHASEBE SİSTEMİ VE MALİ TABLOLAR	6
1.1. MUHASEBE	6
1.2. MUHASEBENİN FONKSİYONLARI	7
1.3. MUHASEBENİN BÖLÜMLERİ	8
1. 4. MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI	8
1.5. TEMEL VE EK MALİ (FİNANSAL) TABLOLAR.....	10
1.6. GELİR TABLOSU.....	20
1.7. EK MALİ TABLOLAR.....	25
1. 8. HESAP KAVRAMI	30
1.9. TEK DÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ	33
10. HESAPLAR ARACILIĞI İLE GÜNLÜK DEFTER (YEVMIYE DEFTERİ) VE BÜYÜK DEFTERE (DEFTER-İ KEBİR) MUHASEBE KAYITLARININ YAPILMASI	35
İKİNCİ BÖLÜM.....	36
HESAP PLANI AÇIKLAMALARI – HESAPLARIN İŞLEYİŞİ VE MUHASEBE KAYITLARI	36
AKTİF HESAPLAR: Bilançonun aktifinde yer alan hesap numarası 1 ve 2 ile başlayan hesaplardır.	36
10- HAZIR DEĞERLER	36
100. KASA	37
101. ALINAN ÇEKLER.....	39
102. BANKALAR	40
103. VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)	42
108. DİĞER HAZIR DEĞERLER	43
11. MENKUL KIYMETLER.....	46
Çözüm.....	60
13. DİĞER ALACAKLAR	68
15. STOKLAR	73
DEĞERİ DÜŞEN STOKLAR	88
17. YILARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİNE İLİŞKİN HESAPLAR	94
18. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	97
19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	102
2. DURAN VARLIKLAR	117
22. TİCARİ ALACAKLAR.....	117

23. DİĞER ALACAKLAR	118
24. MALİ DURAN VARLIKLAR	119
25. MADDİ DURAN VARLIKLAR	123
26. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	132
27. ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR.....	137
28. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI :	140
29. DİĞER DURAN VARLIKLAR	141
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM PASİF HESAPLAR.....	144
3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR.....	144
30. MALİ BORÇLAR	144
32. TİCARİ BORÇLAR	150
33. DİĞER BORÇLAR.....	154
34. ALINAN AVANSLAR	159
35. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ	161
36. ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER.....	162
37. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI.....	164
38. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	168
4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	175
40. MALİ BORÇLAR	175
42. TİCARİ BORÇLAR	178
43. DİĞER BORÇLAR.....	180
44. ALINAN AVANSLAR	181
47. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI.....	182
48. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI.....	182
49. DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	183
5. ÖZKAYNAKLAR	184
50. ÖDENMİŞ SERMAYE.....	184
52. SERMAYE YEDEKLERİ	186
54. KÂR YEDEKLERİ	188
57. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	190
58. GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	190
59. DÖNEM NET KARI (ZARARI)	190
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	193
6. GELİR TABLOSU HESAPLARI	193

60. BRÜT SATIŞLAR	193
60. BRÜT SATIŞLAR	193
61. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	197
62. SATIŞLARIN MALİYETİ (-).....	199
63. FAALİYET GİDERLERİ	202
64. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	204
65. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-).....	210
66. FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	214
67. OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR.....	215
68. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR.....	216
69. DÖNEM NET KÂRI VE ZARARI	218
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	222
7 MALİYET HESAPLARI	222
7/A SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI	222
70 MALİYETİ MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI	223
71 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ.....	224
72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ	225
73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ.....	227
74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	230
75. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ :	232
76 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	233
77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ :	235
78 FİNANSMAN GİDERLERİ :	236
0-9 GİDER ÇEŞİTLERİ	242
Gider Çeşitleri Hesaplarının İşleyişi :	243
10-99 GİDER YERLERİ	243
7/B SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI.....	244
79 GİDER ÇEŞİTLERİ	245
KAYNAKÇA	266

ÖNSÖZ

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MUHASEBE SİSTEMİ VE MALİ TABLolar

1.1. MUHASEBE

Kamu, özel kurum ve kuruluşlarda oluşan mali nitelikli işlem ve olayların para ile ifade edilmiş şekilde kaydetme, sınıflandırma, özetleme, rapor etme ve sonuçları yorumlama işlevini yerine getiren bilim, metot ve sanattan oluşan bilgi sistemidir.

Basit anlamla muhasebe bir hesap tutma, gelir ve giderleri takip etme olarak anlamlandırılır. Toplumun temel yapısını oluşturan gerçek kişinin hayatını idame ettirebilmesi için bir gelir kaynağına ihtiyacı vardır. Bu gelir kişinin sahip olduğu öz değerleri veya dışardan sağlanan maddi kaynaklar ile kişinin doğuştan sahip olduğu ve sonradan kazandığı maddi olmayan değerler toplamı kadar toplumda yer edinir ve kabul görür. Kişinin muhasebesi yapılırken varlıkları, kaynakları ve toplumun kendine verdiği manevi değerleri dikkate alınarak değer yargısına varılır. Ticari hayatın yapısını oluşturan kurum ve kuruluşlarda aynen gerçek kişi gibi varlıklara, kaynaklara ve değerlendirme pozisyonunda olan kişi ve kurumların yüklediği maddi olmayan değerler ile anlamlandırılır. Bu sonuçla gerçek veya tüzel her kişinin muhakeme edilecek bir yönü varsa muhasebesi de mümkündür. Bu nedenle muhasebe gerçek ve tüzel kişi hayatının değişmez parçası olup, gerçek kişide doğuşla, tüzel kişide kuruluşla başlayıp ölüm ve kapanışla sona erer. İbrahim'i dinlerde muhasebe ölümden sonrada devam etmektedir. Konumuzu oluşturan tüzel kişilerde muhasebe işlemlerinden söz edilebilmesi için temel kural bir işletmenin varlığı, o işletmede oluşan mali nitelikli işlem (alım-satım-ödeme – tahsil – borçlanma – karşılık ayırma vb.)ve olay (bozulma – yanma – yenileme – yıpranma vb)olması bu işlem ve olayların Türk Lirası ile ifade edilebilir olması gerekir. Bu işlem ve olayların muhasebe kuralları ile anlamlandırılması muhasebenin fonksiyonlarını oluşturmaktadır. Muhasebenin konusunu sadece kâr amacı güden işletmeler değil kâr amacı gütmeyen işletmelerde oluşturacağı için temel olarak mali nitelikli işlem ve olaylar muhasebenin konusunu oluşturur. Muhasebe açısından İşletmede 1TL nin kaybolması, işletme yöneticisinin ölmesinden çok önemlidir. O halde muhasebe işlevlerini yerine getirirken belirli bilimsel kurallar ve yöntemler uygulanır.

Muhasebe kişinin mali nitelikli işlem ve olaylarıyla ilgilenmesi için ilgili kişinin tacir sıfatını kazanması gerekir.

TACİR: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre *“I - Gerçek kişiler MADDE 12- (1) Bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye tacir denir.”*

2- Tüzel kişiler “MADDE 16- (1) Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar. Türk Ticaret Kanununda kişiliklerine göre sınıflandırılan tacirler, Vergi Usul Kanununda defter tutma yükümlülüğüne göre 1. Sınıf Tacir ve 2. Sınıf Tacir olarak sınıflandırılmıştır. Birinci sınıf tacirler Bilanço Esasına göre Günlük (Yevmiye) defteri, Büyük (Defter-i Kebir) defter ve Envanter (Mevcutat ve muazene) defteri, ikinci sınıf tacirler İşletme Hesabı Esasına göre İşletme defteri tutarlar.”

Ülkemizde birinci sınıf tacirler muhasebe kayıtlarını Tek Düzen Muhasebe Sisteminde bilanço esasına göre çift taraflı kayıt yöntemi ve İtalyan usulüne göre tutmaktadırlar. Muhasebe kayıtlarında bir bütünlük ve uygunluk sağlanması amacıyla anlamlandırılmış kurallar konulmuştur. Bu kuralların bütünü muhasebenin fonksiyonlarını oluşturur

1.2. MUHASEBENİN FONKSİYONLARI

1.2.1. Kaydetme Fonksiyonu: Mali nitelikli işlem ve olayların belgeye dayanarak Günlük (Yevmiye) deftere işlem ve olayın ortaya çıkış tarih sırasına göre kayıt edilmesi aşamasıdır. Geçerli belgeye dayanmayan hiçbir işlem ve olay ticari defterlere kayıt edilemez. Kayıt etme muhasebenin temel fonksiyonu olduğundan doğru ve güvenilir kayıtlarla diğer fonksiyonlar anlam kazanır.

1.2.2. Sınıflandırma Fonksiyonu: Mali nitelikli işlem ve olayların tarih sırasına göre günlük deftere kayıt edilmesinden sonra yevmiye maddelerinde karışık olan mali nitelikli işlemlerin hesap bazında sınıflandırılarak muhasebe sistemi dahilinde niteliklerine göre büyük defter (Defter-i Kebir)e kayıt edilmesidir. Bilgisayarla yapılan muhasebe kayıtlarında bu işlem otomatik olarak yapılmaktadır.

1.2.3. Özetleme Fonksiyonu: Günlük deftere kayıt edilen, büyük defterde sınıflandırılan yüzlerce işlem hesap bazında borç alacak tutarı olarak özet gösterilmesidir. Muhasebe sistemimizde özetleme fonksiyonu mizan aracılığı ile yerine getirilir. Bu fonksiyonla kullanılan hesapların sonuçları çok kolay ve hızlı görülmesinin yanında muhasebe sistemine aykırı olarak yapılmış hatalar varsa kolayca görülür. Yöneticilerin hızlı karar almalarını sağlayan fonksiyondur.

1.2.4. Raporlama Fonksiyonu: Kayıt edilen, sınıflandırılan ve özetlenen işlemler bilanço ve gelir tablosu gibi mali tablolar aracılığı ile sonuç aşamasına getirilir. Raporlama muhasebenin en son ve önemli fonksiyonu olup, rapor olarak mali tablolar aracılığı ile sunulan bilgiler işletme ile ilgisi olan (Devlet- ortaklar – rakipler – yatırımcılar – müşteriler – satıcılar – kredi kurumları) kişilerin bilgisine herkesin anlayacağı evrensel kurallardan oluşan bir dille sunulmasıdır. Rapor kısmındaki bilgilere göre ilgili taraflar yorum yaparak karar verirler.

1.3. MUHASEBENİN BÖLÜMLERİ

1.3.1. Genel (Finansal) Muhasebe: Muhasebenin temeli olup, ticaret işletmelerinde mali nitelikli işlem ve olayların belgeye dayanarak işlemlerin ortaya çıkış tarih sırasına göre kayıt edilerek izlendiği muhasebe türüdür. Tüm alım satım ve ticari faaliyetler genel muhasebe temelinde izlenir. İhtisas muhasebesi olan Banka muhasebesi, Şirketler Muhasebesi, Konaklama muhasebesi, İnşaat Muhasebesi gibi muhasebeler genel muhasebenin üzerine inşa edilir

1.3.2. Maliyet Muhasebesi: Üretim işletmelerinde hammadde tedarikinden üretim maliyetine ve birim maliyeti tespit etmeye kadar genel muhasebe temelinde kullanılan muhasebedir. Mamul maliyetlerinin belirlenmesi giderlerin sınıflandırılması ve analizi yapılarak toplam ve birim maliyetler hesaplanıp belirli bir kâr marjı uygulanarak satış fiyatının belirlenmesi, satış , tedarik yatırım, üretim politikalarının geliştirilmesinde maliyet muhasebesi verilerinden de faydalanılır.

1.3.3. Yönetim Muhasebesi: İşletmede meydana gelen mali nitelikli işlem ve olayların finansal muhasebe kurallarına göre kayıt edildikten sonra evrensel bir dille mali tablolara aktarılıp rapor şekline dönüşen bilgilerin yöneticilere alacakları kararlarda yardımcı olmasını sağlayan muhasebe dalıdır.

1. 4. MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI

1. Sosyal Sorumluluk Kavramı,
2. Kişilik Kavramı,
3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı,
4. Dönemsellik Kavramı,

5. Parayla Ölçülme Kavramı,
6. Maliyet Esası Kavramı,
7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı,
8. Tutarlılık Kavramı,
9. Tam Açıklama Kavramı,
10. İhtiyatlılık Kavramı,
11. Önemlilik Kavramı,
12. Özün Önceliği Kavramı.

1. Sosyal Sorumluluk Kavramı : Bu kavram, muhasebenin işlevini yerine getirme hususundaki sorumluluğunu belirtmekte ve muhasebenin kapsamını, anlamını, yerini ve amacını göstermektedir. Sosyal sorumluluk kavramı; muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil, tüm toplumun çıkarlarının gözetilmesi ve dolayısıyla bilgi üretiminde gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst davranılması gereğini ifade eder.

2. Kişilik Kavramı : Bu kavram; işletmenin sahip veya sahiplerinden, yöneticilerinden, personelinden ve diğer ilgililerden ayrı bir kişiliğe sahip olduğunu ve o işletmenin muhasebe işlemlerinin sadece bu kişilik adına yürütülmesi gerektiğini öngörür.

3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı: Bu kavram, işletmelerin faaliyetlerini bir süreye bağlı olmaksızın sürdüreceğini ifade eder. Bu nedenle işletme sahiplerinin ya da hissedarlarının yaşam süreleriyle bağlı değildir. İşletmenin sürekliliği kavramı maliyet esasının temelini oluşturur. Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır.

4. Dönemsellik Kavramı : Dönemsellik kavramı; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır. Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması bu kavramın gereğidir. Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır.

5. Parayla Ölçülme Kavramı : Parayla ölçülme kavramı, parayla ölçülebilen iktisadi olay ve işlemlerin muhasebeye ortak bir ölçü olarak para birimiyle yansıtılmasını ifade eder. Muhasebe işlemleri ulusal para birimine göre yapılır.

6. Maliyet Esası Kavramı : Maliyet esası kavramı; para mevcudu, alacaklar ve maliyetinin belirlenmesi mümkün veya uygun olmayan diğer kalemler hariç, işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde, bunların elde edilme maliyetlerinin esas alınması gereğini ifade eder.

7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı : Bu kavram, muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş objektif belgelere dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve ön yargısız davranılması gereğini ifade eder.

8. Tutarlılık Kavramı : Tutarlılık kavramı; muhasebe uygulamaları için seçilen muhasebe politikalarının, birbirini izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması gereğini ifade eder. İşletmelerin mali durumunun, faaliyet sonuçlarının ve bunlara ilişkin yorumların karşılaştırılabilir olması bu kavramın amacını oluşturur. Tutarlılık kavramı, benzer olay ve işlemlerde, kayıt düzenleri ile değerlendirme ölçülerinin değişmezliğini ve mali tablolarda biçim ve içerik yönünden tek düzeni öngörür. Geçerli nedenlerin bulunduğu durumlarda, işletmeler, uyguladıkları muhasebe politikalarını değiştirebilirler. Ancak bu değişikliklerin ve bunların parasal etkilerinin mali tabloların dipnotlarında açıklanması zorunludur.

9. Tam Açıklama Kavramı : Tam açıklama kavramı; mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olmasını ifade eder. Mali tablolarda finansal bilgilerin tam olarak açıklanması yanında, mali tablo kalemleri kapsamında yer almayan ancak alınacak kararları etkileyebilecek, gerçekleşmesi muhtemel olaylara da yer verilmesi bu kavramın gereğidir.

10. İhtiyatlılık Kavramı: Bu kavram, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önüne alınması gereğini ifade eder. Bu kavramın sonucu olarak, işletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar, muhtemel gelir ve kârlar için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapmazlar. Ancak bu kavram gizli yedekler veya gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturamaz.

11. Önemlilik Kavramı : Önemlilik kavramı, bir hesap kalemi veya mâli bir olayın nispi ağırlık ve değerinin mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade eder. Önemli hesap kalemleri, finansal olaylar ve diğer hususların mali tablolarda yer alması zorunludur.

12. Özün Önceliği Kavramı : Özün Önceliği kavramı, işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimlerinden çok özlerinin esas alınması gereğini ifade eder. Genel olarak işlemlerin biçimleri ile özleri paralel olmakla birlikte, bazı durumlarda farklılıklar ortaya çıkabilir. Bu takdirde, özün biçime önceliği esastır.

1.5. TEMEL VE EK MALİ (FİNANSAL) TABLOLAR

a) Temel Mali Tablolar

1. Bilanço
2. Gelir Tablosu

b) Ek Mali Tablolar

1. Nakit Akım Tablosu
2. Fon Akım Tablosu
3. Özkaynak Değişim Tablosu
4. Satışların Maliyeti Tablosu
5. Kâr Dağıtım Tablosu

1.5.1 BİLANÇO

Bilanço, bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağladığı kaynakları gösteren temel mali tablodur.

1. 5.2 BİLANÇO DÜZENLEME KURALLARI :

Bilançonun aktifinde yer alan varlıklar, paraya dönüşme hızlarına göre en çok likitten en az likit değere doğru, pasifinde yer alan kaynaklar ise en kısa vadeli kaynaktan en uzun vadeli kaynağa doğru sıralanırlar. Pratik olarak Tek Düzen Muhasebe Sistemindeki hesaplar numara sırasına göre küçükten büyüğe doğru sıralanır numarası 1 ve 2 ile başlayanlar aktif, 3 – 4 – 5 ile başlayanlar pasif tarafa yazılır. Bilanço toplamı alınırken eksi işaretli olan hesapların tutarı artı işaretli olanlardan çıkarılır.

1. 5.3 BİLANÇONUN BİÇİMSEL YAPISI

Muhasebe kayıtları bilgisayar aracılığı ile muhasebe paket programları kullanılarak düzenlenmekte olup, bu programlarda tek düzen muhasebe sistemi ve finansal tabloların standart biçimi kullanıldığından yapılan muhasebe kayıtlarının sonucuna göre bilançolar sistem tarafından düzenlenmektedir. Bilançolar standart forum şeklinde ayrıntılı ve özet bilanço olarak düzenlenmektedir.

Bilanço iki kısımdan oluşur.

AKTİF: İşletmenin sahip olduğu mevcut varlıklar ile alacaklarının yer aldığı taraftır.

Varlıklar işletmede mevcut ve alacak şeklinde olabilir. Varlıkların bir kısmı nakit veya bir yıl içinde nakde çevrilebilme özelliği gösterdiği için dönen varlık (Kasa – Banka – Hisse Senedi – Vadesi bir yıldan az olan senetli ve senetsiz alacaklar – Ticari Mallar gibi), işletmenin uzun süre faydalanacağı ve bir yıldan uzun zamanda nakde çevrilme özelliği taşıyanlar ise duran varlık (Bina – Makine – Taşıt – Demirbaş – Vadesi bir yıldan uzun senetli ve senetsiz alacaklar gibi) olarak izlenmektedirler.

PASİF: İşletmenin sahip olduğu tüm varlıkların nereden elde edildiğini gösteren kaynakların izlendiği kısımdır. Bir işletmenin sahip olduğu varlıkların kaynağı ya kendi öz varlığı yada dışardan borç olarak alınan yabancı kaynaklardır. Öz kaynak sermaye grubu olarak nitelendirilmesine rağmen dışardan borç olarak temin edilen kaynaklar yabancı kaynak olarak sınıflandırılır. Yabancı kaynaklarda vadelerine göre kısa vadeli ve uzun vadeli yabancı kaynak olarak sınıflandırılır. Buna bilanço eşitliği denilmektedir. Bu eşitlik aşağıdaki şekilde yazılabilir.

Kelime anlamı terazi olan bilanço da aktif ve pasif tarafın bir birine eşit olması temel kuraldır. Buna bilanço eşitliği denir.

1.5.6. BİLANÇO EŞİTLİĞİ : Bilançonun aktif ve Pasif tarafının eşit olması temel kuraldır.

$$\text{AKTİF} = \text{PASİF}$$

$$\text{AKTİF} = \text{VARLIKLAR (DÖNEN VARLIKLAR + DURAN VARLIKLAR)}$$

$$\text{PASİF} = \text{KAYNAKLAR (KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR + UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR + ÖZ KAYNAKLAR)}$$

$$\text{VARLIKLAR (DÖNEN VARLIKLAR + DURAN VARLIKLAR)} = \text{KAYNAKLAR (KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR + UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR + ÖZ KAYNAKLAR)}$$

İşletmenin sahip olduğu varlıklar ya işletmede mevcuttur yada alacak şeklindedir. Kısaca varlıklar mevcutlar ve alacaklardan oluşur.

$$\text{MEVCUT VARLIKLAR + ALACAKLAR} = \text{BORÇLAR + SERMAYE}$$

$$\text{SERMAYE} = \text{MEVCUTLAR + ALACAKLAR - BORÇLAR}$$

$$\text{BORÇLAR} = \text{MEVCUTLAR + ALACAKLAR - SERMAYE}$$

$$\text{MEVCUTLAR} = \text{BORÇLAR + SERMAYE - ALACAKLAR}$$

$$\text{ALACAKLAR} = \text{BORÇLAR + SERMAYE - MEVCUTLAR}$$

Bilançolar biçimsel olarak hesap tipi ve rapor tipi olarak iki şekildedir. Muhasebe kayıtlarının bilgisayar aracılığı ile yapılması ve finansal tabloların raporlama sistemine uygun olarak tek tip olarak düzenlenmesi nedeniyle ticari hayatta ve finans piyasasında rapor tipi bilanço düzenlenmektedir.

1.5.5 Bilanço Düzenleme

Tek Düzen Hesap Planına göre hesap numarası 1 ile başlayanlar Dönen Varlıklar, 2 ile başlayanlar Duran Varlıklar olup aktifi oluşturur. Numarası 3 ile başlayanlar Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, 4 ile başlayanlar Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar, 5 ile başlayanlar Öz Kaynaklar olup Pasifi oluştururlar. O halde Bilanço hesapları numarası 1- 2 -3 -4 -5 ile başlayan hesaplar olup, bunlardan 1 ve 2 ile başlayanlar Aktif Hesaplar, 3 -4 – 5 ile başlayanlar Pasif hesaplar. Bilanço düzenlenirken hesap numarası yazılmaz.

İşletme ilk kurulduğunda düzenlenen bilanço Kuruluş Bilançosu işletmenin kapanıp ticari faaliyetine son verilmesi durumunda düzenlenen bilanço Kapanış Bilançosu, bunların dışında normal faaliyet döneminde düzenlenen bilançolardan 01 – 01 tarihinde düzenlenen Dönem Başı Bilançosu 31 – 12 tarihinde düzenlenen Dönem Sonu Bilançosu, yıl içerisinde üçer aylık dönemlerde düzenlenenler ise Ara Bilanço olarak isimlendirilir.

Hesap Tipi Bilanço Yapısı

.....İŞLETMESİTARİHLİ BİLANÇOSU	
AKTİF	PASİF
I. DÖNEN VARLIKLAR. Hesap Numarası 100 den 199’a kadar olan hesaplar küçükten büyüğe doğru yazılır. II. DURAN VARLIKLAR Hesap Numarası 200 den 299’a kadar olan hesaplar küçükten büyüğe doğru yazılır. Paraya dönüşme hızlarına göre en çok likitten en az likit değere doğru	III. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR Hesap Numarası 300 den 399’a kadar olan hesaplar küçükten büyüğe doğru yazılır. IV. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR Hesap numarası 400 den 499’a kadar olan hesaplar küçükten büyüğe doğru yazılır V.ÖZ KAYNAKLAR Hesap numarası 500 den 599’a kadar olan hesaplar küçükten büyüğe doğru sıralanır. En kısa vadeli kaynaktan en uzun vadeli kaynağa doğru sıralanırlar.
AKTİF TOPLAM	PASİF TOPLAM

AYRINTILI BİLANÇO ÖRNEĞİ

AKTİF	İŞLETMESİTARİHLİ BİLANÇOSU	PASİF
1. DÖNEN VARLIKLAR 100. Kasa 101. Alınan Çekler 102. Bankalar 103. Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri(-) 108. Diğer Hazır Değerler 110. Hissesenetleri 111. Özel Kesim Tahvil Senet Ve Bonoları 112. Kamu Kesimi Tahvil, Senet Ve Bonoları	3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR 300. Banka Kredileri 303. Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri Ve Faizleri 304. Tahvil Anapara Borç, Taksit Ve Faizleri 305. Çıkarılan Bonolar Ve Senetler 306. Çıkarılmış Diğer Menkil Kıymetler 308. Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-) 309. Diğer Mali Borçlar 320. Satıcılar	

118. Diğer Hazır Değerler	321. Borç Senetleri
120. Alıcılar	322. Borç Senetleri Reeskontu(-)
121. Alacak Senetleri	326. Alınan Depozito Ve Teminatlar
122. Alacak Senetleri Reeskontu(-)	329. Diğer Ticari Borçlar
126. Verilen Depozito Ve Teminatlar	331. Ortaklara Borçlar
127. Diğer Ticari Alacaklar	332. İştiraklere Borçlar
128. Şüpheli Ticari Alacaklar	333. Bağlı Ortaklıklara Borçlar
129. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı(-)	335. Personele Borçlar
131. Ortaklardan Alacaklar	336. Diğer Çeşitli Borçlar
132. İştiraklerden Alacaklar	337. Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)
133. Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar	340. Alınan Sipariş Avansları
135. Personelden Alacaklar	349. Alınan Diğer Avanslar
136. Diğer Çeşitli Alacaklar	350,358 Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Hakedişleri Bedelleri
137. Diğer Alacak Senetleri Reeskontu(-)	360. Ödenecek Vergi Ve Fonlar
138. Şüpheli Diğer Alacaklar	361. Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri
139. Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)	368. Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler
150. İlk Madde Malzeme	369. Ödenecek Diğer Yükümlülükler
151. Yarımamuller	370. Dönem Kârı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları
152. Mamuller	371. Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi Ve Diğer Yükümlülükleri(-)
153. Ticari Mallar	372. Kıdem Tazminatı Karşılığı
157. Diğer Stoklar	373. Maliyet Giderleri Karşılığı
158. Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)	379. Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları
159. Verilen Sipariş Avansları	380. Gelecek Aylara Ait Gelirler
170. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Maliyetleri	381. Gider Tahakkukları
179. Taşeronlara Verilen Avanslar	391. Hesaplanan Kdv
180. Gelecek Aylara Ait Giderler	392. Diğer Kdv
181. Gelir Tahakkukları	393. Merkez Ve Şubeler Cari Hesabı
190. Devreden Kdv	397. Sayım Ve Tesellüm Fazlaları
191. İndirilecek Kdv	399. Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar
192. Diğer Kdv	
193. Peşin Ödenen Vergiler Ve Fonlar	
195. İş Avansları	
196. Personel Avansları	
197. Sayım Ve Tesellüm Noksanları	
198. Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar	
199. Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı(-)	
2. DURAN VARLIKLAR	4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
220. Alıcılar	400. Banka Kredileri
221. Alacak Senetleri	405. Çıkarılmış Tahviller
222. Alacak Senetleri Reeskontu(-)	407. Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler
226. Verilen Depozito Ve Teminatlar	408. Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-)
229. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı(-)	409. Diğer Mali Borçlar
231. Ortaklardan Alacaklar	420. Satıcılar
232. İştiraklerden Alacaklar	421. Borç Senetleri
	422. Borç Senetleri Reeskontu(-)
	426. Alınan Depozito Ve Teminatlar
	429. Diğer Ticari Borçlar
	431. Ortaklara Borçlar
	432. İştiraklere Borçlar

233. Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar	433. Bağlı Ortaklıklara Borçlar
235. Personelden Alacaklar	436. Diğer Çeşitli Borçlar
236. Diğer Çeşitli Alacaklar	437. Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)
237. Diğer Alacak Senetleri Reeskontu	438. Kamuya Olan Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Borçlar
239. Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)	440. Alınan Sipariş Avansları
240. Bağlı Menkul Kıymetler	449. Alınan Diğer Avanslar
241. Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)	472. Kıdem Tazminatı Karşılığı
242. İştirakler	479. Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları
243. İştiraklere Sermaye Taahhütleri(-)	480. Gelecek Yıllara Ait Gelirler
244. İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)	481. Gider Tahakkukları
245. Bağlı Ortaklıklar	492. Gelecek Yıllara Ertelenmiş Veya Terkin Edilecek Kdv
246. Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri(-)	493. Tesise Katılma Payları
247. Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)	499. Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
248. Diğer Mali Duran Varlıklar	5. ÖZ KAYNAKLAR
249. Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı(-)	500. Sermaye
250. Arazi Ve Arsalar	501. Ödenmemiş Sermaye(-)
251. Yeraltı Ve Yer Üstü Düzenleri	520. Hisse Senetleri İhraç Primleri
252. Binalar	521. Hisse Senedi İptal Kârları
253. Tesis, Makine Ve Cihazlar	522. Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları
254. Taşıtlar	523. İştirakler Yeniden Değerleme Artışları
255. Demirbaşlar	524. Maliyet Artışları Fonu
256. Diğer Maddi Duran Varlıklar	529. Diğer Sermaye Yedekleri
257. Birikmiş Amortismanlar(-)	540. Yasal Yedekler
258. Yapılmakta Olan Yatırımlar	541. Statü Yedekleri
259. Verilen Avanslar	542. Olağanüstü Yedekler
260. Haklar	548. Diğer Kâr Yedekleri
261. Şerefiye	549. Özel Fonlar
262. Kuruluş Ve Örgütlenme Giderleri	570. Geçmiş Yıllar Kârları
263. Araştırma Ve Geliştirme Giderleri	580. Geçmiş Yıllar Zararları(-)
264. Özel Maliyetler	590. Dönem Net Kârı
267. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	591. Dönem Net Zararı(-)
268. Birikmiş Amortismanlar(-)	
269. Verilen Avanslar	
271. Arama Giderleri	
272. Hazırlık Ve Geliştirme Giderleri	
277. Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar	
278. Birikmiş Tükenme Payları(-)	
279. Verilen Avanslar	
280. Gelecek Yıllara Ait Giderler	
281. Gelir Tahakkukları	
291. Gelecek Yıllarda İndirilecek Kdv	
292. Diğer Kdv	
293. Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar	

294. Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar			
295. Peşin Ödenen Vergi Ve Fonlar			
297. Diğer Çeşitli Duran Varlıklar			
298. Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			
299. birikmiş Amortismanlar(-)			
AKTİF TOPLAM		PASİF TOPLAM	

İŞLETME ÖZET BİLANÇO TİPİ
(..... TL)*

AKTİF (VARLIKLAR)		PASİF KAYNAKLAR		EK TABLO 1	
	ÖNCEKİ DÖN.	CARİ DÖNEM		ÖNCEKİ DÖN.	CARİ DÖNEM
DÖNEN VARLIKLAR			I- KISA VADELİ YAB. KAYNAKLAR		
A- Hazır Değerler			A- Mali Borçlar		
B- Menkul Kıymetler			B- Ticari Borçlar		
1- Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karş.(-)			1- Borç Senetleri Reeskontu(-)		
C- Ticari Alacaklar			C- Diğer Borçlar		
1- Alacak Sen.Reeskontu(-)			1- Borç Senetleri Reeskontu(-)		
2- Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı(-)			D- Alınan Avanslar		
D- Diğer Alacaklar			E- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onar.Hakedişleri		
1- Alacak Senetleri Reeskontu(-)			F- Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler		
2- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)			G- Borç ve Gider Karşılıkları		
E- Stoklar			1- Dönem Kân Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları		
1- Stoklar Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			2- Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri(-)		
2- Verilen Sipariş Avansları			3- Kıdem Tazminatı Karşılığı		
F- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri			4- Diğer Borç ve Gider Karşılıkları		
G- Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			H- Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		
H- Diğer Dönen Varlıklar			I- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar		
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI			KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI		
DURAN VARLIKLAR			II- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
A- Ticari Alacaklar			A- Mali Borçlar		
1- Alacak Senetleri Reeskontu(-)			B- Ticari Borçlar		
2- Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı(-)			1- Borç Senetleri Reeskontu(-)		
B- Diğer Alacaklar			C- Diğer Borçlar		
1- Alacak Senetleri Reeskontu(-)			1- Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)		
2- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)			D- Alınan Avanslar		
C- Mali Duran Varlıklar			E- Borç ve Gider Karşılıkları		
1- Bağlı Menkul Kıymetler			1- Kıdem Tazminatı Karşılıkları		
2- Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			2- Diğer Borç ve Gider Karşılıkları		
3- İştirakler			F- Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		
4- İştirakler Sermaye Taahhütleri(-)			G- Diğ. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak		
5- İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI		
6- Bağlı Ortaklıklar			III- ÖZKAYNAKLAR		
7- Bağlı Ortaklıklar Sermaye Taahhütleri(-)			A- Ödenmiş Sermaye		
8- Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			1- Sermaye		
9- Diğer Mali Duran Varlıklar			2- Ödenmemiş Sermaye(-)		
10- Diğer Mali Duran Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			B- Sermaye Yedekleri		
D- Maddi Duran Varlıklar			1- Hisse Senedi İhraç Primleri		
1- Maddi Duran Varlıklar (Brüt)			2- Hisse Senedi iptal Kârları		
2- Birikmiş Amortismanlar(-)			3- M.D.V.Yen. Değerleme Artışları		
3- Yapılmakta Olan Yatırımlar			4- İştirakleri Yen. Değerleme Artışları		
4- Verilen Sipariş Avansları			5- Diğer Sermaye Yedekleri		
E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar			C- Kâr Yedekleri		
1- Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Brüt)			1- Yasal Yedekler		
2- Birikmiş Amortismanlar(-)			2- Statü Yedekleri		
3- Verilen Avanslar			3- Olağanüstü Yedekler		
F- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar			4- Diğer Kâr Yedekleri		
1- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar (Brüt)			5- Özel Fonlar		
2- Birikmiş Tükenme Payları(-)			D- Geçmiş Yıllar Kârları		
3- Verilen Avanslar			E- Geçmiş Yıllar Zararları(-)		
G- Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			F- Dönem Net Kâr(Zararı)		
H- Diğer Duran Varlıklar			ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI		
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI			PASİF (KAYNAKLAR TOPLAMI)		
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI					

NOTLAR :

İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre, bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

İŞLETME ÖZET BİLANÇO TİPİ
(..... TL)*

AKTİF (VARLIKLAR)		PASİF KAYNAKLAR		EK TABLO 2	
	ÖNCEKİ DÖN	CARİ DÖNEM			
I- DÖNEN VARLIKLAR			I- KISA VAD. YAB. KAYNAKLAR		
A- Hazır Değerler			A- Mali Borçlar		
1- Kasa			1- Banka Kredileri		
2- Alınan Çekler			2- Uzun Vadeli Yab. Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri		
3- Bankalar			3- Tahvil, Anapara, Borç, Taksitleri ve Faizleri		
4- Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri(-)			4- Çıkarılmış Bonolar ve Senetler		
5- Diğer Hazır Değerler			5- Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler		
B- Menkul Kıymetler			6- Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-)		
1- Hisse Senetleri			7- Diğer Mali Borçlar		
2- Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları			B- Ticari Borçlar		
3- Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonoları			1- Satıcılar		
4- Diğer Menkul Kıymetler			2- Borç Senetleri		
5- Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			3- Borç Senetleri Reeskontu(-)		
C- Ticari Alacaklar			4- Alınan Depozito ve Teminatlar		
1- Alıcılar			5- Diğer Ticari Borçlar		
2- Alacak Senetleri			C- Diğer Borçlar		
3- Alacak Senetleri Reeskontu(-)			1- Ortaklara Borçlar		
4- Verilen Depozito ve Teminatlar			2- İştiraklere Borçlar		
5- Diğer Ticari Alacaklar			3- Bağlı Ortaklıklara Borçlar		
6- Şüpheli Ticari Alacaklar			4- Personale Borçlar		
7- Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı(-)			5- Diğer Çeşitli Borçlar		
D- Diğer Alacaklar			6- Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)		
1- Ortaklardan Alacaklar			D- Alınan Avanslar		
2- İştiraklerden Alacaklar			E- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri Bedelleri		
3- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar			1- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri		
4- Personelden Alacaklar			F- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler		
5- Diğer Çeşitli Alacaklar			1- Ödenecek Vergi ve Fonlar		
6- Diğer Alacak Senetleri Reeskontu(-)			2- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesinti		
7- Şüpheli Diğer Alacaklar			3- Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş veya Diğer Yüküml.		
8- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)			4- Diğer Yükümlülükler		
E- Stoklar			G- Borç ve Gider Karşılıkları		
1- İlk Madde ve Malzeme			1- Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları		
2- Yan Mamuller			2- Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri(-)		
3- Mamuller			3- Kıdem Tazminatı Karşılığı		
4- Ticari Mallar			4- Diğer Borç ve Gider Karşılıkları		
5- Diğer Stoklar			H- Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		
6- Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			1- Gelecek Aylara Ait Gelirler		
7- Verilen Sipariş Avansları			2- Gider Tahakkukları		
F- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri			I- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar		
1- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri			1- Hesaplanan KDV		
2- Taahhütlere Verilen Avanslar			2- Diğer KDV		
G- Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			3- Merkez ve Şubeler Cari Hesabı		
1- Gelecek Aylara Ait Giderler			4- Sayım ve Tesellüm Faizleri		
2- Gelir Tahakkukları			5- Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar		
H- Diğer Dönen Varlıklar					
1- Devreden KDV					
2- İndirilecek KDV					
3- Diğer KDV					
4- Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar					
5- İş Avansları					
6- Personel Avansları					
7- Sayım ve Tesellüm Noksanları					
8- Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar					
9- Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı(-)					
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI			KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI		

İŞLETME ÖZET BİLANÇO TİPİ
(..... TL)*

AKTİF (VARLIKLAR)		PASİF KAYNAKLAR		EK TABLO 2	
	ÖNCEKİ DÖN	CARİ DÖNEM		ÖNCEKİ DÖN	CARİ DÖNEM
II- DURAN VARLIKLAR			II- UZUN VADELİ YAB.KAYNAKLAR		
A- Ticari Alacaklar			A- Mali Borçlar		
1- Alacaklar			1- Banka Kredileri		
2- Alacak Senetleri			2- Çıkarılmış Tahviller		
3- Alacak Senetleri Reeskontu(-)			3- Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler		
4- Verilen Depozito ve Teminatlar			4- Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-)		
5- Şüpheli Alacaklar Karşılığı(-)			5- Diğer Mali Borçlar		
B- Diğer Alacaklar			B- Ticari Borçlar		
1- Ortaklardan Alacaklar			1- Satıcılar		
2- İştiraklerden Alacaklar			2- Borç Senetleri		
3- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar			3- Borç Senetleri Reeskontu(-)		
4- Personelden Alacaklar			4- Alınan Depozito ve Teminatlar		
5- Diğer Çeşitli Alacaklar			5- Diğer Ticari Borçlar		
6- Diğer Alacak Senetleri Reeskontu(-)			C- Diğer Borçlar		
7- Şüpheli Alacaklar Karşılığı(-)			1- Ortaklara Borçlar		
C- Mali Duran Varlıklar			2- İştiraklere Borçlar		
1- Bağlı Menkul Kıymetler			3- Bağlı Ortaklıklara Borçlar		
2- Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			4- Diğer Çeşitli Borçlar		
3- İştirakler			5- Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)		
4- İştirakler Sermaye Taahhütleri(-)			6- Kamuya Olan Entelenmiş ve Taksitlendirilmiş Borçlar		
5- İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			D- Alınan Avanslar		
6- Bağlı Ortaklıklar			E- Borç ve Gider Karşılıkları		
7- Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhüt (-)			1- Kıdem Tazminatı Karşılıkları		
8- Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			2- Diğer Borç ve Karşılıkları		
D- Maddi Duran Varlıklar			F- Gelecek Yıllara Ait Gelirler		
1- Arazi ve Arsalar			Gider Tahakkukları		
2- Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri			1- Gelecek Yıllara Ait Gelirler		
3- Binalar			2- Gider Tahakkukları		
4- Tesis, Makine ve Cihazlar			G- Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar		
5- Taahhütler			1- Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilecek KDV		
6- Demirbaşlar			2- Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar		
7- Diğer Maddi Duran Varlıklar			UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI		
8- Birikmiş Amortismanları(-)			III- ÖZKAYNAKLAR		
9- Yapılmakta Olan Yatırımlar			A- Ödenmiş Sermaye		
10- Verilen Avanslar			1- Sermaye		
E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar			2- Ödenmemiş Sermaye(-)		
1- Haklar			B- Sermaye Yedekleri		
2- Şerhliye			1- Hisse Senedi İhraç Primleri		
3- Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri			2- Hisse Senedi İptal Kârları		
4- Araştırma ve Geliştirme Giderleri			3- M.D.V.Yeniden Değerleme Artışları		
5- Özel Maliyetler			4- İştirakler Yen.Değerleme Artışları		
6- Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar			5- Sermaye Yedekleri		
7- Birikmiş Amortismanları(-)			C- Diğer Kâr Yedekleri		
8- Verilen Avanslar			1- Yasal Yedekler		
F- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar			2- Statü Yedekleri		
1- Arama Giderleri			3- Olağanüstü Yedekler		
2- Hazırlık ve Geliştirme Giderleri			4- Diğer Kâr Yedekleri		
3- Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar			5- Özel Fonlar		
4- Birikmiş Tükenme Payları(-)			D- Geçmiş Yıllar Kârları		
5- Verilen Avanslar			E- Geçmiş Yıllar Zararları(-)		
G- Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları			F- Dönem Net Kâr (Zararı)		
1- Gelecek Yıllara Ait Giderler			ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI		
2- Gelir Tahakkukları			PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI		
H- Diğer Duran Varlıklar					
1- Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV					
2- Diğer KDV					
3- Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar					
4- Diğer Çeşitli Duran Varlıklar					
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI					
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI					

DİPNOTLAR :

İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre, bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

1.6. GELİR TABLOSU

1.6.1 Gelir Tablosunun Tanımı: Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ve katlandığı bütün giderleri gösterip, gelir ve gider sonucuna göre işletmenin elde ettiği dönem net kârı veya zararını gösteren bir tablodur.

Gelir tablosu mali tablolar ilkelerine uygun tek düzen formlar şeklinde hazırlanır. İşletmeler karşılaştırmalarda kolaylık sağlayacak ve anlam birliği oluşturacak şekilde gelir tablolarını düzenlemek zorundadır. Gelir tablosu finansal analize elverişli olarak rapor tipinde ya da hesap tipi olarak düzenlenebilir.

Süreklilik gösteren ve göstermeyen gelir ve giderler; olağan gelir ve kârlar, olağan gider ve zararlar; olağan dışı gelir ve kârlar ve olağan dışı gider ve zararlar olarak ayrı gruplar şeklinde gösterilmiştir. Finansman giderleri ayrı bir gruptur. Gelir tablosunda yer alan kalemler arasında mahsup yapılamaz. Tutarı olmayan kalemler gelir tablosunda yer almaz.

Gelir tablosunun bölümleri incelendiğinde, bir tüzel kişiliğin belirli bir döneme ait faaliyetleri ile ilgili detaylı bilgi edinmek ve hangi aşamada kâr veya zararda olduğunu tespit etmek mümkün olacaktır. Bu incelemelerde, şirketin faaliyette bulunduğu iş alanının kârlı olup olmadığı, borç yükünün miktarı, geçmişten gelen başka yükümlülükleri olup olmadığını anlamak mümkün olabilecektir.

1.6.2 Gelir Tablosu İlkeleri: Gelir tablosunun düzenlenmesinde Mali tablolar ilkeleri esas alınır. Bu tablonun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelir ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelirler ve süreklilik göstermeyen olağan dışı gelirler ayrı ayrı gösterilir. Buna göre, esas faaliyetler için yapılan giderler ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyet giderleri ve süreklilik göstermeyen olağan dışı giderler ayrı ayrı gösterilir.

İşletmenin yıl içerisinde elde ettiği gelirler; 6 ile başlayan gelir hesaplarının alacağına, giderler ise 7 ile başlayan gider hesaplarının borcuna yazılır.

Gelir tablosunu düzenleyebilmemiz için dönem sonlarında:

- Dönem sonu envanter işlemlerini tamamlarız. Sattığımız malların maliyet kaydını yaparız.
- Gider hesapları, yansıtma hesapları kullanılarak 6 ile başlayan gelir tablosundaki ilgili gider hesaplarına aktarılarak kapatılır

Tüm gelir ve gider hesapları 6 ile başlayan gelir tablosu hesaplarında toplandığında Gelir tablomuzu düzenleyebiliriz ya da bilgisayarda alabiliriz. Daha sonra da 6 ile başlayan tüm gelir ve gider hesapları 690- Dönem Kâr ve Zararına devredilerek kapatılır.

Gelir tablosu ilkelerinin amacı: satışların, gelirlerin, satışlar maliyetinin, giderlerin, kâr ve zararlar ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyeti sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır. Bütün satışlar, gelir ve kârlar ile maliyet, gider ve zararlar brüt tutarları üzerinden gösterilir ve hiçbir satış, gelir ve kâr kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen gelir tablosu ilkeleri aşağıda belirtilmiştir:

- Gerçekleşmemiş satışlar, gelir ve kârlar; gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir. Belli bir dönem veya dönemlerin gerçeğe uygun

faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem veya dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.

- Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır. Belli bir dönem veya dönemlerin başında ve sonunda maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda, alacak ve borçlarda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.

- Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır.

- Maliyetler: maddi duran varlıklar, stoklar, onarım ve bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya, birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip, dağıtılmalıdır.

- Arızı ve olağanüstü niteliğe sahip kâr ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli, fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir.

- Bütün kâr ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikteki dışı kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmelidir.

- Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır.

- Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulana gelen değerleme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir.

- Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya birkaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eden, şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağlı gelir ve kârlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz; dipnotlarda açıklama yapılır.

İŞLETME ÖZET GELİR TABLOSU TİPİ
 (..... TL)*
EK TABLO 3

	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
A- BRÜT SATIŞLAR				
B- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)				
C- NET SATIŞLAR				
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)				
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI				
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)				
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI				
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR				
G- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)				
H- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)				
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR				
İ- OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR				
J- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)				
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI				
K- DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)				
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI				

DİPNOTLAR :

İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre, bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

(..... TL)*

EK TABLO 4[illegible]

DİPNOTLAR :

İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre, bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

GELİR TABLOSU	ÖNCEKİ DÖNEM		CARİ DÖNEM	
A-BRÜT SATIŞLAR 1-Yurt içi Satışlar 2-Yurt dışı Satışlar 3-Diğer Gelirler B-SATIŞ İNDİRİMLERİ(-) 1-Satıştan İadeler(-) 2-Satış İskontoları(-) 3-Diğer İndirimler(-) C-NET SATIŞLAR D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-) 1-Satılan Mamuller Maliyeti(-) 2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti 3-Satılan Hizmet Maliyeti(-) 4-Diğer Satışların Maliyeti(-) BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI E-FAALİYET GİDERLERİ(-) 1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-) 2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri(-) 3-Genel Yönetim Giderleri(-) FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR 1-İştiraklerden Temettü Gelirleri 2-Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri 3-Faiz Gelirleri 4-Komisyon Gelirleri 5-Konusu Kalmayan Karşılıklar 6-Menkul Kıymet Satış Kârı 7-Kambiyo Kârları 8-Reeskont Faiz Gelirleri 9-Diğer Olağan Gelir ve Kârlar G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-) 1-Komisyon Giderleri(-) 2-Karşılık Giderleri(-) 3-Menkul Kıymet Satış Zararı(-) 4-Kambiyo Zararları(-) 5-Reeskont Faiz Giderleri(-) 6-Diğer Olağan Gider ve Zararlar(-) H-FİNANSMAN GİDERLERİ(-) 1-Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri(-) 2-Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri(-) OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR I-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂRLAR 1-Önceki Dönem Gelir ve Kârları 2-Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârlar J-OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR(-) 1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları(-) 2-Önceki Dönem Gider ve Zararları(-) 3-Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar(-) DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI(-) DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI				

1.7. EK MALİ TABLOLAR

Satışların Maliyeti Tablosu Tanımı: Satışların Maliyeti Tablosu işletmelerin dönem içindeki stok hareketlerini, üretim maliyetlerini, satılan mamul maliyetlerini, satılan hizmet maliyetlerini gösteren ek mali tablodur.

Fon Akım Tablosu : İşletmenin belirli bir dönemde elde ettiği finansal kaynaklar ve bu kaynakların kullanıldığı yerleri gösteren ek mali tablodur.

NAKİT AKIM TABLOSU: İşletmede bir faaliyet dönemi içerisinde oluşan nakit giriş ve çıkışlarını açıklayan ek mali tablodur. Nakit akım tablosu aracılığı ile dönem içerisinde nakit kaynakları ve kullanım yerleri nakit giriş ve çıkışları izlenir.

Kâr Dağıtım Tablosu : İşletmenin ilgili dönemde vergiden önceki kârını hesaplayarak dönem kârının dağıtımını gösteren tablodur. Bu tablo yardımıyla sermaye şirketlerinde Hisse Başına Kâr ile Hisse Başına Temettü tutarının hesaplanması, ödenecek verginin ve ayrılan yedeklerin ne kadar olduğu açıkça görülür. Anonim Şirketin hisse senedi sahiplerine ödeyeceği kar payı dönem net karı üzerinden hesaplanır. Bu kardan vergi ve diğer giderler düşüldükten sonra kalan kısmın en az %20'si kadar yatırımcıya ödenecek kısım ise temettü dağıtımıdır.

Özkaynak Değişim Tablosu: ilgili dönemde **özkaynak** kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları gösteren tablodur.

EK TABLO 5

* İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre, bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

FON AKIM TABLOSU

(..... TL)*

EK TABLO 6

	ÖNCEKİ DÖNEM		ÖNCEKİ DÖNEM	
A- FON KAYNAKLARI				
1- Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar				
a) Olağan Kâr				
b) Amortismanlar (+)				
c) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler (+)				
d) Fon Girişi Sağlamayan Gelirler (-)				
2- Olağandışı Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar				
a) Olağandışı Kâr				
b) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderleri (+)				
c) Fon Girişi Sağlamayan Gelirler				
3- Dönen Varlıklar Tutarındaki Azalışlar				
4- Duran Varlıklar Tutarındaki Azalışlar				
5- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlar (Borç ve Gider Karşılıklarını Kapsamaz.)				
6- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlar (Borç ve Gider Karşılıklarını Kapsamaz)				
7- Sermaye Artırımı (Nakit Karşılığı veya Dışardan Getirilen Diğer Varlıklar)				
8- Hisse Senetleri İhraç Primleri				
B- FON KULLANIMLARI				
1- Faaliyetlerle İlgili Kullanımlar				
a) Olağan Zarar				
b) Amortismanlar (+)				
c) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler (+)				
d) Fon Girişi Sağlamayan Diğer Gelirler (-)				
2- Olağandışı Faaliyetlerle İlgili Kullanımlar				
a) Olağandışı Zarar				
b) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (+)				
c) Fon Girişi Sağlamayan Gelirler (-)				
3- Ödenen Vergi ve Benzerleri (Bir Önceki Dönem Kârından Ödenen)				
4- Ödenen Temettüleri				
a) Bir Önceki Dönem Kârından Ödenen				
b) Yedeklerden Dağıtılan				
5- Dönen Varlıkların Tutarındaki Artışlar				
6- Duran Varlıkların Tutarındaki Artışlar (Yeniden Değerlemeyi Kapsamaz)				
7- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Azalışlar				
8- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Azalışlar				
9- Sermayedeki Azalışlar				

DİPNOTLAR :

.....

İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre, bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

KÂR DAĞITIM TABLOSU
(..... TL)*

EK TABLO 8

	ÖNCEKİ DÖN.		CARİ DÖNEM	
A- DÖNEM KÂRININ DAĞITIMI				
1- DÖNEM KÂRI				
2- ÖDENECEK VERGİ VE YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER (-)				
- Kurumlar Vergisi (Gelir Vergisi)				
- Gelir Vergisi Kesintisi				
- Diğer Vergi ve Yasal Yükümlülükler				
NET DÖNEM KÂRI				
3- GEÇMİŞ DÖNEMLER ZARARI (-)				
4- I. TERTİP YASAL YEDEK AKÇE (-)				
5- İŞLETMEDE BIRAKILMASI VE TASARRUFU ZORUNLU YASAL FONLAR (-)				
DAĞITILABİLİR NET DÖNEM KÂRI				
6- ORTAKLARA BİRİNCİ TEMETTÜ (-)				
- Adi Hisse Senedi Sahiplerine				
- İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine				
7- PERSONELE TEMETTÜ (-)				
8- YÖNETİM KURULUNA TEMETTÜ (-)				
9- ORTAKLARA İKİNCİ TEMETTÜ (-)				
- Adi Hisse Senedi Sahiplerine				
- İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine				
10- İKİNCİ TERTİP YASAL YEDEK AKÇE (-)				
11- STATÜ YEDEKLERİ (-)				
12- OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER (DAĞITILMAMIŞ KÂRLAR)				
13- DİĞER YEDEKLER				
14- ÖZEL FONLAR				
B- YEDEKLERDEN DAĞITIM				
1- DAĞITILAN YEDEKLER				
2- II. TERTİP YASAL YEDEKLER (-)				
3- ORTAKLARA PAY (-)				
- Adi Hisse Senedi Sahiplerine				
- İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine				
4- PERSONELE PAY (-)				
5- YÖNETİM KURULUNA PAY (-)				
C- HİSSE BAŞINA KÂR				
1- Adi Hisse Senedi Sahiplerine (TL%)				
2- İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine (TL%)				
D- HİSSE BAŞINA TEMETTÜ				
1- Adi Hisse Senedi Sahiplerine (TL%)				
2- İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine (TL%)				

NAKİT AKIM TABLOSU

(..... TL)*

EK TABLO 7

	ÖNCEKİ DÖNEM	CARİ DÖNEM
A- DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU		
B- DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ		
1- Satışlardan Elde Edilen Nakit		
a) Net Satışlar		
b) Ticari Alacaklardaki Azalışlar		
c) Ticari Alacaklardaki Artışlar (-)		
2- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit		
3- Olağandışı Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit		
4- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla ilgili Olmayan)		
a) Menkul Kıymet İhraçlarından		
b) Alınan Krediler		
c) Diğer Artışlar		
5- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardan Sağlanan Nakit (Alımlarla ilgili Olmayan)		
a) Menkul Kıymet İhraçlarından		
b) Alınan Krediler		
c) Diğer Artışlar		
6- Sermaye Artışından Sağlanan Nakit		
7- Hisse Senedi İhraç Prämierinden Sağlanan Nakit		
8- Diğer Nakit Girişleri		
C- DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI		
1- Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları		
a) Satışların Maliyeti		
b) Stoklardaki Artışlar		
c) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalışlar		
d) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artışlar (-)		
e) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)		
f) Stoklardaki Azalışlar (-)		
2- Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları		
a) Araştırma ve Geliştirme Giderleri		
b) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri		
c) Genel Yönetim Giderleri		
d) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler (-)		
3- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları		
a) Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar		
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğ. Gid. ve Zararlar (-)		
4- Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları		
5- Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışları		
a) Olağandışı Gider ve Zararlar		
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)		
6- Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları		
7- Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla ilgili Olmayan)		
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri		
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri		
c) Diğer Ödemeler		
8- Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla ilgili Olmayan)		
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri		
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri		
c) Diğer Ödemeler		
9- Ödenen Vergi ve Benzerleri		
10- Ödenen Temettüleri		
11- Diğer Nakit Çıkışları		
DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU (A+B-C)		
E- NAKİT ARTIŞ VEYA AZALIŞ (B-C)		

DİPNOTLAR :

İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre, bin, milyon, milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

1. 8. HESAP KAVRAMI

1.8.1 Hesap Kavramı ve Tanımı: Aynı nitelikteki işlemlerin artış ve azalışlarının izlendiği çizelgelere hesap denir. Bu çizelgeler muhasebe sistemine göre numaralandırılmış ve isimlendirilmiştir. Çift taraflı kayıt yöntemi gereği Günlük Defterde hesapların aynı yevmiye maddesinde birlikte kullanılması, büyük defterde ise ayrı ayrı kullanılması zorunludur.

<u>Mali Nitelikli İşlem ve Olay</u>	<u>Hesap No</u>	<u>Hesap Adı</u>
Kasaya Para giriş- çıkış	100	KASA HESABI
Bankaya para yatırma - çekme	102	BANKALAR HESABI
Çek Alındı	101	ALINAN ÇEKLER HESABI
Senet Alındı	121	ALACAK SENETLERİ HESABI
Senet İmzalandı	321	BORÇ SENETLERİ HESABI
Müşteriye Kredili Satış	120	ALICILAR HESABI
Satıcıdan Kredili Alış	320	SATICILAR HESABI
Çek Verildi	103	VERİLEN ÇEKLER HESABI
İşletme Binası	252	BİNALAR HESABI
Makineler	253	MAKİNELER HESABI
Taşıtlar	254	TAŞITLAR HESABI
Sermaye	500	SERMAYE HESABI gibi.

1.8.2 HESAPLARIN İŞLETİLMESİ: Aynı nitelikteki işlemlerin artış ve azalışlarının ait olduğu numaralı hesap ve çizelgeler aracılığı ile bir kural çerçevesinde işletilir.

Muhasebede temel kural alan hesap borçlu, veren hesap alacaklı olur. Muhasebe öğreniminde karşımıza çıkan her soruda kendimize şu soruyu soracağız kim aldı, kim verdi. Ali, Ayşe den kalemını ödünç aldı ise Ali aldığı için borçlu, Ayşe verdiği için alacaklı olur. Çift taraflı kayıt yönteminde bir muhasebe işleminde bir hesap veya birden çok hesap borçlu, bir veya birden çok hesap aynı değerde alacaklı olur. Aynı olayda yani muhasebe kayıt maddesinde borçlu hesap veya hesapların toplamı ile alacaklı hesap veya hesapların toplamı eşit olmak zorundadır.

Örnek: Kasaya sermaye olarak 50.000TL konuldu. *KASA aldığı için Kasayı temsil eden 100KASA HESABI borçlu olur.*

BORÇ		100 KASA HESABI		ALACAK	
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
01-10-2018	SERMAYE	50.000			

1.8.3 Hesap Açma: Bir hesabın borç ya da alacak tarafına ilk kez kayıt yapılmasıdır.

Örnek: 15.000TL” lık Ticari mal peşin alındı.

*Bu mali nitelikli olayda mal aldığı için malları muhasebede temsil eden 153 TİCARİ MALLAR HESABI **borçlu** olur. Alınan bu malların bedeli para olarak ödendiği için kasa parayı veriyor o halde kasa verdiği için muhasebede kasayı temsil eden 100 KASA HESABI **alacaklı** olur.*

BORÇ		153 TİCARİ MALLAR HESABI		ALACAK	
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
01-10-2018	45 NOLU FATURA İLE ALIŞ	15.000			

BORÇ		100 KASA HESABI		ALACAK	
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
01-10-2018			01-10-2018	45 NOLU FATURA İLE ALIŞ	15.000

Peşin mal alındığı için işletmeye mal girdi. İşletme kasasından para çıktı. Muhasebede her ticari işlem, olay, varlık bir hesapla temsil edildiği için burada alınan mal 153 TİCARİ MALLAR HESABINDA, para ise 100 KASA HESABINDA izlenmektedir. Muhasebenin kuralı ALAN HESAP BORÇLU VEREN HESAP ALACAKLI (Giren borçlu, Çıkan alacaklı) olur. Yukarıdaki örnekte mal alındığı için işletmeye mal girdi. O halde mal aldığı için onu temsil eden hesap 153 Ticari mallar Hesabı Borçlu, mal bedeli olan para kasadan çıkarılıp ödendiği için kasa verdi yani işletmeden para çıktığı için parayı temsil eden hesap 100KASA hesabı verdiği için alacaklı olur.

1. 8.4 Hesabın Borçlandırılması: Hesabın borç tarafına işlem yapılmasıdır.

Örnek: Bankadaki hesaba 5.000TL yatırıldı.

BORÇ 102 BANKALAR HESABI			ALACAK		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
10-10-2018	HESABA YATAN	5.000			

1.8.5 Hesabın Alacaklandırılması: Hesabın alacak tarafına işlem yapılmasıdır.

Örnek: Bankadaki hesaba 5.000TL yatırıldı.

BORÇ 100 KASA HESABI			ALACAK		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
			10-10-2018	YATAN	5.000

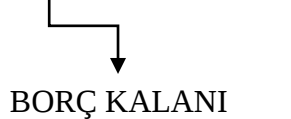
Yukarıdaki örneklerde kasadan 5.000TL alınıp Bankaya yatırıldı. Bu durumda banka aldığı için onu temsil eden 102 BANTKALAR HESABI borçlu, kasa verdiği için onu temsil eden 100 KASA HESABI alacaklı oldu.

1.8.6 Hesap Kalanı: Bir hesabın borç ve alacak taraflarının toplamaları arasındaki farka hesabın kalanı veya bakiye denir. Hesaplar borç kalanı verir, alacak kalanı verir veya hiç kalan vermez yani borç ve alacak tarafının toplamı eşittir.

Örnek: Banka hesabında daha önceden olan 5.000TL 17-10-2018 tarihinde çekildi.

BORÇ 102 BANKALAR HESABI			ALACAK		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
10-10-2018	YATAN	5.000	17-10-2018	ÇEKİLEN	5.000

Yukarıdaki işlemde bankada olan 5.000TL çekildi bankada hiç para kalmadı. Borç tarafı ve alacak tarafı eşit olduğu için 102 BANKALAR HESABI için kalan sıfır denir.

B	A
40.000	10.000
	
BORÇ KALANI	

B	A
20.000	30.000
	
ALACAK KALANI	

B	A
60.000	60.000
	
KALANSIZ	

1.9. TEK DÜZEN MUHASEBE SİSTEMİ

Tek Düzen Muhasebe sistemi çerçevesi; hesap sınıfı, hesap grubu ve hesaplardan oluşmaktadır. Onluk kodlama sistemine göre yapılan düzenlemede aşağıdaki gibidir.

I – 9 HESAP SINIFI

10 – 99 HESAP GRUBU

100 – 999 HESAP ADI

Örnek:

I- DÖNEN VARLIKLAR (HESAP SINIFI)

10- HAZIR DEĞERLER (HESAP GRUBU)

100 KASA HESABI (HESAP)

101 ALINAN ÇEKLER (HESAP)

1.9-1 HESAP SINIFLARI: Tek düzen hesap planında hesap sınıfları 9 grup altında incelenmiştir

1 DÖNEN VARLIKLAR

2 DURAN VARLIKLAR

3 KISA VADELİ YABANCI VARLIKLAR

4 UZUN VADELİ YABANCI VARLIKLAR

5 ÖZKAYNAKLAR

6 GELİR TABLOSU HESAPLARI

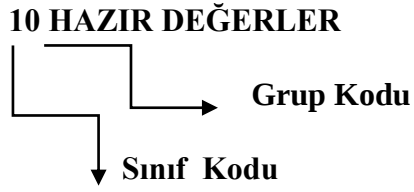
7 MALİYET HESAPLARI

8 SERBEST

9 NAZIM HESAPLAR

1.9-2 HESAP GRUPLARI: Tek Düzen Hesap Planında hesap sınıfları altında gruplanmış olup 10 – 90 kod aralığında numaralanmıştır. Birler basamağındaki sayı ait olduğu sınıf, onlar basamağındaki sayı grup kodunu gösterir.

Örnek:

- 10 HAZIR DEĞERLER**
- 11 MENKUL KIYMETLER**
- 12 TİCARİ ALACAKLAR**
- 15 STOKLAR**
- 22 TİCARİ ALACAKLAR**
- 24 MALİ DURAN VARLIKLAR**
- 25 MADDİ DURAN VARLIKLAR**
- 32 TİCARİ BORÇLAR**
- 42 TİCARİ BORÇLAR**
- 50 ÖDENMİŞ SERMAYE**
- 61 SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)**
- 72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ**
- 73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ**
- 74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ**
- 77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ**
- 78 FİNANSMAN GİDERLERİ**
- 8 (SERBEST)**
- 9 NAZIM HESAPLAR**

10. HESAPLAR ARACILIĞI İLE GÜNLÜK DEFTER (YEVMIYE DEFTERİ) VE BÜYÜK DEFTERE (DEFTER-İ KEBİR) MUHASEBE KAYITLARININ YAPILMASI

10.1 GÜNLÜK DEFTER: Muhasebenin kayıt etme fonksiyonu gereği mali nitelikli işlem ve olayların tarih sırasına göre yazıldığı, çift taraflı kayıt yöntemine göre bilanço usulünde birinci sınıf tacirlerin tutmakla yükümlü olduğu defterdir.

NO	AÇIKLAMA	BORÇ	ALACAK
	----- tarih----- BORÇLU HESAP ADI ALACAKLI HS. ADI Açıklama ----- tarih ----- Takip eden maddeler.	XXXX	XXX

Yevmiye Maddesi : İki tarih çizgisi arasında açıklanan muhasebe işlemine yevmiye maddesi denir.

Bir yevmiye maddesinde bir veya daha fazla hesap borçlu, karşılığında bir veya daha fazla hesap alacaklı olur. Bir maddede borçlu hesap veya hesapları ile alacaklı hesap veya hesaplarının toplamı bir birine eşit olur.

10.2. Büyük Defter:

DEFTERİ KEBİR YAZILACAK

İKİNCİ BÖLÜM

HESAP PLANI AÇIKLAMALARI – HESAPLARIN İŞLEYİŞİ VE MUHASEBE KAYITLARI

AKTİF HESAPLAR: Bilançonun aktifinde yer alan hesap numarası 1 ve 2 ile başlayan hesaplardır.

Özellikleri:

- a- Bilançonun aktifinde yer alırlar
- b- Numarası 1 ve 2 ile başlar. 1 ile başlayanlar dönen varlık hesapları, 2 ile başlayanlar duran varlık hesaplarıdır.
- c- İlk işlem hesabın borcuna yazılır. Hesaplar borçlu olarak açılırlar.
- d- Artışlar hesabın borcuna , azalışlar alacağına yazılır.
- e- Borç kalanı verirler veya hiç kalan vermezler.
- f- Aktifte eksi işaretli olan hesaplar aktifi düzenleyici hesap olup, pasif karakterlidirler yani aktifin tersi çalışırlar.

I- DÖNEN VARLIKLAR

10 HAZIR DEĞERLER

100 KASA HESABI

101 ALINAN ÇEKLER

102 BANKALAR

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)

108 DİĞER HAZIR DEĞERLER

Bu ana hesap grubu; nakit olarak elde ve bankada tutulan varlıklar ile normal koşullarda en fazla bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülen varlık unsurlarını kapsar.

Dönen Varlıklar; hazır değerler menkul kıymetler, ticari alacaklar, diğer kısa vadeli alacaklar, stoklar, gelecek döneme ait giderler ve gelir tahakkukları ile diğer dönen varlıklar şeklinde bölümlenir.

10- HAZIR DEĞERLER

Bu grup, nakit olarak elde veya bankada bulunan varlıklar ile istenildiği zaman değer kaybına uğramadan paraya çevirme imkânı bulunan varlıkları (Menkul kıymetler hariç) kapsar. Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur.

Muhasebe öğretiminde temel kural olarak ALAN HESAP BORÇLU, VEREN HESAP ALACAKLI VEYA GİREN BORÇLU, ÇIKAN ALACAKLI olur. Muhasebe gerçek hayatta olan fiillerin sembolleştirilerek takibi olduğu için her olay ve işlemde ALAN HESAP VE VEREN HESAP sorgusu yapılır ise öğrenme daha kolay olur. Muhasebe öğretiminde bu kural ile mantık ezberin önüne geçmiş olur.

100. KASA

Bu hesap, işletmenin elinde bulunan ulusal ve yabancı paraların TL. karşılığının izlenmesi için kullanılır.

İşleyişi :

Tahsil olunan para tutarları borç, ödemeler ve bankaya yatırılan para tutarları alacak kaydedilir. Hesap daima borç bakiyesi verir veya sıfır olur. Hiçbir şekilde alacak bakiyesi vermez.

Örnek:

- 1- İşletme sahibi sermaye olarak kasaya 30.000TL koydu.
- 2- Kasadan 20.000TL alınarak Ziraat Bankasında işletme adına açılan hesaba yatırıldı.
- 3- Bankadaki hesaptan 10.000TL çekilerek kasaya konuldu.
- 4- İş yeri kirası 2.000TL ödendi.
- 5- %18 KDV dahil 11.800TL değerinde mal peşin alındı.
- 6- %18 KDV dahil 4.720TL değerinde mal peşin satıldı.
- 7- İşletme çalışanına 3.000TL ücret ödendi.

Alan Hesap Borçlu Veren Hesap Alacaklı olurHer Muhasebe sorusunun içinde cevap vardır. Soru içerisinde geçen hesaplardan başka hesap kullanılmaz.

1	----- / -----	BORÇ	ALACAK
	100 KASA HES.	30.000	
	500 SERMAYE HES.		30.000
	Sermaye olarak konulan		
	----- / -----		
2	----- / -----		
	102 BANKALAR HS.	20.000	
	100 KASA HS.		20.000
	Banka hesabına yatırılan		
3	-----/-----		
	100 KASA HS	10.000	
	102 BANKALAR HS.		10.000
	Banka hesabından çekilen		
4	----- / -----		
	770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS	2.000	
	100 KASA HS		2.000
	İş yeri kirası ödendi.		
	----- /-----		
5	153 TİCARİ MALLAR HS	10.000	
	191 İNDİRİLECEK KDV	1.800	

6	100 KASA HS. ..Nolu fatura ile mal alındı ----- /----- 100 KASA HS	4.720	11.800
	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS 391 HESAPLANAN KDV ...Nolu fatura ile mal satıldı ----- /----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS		4.000 720
7	100 KASA HS Personele ücret ödendi ----- /-----	3.000	3.000

İşletmeye ait yabancı paralarda işletme kasasında ve muhasebe kayıtlarında kasa hesabının alt hesabında izlenir. Türkiye de kayıtların Türkçe tutulması ve Türk Lirası cinsinden kayıt edilmesi zorunlu olduğu için kasaya giren çıkan paralar ilgili tarihteki cari kur ile işlem görür.

Örnek: 1 -3.000 dolar alındı. Cari Kur 1 dolar = 5TL

2 – İşletme kasasında bulunan 1.000 dolar bozdurularak TL alındı. Cari kur 1 dolar = 4.5TL

Onluk desimal sisteme göre muhasebe hesap planında alt hesap açılarak yabancı paralar cari kur ile kayıt ve takip edilir.

1	----- / -----	BORÇ	ALACAK
	100 KASA HS	15.000	
	100 -02 Yab. Paralar Kasası		
	100 -02 – 01 Dolar Kasası		
	100 KASA HS.		15.000
	100- 01 TL Kasası		
	100-01-01 Merkez Kasa		
	----- /-----		
	100 KASA HS	4.500	
	100 -01 TL Kasası		

2	100-01-01 Merkez Kasa 100 KASA HS 100 -02 Yab. Paralar Kasası 100 -02 – 01 Dolar Kasası ----- / -----		4.500
---	---	--	-------

101. ALINAN ÇEKLER

Bu hesap gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletmeye verilmiş olup, henüz tahsil için bankaya verilmemiş veya ciro edilmemiş olan çeklerin izlenmesini sağlar.

İşleyişi : Alınan çeklerin yazılı değerleri ile borç, bankadan tahsil veya ciro edildiğinde alacak kaydedilir.

Örnek::

- 1- %18KDV dahil 7.080TL lık mal satılarak karşılığında çek alındı.
- 2- Aldığımız çek bedeli ilgili bankadan tahsil edildi.
- 3- %18KDV dahil 23.600TL lık mal satılarak karşılığında 13.600TL nakit kalan 10.000TL için çek alındı.
- 4- %18KDV dahil 14.160TL değerinde mal alınarak karşılığında 4.160TL nakit ödendi. 10.000TL değerinde elimizdeki çek ciro edildi.

1	----- / ----- 101 ALINAN ÇEKLER	7.080	
	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS 391 HESAPLANAN KDV HS		6.000 1.080
2	----- / ----- 100 KASA HS 101 ALINAN ÇEKLER HS Çek bedeli tahsil edildi.	7.080	7.080
3	----- / ----- 100 KASA 101 ALINAN ÇEKLER	13.600 10.000	
	600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS 391 HESAPLANAN KDV HS		20.000 3.600
4	----- / ----- 153 TİCARİ MALLAR 191 İNDİRİLECEK KDV 100 KASA 101 ALINAN ÇEKLER ----- / -----	12.000 2.160	4.160 12.000

102. BANKALAR

Bu hesap, işletmece yurt içi ve yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve çekilen paraların izlenmesini kapsar.

İşleyişi :

Bankalara para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir.

Örnek:

- 1- Kasadaki paradan alınarak bankada işletme adına açılan hesaba 30.000TL yatırıldı.
- 2- Bankadaki hesaptan 15.000TL çekilerek kasa ya konuldu.
- 3- %18KDV dahil 5.900TL lık mal alınarak bedeli banka hesabımızdan ödendi.
- 4- %18KDV dahil 21.240TL değerinde mal alınarak bedeli için 11.240TL nakit ödendi, 4.000 değerinde elimizdeki çek ciro edildi, 6.000TL banka hesabımızdan ödendi.
- 5- %18 KDV dahil 29.500TL lık mal satılarak bedeli için 9.500TL nakit alındı, 8.000TL değerinde çek alındı, alıcı 12.000TL banka hesabımıza ödedi.
- 6- Satıcıya olan borca mahsuben banka hesabından 5.000TL EFT yapıldı.
- 7- Müşteri bize olan borcuna mahsuben banka hesabımıza 10.000TL ödedi.
- 8- Kasada bulunan 10.000 dolar bankaya yatırıldı. Cari kur 1 dolar=4TL
- 9- Bankadan 5.000 dolar çekildi. Cari kur 1 dolar= 5TL
- 10- Kasada bulunan 5.000 dolar serbest piyasada bozdurularak TL'ye çevrildi. Cari Kur 1 dolar= 5.50TL
- 11- Bankadaki ticari mevduat hesabına 3.000TL faiz tahakkuk etti banka 450TL gelir vergisi stopajı kestikten sonra kalanı hesabımıza işlediğini bildirdi.

1	----- / ----- 102 BANKALAR HS 100 KASA HS ...Nolu hesaba yatırılan	30.000	30.000
2	----- / ----- 100 KASA HS 102 BANKALAR HS ...Nolu hesaptan çekilen	15.000	15.000
3	----- / ----- 153 TİCARİ MALLAR 191 İNDİRİLECEK KDV 102 BANKALAR HS	5.000 900	5.900
4	----- / ----- 153 TİCARİ MALLAR 191 İNDİRİLECEK KDV 100 KASA HS 101 ALINAN ÇEKLER 102 BANKALAR HS	18.000 3.240	11.240 4.000 6.000
5	----- / ----- 100 KASA HS 101 ALINAN ÇEKLER 102 BANKALAR HS 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS 391 HESAPLANAN KDV HS	9.500 8.000 12.000	25.000 4.500
6	----- / ----- 320 SATICILAR HS 102 BANKALAR HS	5.000	5.000
7	----- / ----- ----- / ----- 102 BANKALAR HS 120 ALICILAR	10.000	10.000
8	----- / -----		

9	102 BANKALAR HS 102.02 Yabancı Para 102.02.01 Dolar	40.000	
	100 KASA HS		40.000
	100 -02 Yab. Paralar Kasası		
	100 -02 – 01 Dolar Kasası		
10	10.000dolar x 4TL bankaya yatırıldı. ----- / -----		
	100 KASA HS	25.000	
	100 -02 Yab. Paralar Kasası		
	100 -02 – 01 Dolar Kasası		
11	102 BANKALAR HS 102.02 Yabancı Para 102.02.01 Dolar		25.000
	5.000 dolar x 5TL çekildi ----- / -----		
	100 KASA HS	5.500	
	100-01 TL Kasası 100-01-01 merkez Kasa		
11	100 KASA HS		5.500
	100 -02 Yab. Paralar Kasası		
	100 -02 – 01 Dolar Kasası		
	1.000 dolar x 5.50TL bozduruldu ----- / -----		
11	102 BANKALAR HS	2.550	
	193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	450	
	642 FAİZ GELİRLERİ		3.000
	----- / -----		

103. VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)

İşletmenin üçüncü kişilere bankalardan çekle veya ödeme emri ile yapacağı ödemeler bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Kişilere çek ve ödeme emri verildiğinde hesaba alacak; çek ve ödeme emirlerinin bankadan tahsil edildiği anlaşıldığında bu hesaba borç, bankalar hesabına alacak kaydedilir. Aktifi düzenleyici hesap olduğu için pasif karakterli hesaplar gibi çalışır.

Örnek:

1-%18KDV dahil 18.880 TL lık mal alınarak karşılığında çek verildi

.2- Verdiğimiz çekin bedeli banka hesabımızdan ödendiği banka tarafından bize bildirildi.

3 - Satıcıya olan borcumuza mahsuben 10.000TL lık çek verildi.

1	----- /----- 153 TİCARİ MALLAR 191 İNDİRİLECEK KDV 103 VERİLEN ÇEKLER	16.000 2.880	18.880
2	----- / ----- 103 VERİLEN ÇEKLER	18.880	
3	102 BANKALAR ----- / ----- 320 SATICILAR 103 VERİLEN ÇEKLER ----- / -----	10.000	18.880 10.000

108. DİĞER HAZIR DEĞERLER

Nitelikleri itibarıyla hazır değer kredi kartı ile yapılan satıştan doğan alacaklar, pullar, vadesi gelmiş kuponlar, tahsil edilecek banka ve posta havaleleri (yoldaki paralar gibi) değerleri kapsar.

İşleyişi :

Bu değerler elde edildiğinde hesabın borcuna, elden çıkarıldığında da hesabın alacağına kaydedilir.

Kredi kartıyla yapılan satışlarda satış tutarı bankadan aynı gün alınabiliyor ise 108- DİĞER HAZIR DEĞERLER Hesabında, belirli bir süre sonra alınıyorsa ise 127- DİĞER TİCARİ ALACAKLAR Hesabında izlenir.

Örnek:

1-%18 KDV Hariç 1.000 TL mal satılarak kredi kartından tahsil edildi.

2-Kredi kartıyla yapılan satışların bedeli olarak bankadan 600 TL çekildi.

----- / ----- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HS. 108 -01 Kredi Kartı 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 391 HESAPLANAN KDV HS. Mal satışı	1.180	1.000 180
----- / ----- 100 KASA HS. 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HS. Kredi kartıyla yapılan satış bedelinin çekilmesi -----/-----	600	600

Örnek:

1-İşletmede kullanılmak amacıyla 100 TL Posta pulu, 150 TL Damga pulu satın alındı.

2-75 TL Posta pulu kullanıldı.

3- 100 TL Damga Pulu Kullanıldı.

Posta pulları işletme için bir haberleşme gideridir. Kullanıldıklarında 7/A seçeneğinde 770-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. 7/B seçeneğinde 793- DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER HS. da izlenir.

Damga pulu vergi niteliğinde olduğundan 795-VERGİ RESİM VE HARÇLAR Hesabında 7/A seçeneğinde ise 770-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ Hesabında izlenir.

1----- / ----- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI 108 – 03 posta pulu: 100 108- 04 damga pulu:150 100 KASA HS.	250	250
2----- / ----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.(7/A) 770- 10 Haberleşme gideri 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HS.	75	75

3----- / ----- 793 DIŞARDAN SAĞ. FAYDA VE HİZMETLER HS (7/B) 108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HS	75	75
4----- / ----- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. (7/A) 108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HS.	100	100
5----- / ----- 795 VERGİ RESİM ve HARÇLER HS. 108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HS.	100	100
----- / -----		

Örnek:1-Müşteri Nesimi YILDIRIM 'a 2000 TL mal %18 KDV Hariç veresiye satıldı.

2-Müşteri borcunu posta havalesi ile bize gönderildiğini ispatlayan havale dekontu işletmeye geldi.

3-Havale bedeli P.T.T. den alındı

----- / ----- 120 ALICILAR HS 600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS 391 HESAPLANAN KDV HS ----- / ----- 108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HS. 120 ALICILAR HS. ----- / ----- 100 KASA HS. 108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HS. ----- / -----	2.360 2.360 2.360	2.000 360 2.360 2.360
---	---	--

Örnek: 1- İşletmenin iştiraki olduğu şirkete ait hisse senetlerine 20.000TL temettü tahakkuk ettirildiği iştirak şirket tarafından bildirildi.

2- İştirak şirket hesaplanan temettüyü banka hesabımıza ödedi.

1----- / ----- 108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	20.000	
640 İŞTİRAK. TEMETTÜ GELİRLERİ 2-- ----- / -----102 BANKALAR	20.000	20.000
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER ----- / -----		20.000

11. MENKUL KIYMETLER

110. HİSSE SENETLERİ

111. ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI

112 . KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONOLARI

118. DİĞER MENKUL KIYMETLER

119. MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIGI (-)

Bu grup, faiz geliri veya kâr payı sağlamak veya fiyat değişmelerinden yararlanarak kârlar elde etmek amacı ile geçici bir süre elde tutulmak üzere alınan hisse senedi, tahvil, hazine bonosu, finansman bonosu, yatırım fonu katılma belgesi, kâr-zarar ortaklığı belgesi, gelir ortaklığı senedi gibi, menkul kıymetler ile bunlara ait değer azalma karşılıklarının izlenmesi amacıyla kullanılır. Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur.

Menkul Kıymetler Hesaplarının İşleyişi:

Menkul kıymetler edinildiğinde alış bedeli üzerinden yukarıdaki hesaplara borç, elden çıkartıldığında ise, aynı bedel ile alacak kaydedilir.

Menkul kıymetlerin satınalma giderleri "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar" grubundaki ilgili gider hesabında izlenir. Menkul kıymetlerin satışından doğan zararlar "Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubundaki ilgili hesapta; kârlar ise "64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki ilgili hesapta izlenir.

110. HİSSE SENETLERİ

Geçici olarak, elde tutulan hisse senetleri bu hesapta izlenir.

İşleyişi:

Hisse senetleri satın alındığında hesap borçlu, satıldığında hesap alacaklı olur. Hisse senetleri hangi fiyatla işletmeye girmiş ise satışta aynı fiyattan çıkar. Alış ve satış fiyatları arasında fark var ise bu fark kârlı satışlarda 645-MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI HS, zararlı satışlarda 655-MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI HS'ın da izlenir. Hisse

senetleri banka aracılığı ile satın alındığında ve satıldığında bankanın kestiği komisyon 653-KOMİSYON GİDERLERİ HS'ın da izlenir.

Örnek:

1-Nominal değeri (üzerinde yazılı değer) 2 TL olan hisse senetlerinden 2.000 adet banka aracılığı ile satın alındı. Banka %1 komisyonunu hesabımızdan almıştır.

2-Hisse senetlerinden 1.000 adet tanesi 1.75 TL den banka aracılığı ile satılarak 5 TL komisyon kesip kalanını hesabımıza işlemiştir.

3-Hisse senetlerinden 1.000 adeti tanesi 2.25 TL den banka aracılığı ile satılarak 10 TL komisyon kesip kalanı hesaba işlemiştir.

1 ----- / -----		
110 HİSSE SENEDİ HS.	4.000	
2.000 X 2		
653 KOMİSYON GİDERLERİ HS.	40	4040
102 BANKALAR HS.		
2 x 2000 hisse senedi alışı		
2 ----- / -----		
102 BANKALAR HS.	1745	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI HS.	250	
653 KOMİSYON GİDERLERİ HS	5	
110 HİSSE SENETLERİ HS		2000
1000 x .75 TL hisse satışı		
3 ----- / -----		
102 BANKALAR HS	2240	
110 HİSSE SENEDİ HS		2000
2000 X 2.25		
653 KOMİSYON GİDERLERİ HS .		10
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI HS		230
1000 x 2.25 TL hisse satışı		
----- / -----		

111. ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI

Özel sektörün çıkartmış bulunduğu tahvil, senet ve bonolar bu hesapta izlenir.

İşleyişi:

Tahvil, senet ve bonolar satın alındığında hesap borçlu, elden çıkartıldığında hesap alacaklı olur. Tahvil senet ve bononun satılması durumunda alış değeri ve satış gününe kadar olan ödenmemiş faizi hesaplanarak satış tutarı ile karşılaştırılır aradaki fark olumlu ise 645 Menkul Kıymet Satış Karları Hesabında, olumsuz ise 655 Menkul Kıymet Satış Zararları Hesabında izlenir.

Örnek: 1-Nominal değeri 100.000 TL olan Yıldız A.Ş.’ne ait tahviller satın alındı.

2-Vadesi gelen tahvillerin anaparası ve 10.000 TL faiz %12 vergi kesildikten sonra tahsil edildi.

1 ----- / ----- 111 ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI HS. 100 KASA HS. Tahvil alındı	100.000	100.000
2 ----- / ----- 100 KASA HS. 193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR 111 ÖZ. KES. TAHVİL SEN. VE BONO. HS. 642 FAİZ GELİRLERİ HS Anapara ev faiz tahsil edildi ----- / -----	108.800 1200	100.000 10.000

Örnek a)- 01 -01 -2019 tarihinde X A:Ş nin çıkardığı %20 faizli 70.000TL değerindeki tahvillerden satın alındı.

b) Elimizdeki tahviller 31 – 03 – 2019 tarihinde 74.000TL”na satıldı.

Tahvilin faizi hesaplanır.

Faiz = 70.000 x 0.20 x 90/365 = 3.452TL bu sonuca göre tahvilin satıldığı günde ulaştığı değer 70.000 + 3.452 =73.452 TL olduğu için aradaki fark menkul kıymet satış kârı olur.

1 ----- / -----		
111 ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI HS.	70.000	70.000
100 KASA HS.		
2 ----- / -----		
100 KASA HS.	74.000	
111 ÖZEL KES. TAHVİL SEN. BONOLARI HS.		70.000
642 FAİZ GELİRLERİ HS		3.452
645 MENKUL KIY. SATIŞ KARI		548
----- / -----		

C) Daha önce alınan Y A.Ş ne ait 40.000TL değerindeki tahviller bu gün 41.000TL ye satıldı. Tahvillerin satış gününe kadar işlenmiş faizi 3.000TL Bu durumda tahviller değerinin altında satıldığı için aradaki fark zarar olup, 655 Menkul kıymet zararları hesabında izlenir.

----- / -----		
100 KASA HS.	41.000	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	2.000	40.000
111 ÖZEL KES.TAH.SENET VE BONOLARI HS.		3.000
642 FAİZ GELİRLERİ HS		
----- / -----		

112. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI

Kamu tarafından çıkartılmış bulunan tahvil, senet ve bonolar bu hesapta izlenir.

İşleyişi:

Tahvil, senet ve bono satın alındığında alış değeri ile hesap borçlu vade sonunda işletmeden çıktığında veya satıldığında alış değeri ile alacaklı olur.

Örnek:

1-İşletmemiz 20.000 TL değerinde hazine bonosu satın almıştır

2-Vadesi gelen hazine bonoları teslim edilerek ana para ve 30.00 TL faiz tahsil edildi.

----- / ----- 112 K K TAHVİL, SENET VE BONOLŞARU HS. 100 KASA HS hazine bonosu alış	20.000	20.000
----- / ----- 100 KASA HS 112 K. K. TAHVİL SENET VE BON. 642 FAİZ GELİRLERİ hazine bonosu anapara ve faiz tahsili ----- / -----	23.000	20.000 3.000

118. DİĞER MENKUL KIYMETLER

Hisse senetleri, kamu ve özel sektör tarafından çıkarılmış bulunan tahvil, bono ve senetlerin dışındaki diğer menkul kıymetlerin takip edildiği hesaptır. (A veya B tipi yatırım fonu, kâr - zarar ortaklığı belgesi, yatırım fonu katılma belgesi, altın ve diğer değerli madenler gibi)

Örnek: İşletme banka aracılığı ile nominal değeri 40.000TL olan kâr zarar ortaklığı belgesini alarak 200TL banka komisyonu ile bedelini bankadaki vadesiz ticari mevduat hesabından ödemiştir.

----- / ----- 118 DİĞER MENKUL KIYMETLER 653 KOMİSYON GİDERLERİ 102 BANKALAR Kâr zarar ortaklık belgesi alındı ----- / -----	40.000 200	40.200
---	---------------	--------

119. MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIGI (-)

Menkul kıymetlerin borsa veya piyasa değerlerinde önemli ölçüde ya da sürekli olarak değer azalması olduğu tespit edildiğinde ortaya çıkacak zararların karşılanması amacı ile ayrılması gereken karşılıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Değer azalışları için azalışın tamamını karşılayacak olan tutar bu hesaba alacak "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubunda yer alan "654. Karşılık Giderleri" hesabına borç kaydedilir. Kendisine karşılık ayrılmış olan menkul kıymet elden çıkarıldığında veya değer düşüklüğünün gerçekleşmemesi halinde bu hesaba borç kaydedilerek, karşılık tutarı "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na aktararak kapatılır.

Muhasebenin ihtiyatlılık prensibi gereği hisse senetlerinin değerinde %10 veya daha fazla düşüş olmuş ve değer azalmasının sürekli olması durumunda dönem sonunda karşılık ayrılır.

Örnek: 1- İşletmenin daha önce satın aldığı portföyündeki 30.000TL değerindeki hisse senetlerinin dönem sonu borsa değeri 20.000TL olduğu için işletme değer düşüklüğü için 10.000TL karşılık ayrılmasına karar vermiştir.

2- İşletme elinde bulundurduğu nominal değeri 30.000TL olan bu hisse senetlerini banka aracılığı ile 31.000TL na satmış. Banka 200TL komisyonunu kestikten sonra kalan kısmı işletmenin bankadaki hesabına işlemiştir.

1----- / -----		
654 KARŞILIK GİDERLERİ	10.000	
119 M.K.DEĞER DÜŞ.KARŞ.		10.000
Karşılık ayrılması		
2----- / -----		
102 BANKALAR	30.800	
653 KOMİSYON GİDERİ	200	
119 M.K.DEĞER DÜŞ.KARŞ.	10.000	
110 HİSSE SENETLERİ		30.000
645 MEN.KIYMET SATIŞ KARI		1.000
644 KONUSU KALMAYAN KARŞ.		10.000
Hisse senedinin satışı ve karşılığın iptal edilmesi		
----- / -----		

12. TİCARİ ALACAKLAR

120. ALICILAR

121. ALACAK SENETLERİ

122. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

124. KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)

126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR

129. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI

Bir yıl içinde paraya dönüşmesi öngörülen ve işletmenin ticari ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda gösterilir. Ticari ilişkilerden dolayı ana kuruluş, iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu grupta ki ilgili hesapların ayrıntılarında açıkça gösterilir. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır.

120. ALICILAR: Bu hesap, işletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacaklarının izlenmesi için kullanılır.

İşleyişi : Senetsiz alacağın doğması ile bu hesaba borç, tahsil edilmesi halinde (ödemeler, aktarmalar ve hesaben mahsuplar dahil) alacak kaydedilir.

Örnek: 1-

1-%18 KDV hariç 1.000 TL mal kredili (veresiye) satıldı

2-Müşteri belirlenen vadede borcunu ödedi.

----- / -----	1.180	
120 ALICILAR HS		1.000
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		180
391 HESAPLANAN KDV. HS.		
----- / -----		
100 KASA HS	1.180	
120 ALICILAR HS.		1.180
----- / -----		

Örnek:

1-%18 KDV hariç 2.360 TL mal veresiye – kredili satıldı

2-Müşteri borcunu vadesinde ödemediği için 200 TL faiz tahakkuk ettirilerek vade uzatıldı.

3- Müşteri tüm borcuna karşılık çek verdi

4-Çek bedeli bankadan tahsil edildi.

----- / -----	2.360	
120 ALICILAR HS.		2.000
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		360
391 HESAPLANAN KDV.HS		
----- / -----		
120 ALICILAR HS.	200	
642 FAİZ GELİRLERİ HS		200
----- / -----		
101 ALINAN ÇEKLER HS.	2.560	
120 ALICILAR HS		2.560
----- / -----		
100 KASA HS.	2.560	
101 ALINAN ÇEKLER HS		2.560
----- / -----		

Örnek: %18 KDV hariç 12.000 TL mal satılarak karşılığında 2.000 TL nakit, 3.000 TL çek alındı. 1.500 TL kredi kartından çekildi. Müşteri 5.000 TL banka hesabımıza havale etti, kalan kısım veresiyedir.

----- / -----		
100 KASA HS.	2.000	
101 ALINAN ÇEKLER HS.	3.000	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HS.	1.500	
102 BANKALAR HS.	5.000	
120 ALICILAR.HS.	2.660	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		12.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		2.160
----- / -----		

Açıklama: Kredili satışların vadesi 1 yıldan fazla ise 220-ALICILAR HS'ın da izlenir.

Örnek:

1-%18 KDV HARIÇ 40.000 TL mal 13 ay vadeli olarak veresiye satıldı.

2-Ödeme süresi bir yılın altına indi.

3-Müşteri borcunu ödedi

----- / -----		
220 ALICILAR HS.	47.200	
600 YURT İÇİ SATILAR HS.		40.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		7.200
----- / -----		
120 ALICILAR HS.	47.200	
220 ALICILAR HS.		47.200
----- / -----		
100 KASA HS.	47.200	
120 ALICILAR HS.		47.200
----- / -----		

121. ALACAK SENETLERİ

Bu hesap, işletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmış alacaklarını kapsar.

İşleyişi : Alınan senet tutarları bu hesaba borç, tahsilinde ise alacak kaydedilir.

Senedin vadesi bir yılı aşar ise 221-ALACAK SENETLERİ HS'ın da izlenir.

Senet alındığının hesap borçlu, tahsil edildiğinde yada işletmeden çıktığında alıcılı olur. Alacak senetleri hesabının alt hesapları kullanıldığında aşağıdaki gibi olur.

121-ALACAKLAR SENETLERİ HS.

121-01 Cüzdandaki senetleri

Senet işletmeden çıktığında

Tahsile gönderildiğinde **121 ALACAK SENETLERİ HS.**

121-02 Tahsildeki senetler

Teminat olarak verildiğinde **121 ALACAK SENETLERİ HS**

121-03 Teminattaki senetler

Örnek:

1-%18 KDV dahil 35.400 TL mal satılarak karşılığında 61 gün vadeli senet alındı.

2-Senedin bedeli borçlusu tarafından ödendi.

----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS.	35.400	
120-01 Cüzdandaki		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		30.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		5.400
----- / -----		
100 KASA HS.	35.400	
121 ALACAK SENETLERİ HS.		35.400
120-01 Cüzdandaki		
----- / -----		

Senetlerde Vadenin Bir Yılın Altına İnmesi:

Örnek:

1-%18 KDV hariç 20.000 TL satılarak karşılığında 15 ay vadeli senet alındı

2-Alacak senedinin vadesi bir yılın altına indi.

3-Senet borçlusu borcunu ödedi.

----- / -----		
221 ALACAK SENETLERİ HS	23.600	
221-01 cüzdandaki		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		20.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		3.600
15 ay vadeli senetli mal satışı		
----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS.	23.600	
121-01 Cüzdandaki		
221 ALACAK SENETLERİ HS		23.600
221-01 cüzdandaki		
senet vadesinin bir yılın altına inmesi		
----- / -----		
100 KASA HS.	23.600	
121 ALACAK SENETLERİ HS.		23.600
121-01 Cüzdandaki		
Senedin tahsili		
----- / -----		

Alacak Senedinin Tahsile Gönderilmesi

Örnek:

1-%18 KDV Dahil 59.000 TL mal satılarak karşılığında 90 gün vadeli senet alındı

2-Senet tahsil için Ziraat Bankasına gönderildi.

3-Senedin vadesinde borçlusuna senet bedelini bankaya ödemiş, banka 100 TL tahsil komisyonu keserek kalanı hesabımıza işlemiştir.

Açıklama: Komisyon 653 KOMİSYON GİDERLERİ HS'ın da izlenir.

----- / ----- 121 ALACAK SENETLERİ HS 121 -01 cüzdandaki 600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS. 391 HESAPLANAN KDV HS. ----- / -----	59.000	
121 ALACAK SENETLERİ HS. 121-02 Tahsildeki 121 ALACAK SENETLERİ HS. 121-01 Cüzdandaki Senedin tahsile gönderilmesi ----- / -----	59.000	50.000 9.000
102 BANKALAR HS 653 KOMİSYON GİDERLERİ 121 ALACAK SENETLERİ HS. 121-02 Tahsildeki Senet tahsili hesabımıza yattı ----- / -----	58.900 100	59.000

Alacak Senedinin Teminat Olarak Verilmesi

Örnek:

1-İşletmede bulunan 30.000 TL alacak senedi teminat için bankaya verildi.

----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS.	30.000	
121-03 Teminattaki		
121 ALACAK SENETLERİ HS.		30.000
121-01 Cüzdandaki		
Alacak senedinin teminata gönderilmesi		
----- / -----		

ALACAK SENEDİNİN YENİLENMESİ: Senedin borçlusu belirlenen vadede senet bedelini ödeyemeyeceğini bildirerek vadenin uzatılmasını talep eder. Bu talep kabul edilir ise vade farkı konularak yeni senet düzenlenir eski senet iptal edilir. Vade farkı 642 Faiz Gelirleri Hesabında izlenir.

Örnek: 1- %18KDV dahil 11.800TL’lık mal satılarak bedeli için 90 gün vadeli senet alındı.

2- Senet borçlusu belirlenen vadede senet bedelini ödeyemeyeceğini belirterek vadenin uzatılmasını talep etti. Kabul edilerek 13.000TL’lık yeni bir senet düzenlenerek vade 30 gün uzatıldı eski senet iptal edildi.

1----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS	11.800	
121 -01 cüzdandaki		
600YURT İÇİ SATIŞLAR		10.000
391 HESAPLANAN KDV		1.800
2----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS	13.000	
121 -01 cüzdandaki Yenilenen		
121 ALACAK SENETLERİ HS		13.000
121 -01 cüzdandaki		

ALACAK SENEDİNİN İSKONTO ETTİRİLMESİ: İşletme finansman ihtiyacını karşılamak amacıyla portföyünde bulunan alacak senetlerini vadesinden önce bankaya iskonto ettirerek nakit ihtiyacını karşılayabilir. Bu durumda alacak senedi bankaya ciro edilir. Banka senedi

şekil yönünden inceler. Vadeye kadar olan gün sayısı esas alınarak faiz hesaplanır. Hesaplanan faiz senet değerinden düşülerek kalan ödenir. Finansman ihtiyacını karşılamak için katılan bu faiz işletme için finansman gideri olduğundan 780 veya 797 FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI nda izlenir.

Örnek:

1- %18KDV dahil 23.600TL lık mal satılarak 60 gün vadeli senet alındı.

2- Elimizdeki 23.600TL değerindeki senet vadesinden önce bankaya ıskonto ettirilerek (kırdırılarak) 22.000TL alındı.

1----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS	23.600	
121 -01 cüzdandaki		
600YURT İÇİ SATIŞLAR		20.000
391 HESAPLANAN KDV		3.600
2----- / -----		
100 KASA HS	22.000	
780 FİNANSMAN GİDERİ	1.600	
121 ALACAK SENETLERİ HS		23.600
121 -01 cüzdandaki		

Hatır Bonusu: Gerçek olmayan, bir ticari olay veya işlem sonucu oluşmayan sadece karşılıklı güvene dayanan para temini için imzalanan senetlerdir

Örnek:

1-İşletmemiz Ahmet ZENGİN'den 20.000 TL değerinde hatır bonusu alıyor.

2-Hatır bonusu bankaya ıskonto ettirerek 2.000 TL ıskonto gideri kesilip kalan tahsil ediliyor.

----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS.	20.000	
121-10 Cüzdandaki hatır bonosu		
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HS.		20.000
Hatır bonosu alış		
----- / -----		
100 KASA HS.	18.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ HS.	2.000	
121 ALACAK SENETLERİ HS.		20.000
121-10 Cüzdandaki hatır bonosu		
Hatır bonosunun tahsili		
----- / -----		

122. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli alacakların tasarruf değeri ile değerlendirilmesini sağlamak üzere alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır.

Bilanço tarihi itibarıyla işletmenin elinde bulunan ve vadesi bir sonraki döneme sarkan alacak senetlerinin bilanço tarihinden vadenin bitimine kadarki süreye isabet eden faizin hesaplanarak izlendiği hesaptır. Dönemler yıllık olduğunda bilanço tarihi 31 -12 dönemlik olduğunda OCAK – ŞUBAT – MART birinci dönem diğerleri takip eden 3'er aylık dönemlerdir.

İşleyişi: Hesaplanan faiz 657-REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS'nın borcuna, bu hesabın alacağına kayıt yapılır. Dönem sonunda 657-REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS 690-DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS'na devredilerek kapatılır. Yeni dönemde 122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HESABI borçlu 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HESABI alacaklı olur. Vergi Usul Kanuna göre reeskont hesaplama zorunlu değildir. SPK na tabi şirketlerin reeskont hesaplaması zorunludur. Alacak senetleri için reeskont hesaplayan işletmeler, borç senetleri içinde hesaplamak zorundadır.

Reeskont faizi şu şekilde hesaplanır

A = Senedin Nominal Değeri (ana para)

n = Zaman(Bilanço tarihinden vadeye kadar olan gün sayısı)

t = Faiz Oranı (Reeskont faiz oranı)

Rf = Reeskont Faizi

$$A \times n \times t$$

$$Rf = \frac{A \times n \times t}{36.000 + (n \times t)}$$

$$36.000 + (n \times t)$$

Örnek: 31/12 tarihi itibariyle işletmenin elinde bulunan vadesinin bitimine 20 gün kalan 73.240TL değerindeki alacak senedi %6 dan reeskonta tabii tutulacaktır.

İstenilen:

1-Reeskont faizini hesaplayınız.

2-Reeskont kaydını yapınız.

3-Reeskont faizleri giderini dönem kârı veya zararı hesabına devrediniz. (Dönem sonu kaydını yapınız)

4-Yeni dönem kaydını yapınız.

Çözüm

$$R_f = \frac{A \times n \times t}{36.000 + (n \times t)} = \frac{73.240 \times 20 \times 6}{36.500 + (20 \times 6)} = \frac{73.240 \times 120}{36.500 + 120}$$
$$R_f = 240$$

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS.	240	
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HS.		240
Reeskont faizi kaydı		
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS.	240	
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS.		240
Dönem sonu kaydı		
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU HS.	12.000	
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HS		12.000
yeni dönem kaydı		

124- KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)

Bu hesap finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu gelirlerin hesaplanmasına ilişkin bilgiler bilanço dipnotlarında yer alır.

İşleyişi: Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralama ile ilgili kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark “Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri” olarak bu hesaba alacak kaydedilir. Her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz gelirleri tutarları bu hesaba borç “60- Brüt Satışlar” hesap gurubunda ilgili satış geliri hesabına alacak kaydedilir. Ancak, esas faaliyet konusu finansal kiralama olmayan işletmelerce yapılan finansal kiralama işlemiyle ilgili gerçekleşmiş faiz gelirleri, “64- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar” hesap gurubunda faiz geliri hesabına alacak olarak kaydedilir.

126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

İşletmece üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Verilen depozito ve teminatlar bu hesabın borcuna, geri alınanlar veya hesaba sayılanlar alacağına kaydedilir.

Örnek:

1-İşletmemiz Pasinler Belediyesinin açmış olduğu ihaleye katılabilmek için 3.000 TL geçici teminat ödedi.

2-İhaleyi kazanamadığımız için teminat bize iade edildi.

----- / ----- 126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HS. 126 -01 Teminat 100 KASA HS. ----- / -----	3.000	
100 KASA HS. 126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HS. ----- / -----	3.000	3.000

Örnek:

İşletmenin elektrik aboneliği için 200 TL depozito TEDAŞ’ a ödendi

Açıklama: Verilen depozito ve teminatlar bir yıldan daha uzun süre sonra geriye dönecek ise 226-VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HS’In da izlenir.

----- / ----- 226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HS. 100 KASA HS ----- / -----	200	200
---	-----	-----

Örnek:

1-Pasinler Kaymakamlığının açmış olduğu ihale için 1.000 TL geçici teminat yatırıldı.

2-İhale sonucu ihaleyi bizim firmamızın kazandığı açıklandı. Fakat biz bu işi yapmaktan vazgeçtiğimizi bildirdik dolayısıyla verilen teminat yandı.

Açıklama: Yanan teminat 653-DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR HS'ın da izlenir.

126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HS. Teminat 100 KASA HS Teminat verildi	1.000	1.000
653 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR HS 126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HS.. Teminat yandı	1.000	1.000

127. Diğer Ticari Alacaklar Hesabı: İşletmenin ticari faaliyeti sonucu ortaya çıkan ve 120-121-126 nolu hesaplarda izlenmeyen (tahsili gecikmiş alacaklar, ileri tarihli çekler, kredi kartlarından alacaklar, komisyoncudan alacaklar) alacakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Alacaklar ortaya çıktığında hesap borçlu, tahsil edildiğinde hesap alacaklı olur.

Örnek:

1-%18 KDV Hariç 1.000 TL mal satılarak bedeli kredi kartından tahsil edildi.

2-% 18 KDV Hariç 5.000 TL mal satılarak 2.000 TL için çek alındı (düzenlenme tarihi bugün) kalan kısım için bir ay vadeli çek alındı.

3-Kredi kartı bedeli bankadan tahsil edildi.

4-Elimizdeki çekler ciro edilerek karşılığında aynı değerde mal alındı.

127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HS 127 - 01 kredi kartı 600YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 391-HESAPLANAN KDV HS. kredi kartı ile mal satışı	1.180	1.000 180
101 ALINAN ÇEKLER HS. 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HS. 127- 02 İleri tarihli çek 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 391 HESAPLANAN KDV HS. Mal satışından çek alındı	2.000 3.900	5.000 900
100 KASA HS. 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HS. 127- 01 Kredi kartı Kredi kartı bedeli	1.180	1.180
153 TİCARİ MALLAR HS. 191 İNDİRİLENECEK KDV HS. 101 ALINAN ÇEKLER HS. 127 DİĞER TİCARİ ALCAKLAR HS. 127 -02 İleri tarihli çekler	5.000 900	2.000 3.900

Örnek: 1 – Daha önce komisyoncuya gönderdiğimiz malları komisyoncu %18KDV dahil 59.000TL’ na sattığını bize bildirdi.

2- Komisyoncu sattığı mal bedelinden 30.000TL bizim banka hesabımıza ödedi.

----- / ----- 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HS 127 -05 Komisyoncudan alacak 600YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 391-HESAPLANAN KDV HS. . ----- / -----	59.000	50.000 9.000
----- / ----- 102 BANKALAR 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR HS 127- 05 Komisyoncudan alacak Komisyoncudan alacağın tahsili ----- / -----	30.000	30.000

128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR

Ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsar.

İşleyişi :

Tahsili şüpheli hale gelmiş olan alacaklar ilgili hesapların alacağı karşılığında bu hesaba borç yazılarak bu durumdaki alacaklar normal alacaklardan çıkarılır. Alacağın tahsili veya tahsil edilemeyeceğinin kesinleşmesi durumunda bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: 1-%18 KDV Hariç 3000TL mal satılarak karşılığında 30 gün vadeli senet alındı.

2-Senet vadesinde ödenmediğinden mahkeme intikal etti.

----- / -----		
121 ALACAK SENETLERİ HS.	3540	
121- 01Cüzdandaki		
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS.		3.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		540
Senet karşılığı mal satışı		
----- / -----		
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS.	3.540	3.540
121ALACAK SENETLERİ HS.		
. 121 -01 Cüzdandaki		
Alacağın şüpheli duruma düşmesi		
----- / -----		

Örnek:

1-%18 KDV Hariç 2.000 TL mal veresiye satıldı.

2-Müşteri borcunu zamanında ödemediğinden noter kanalıyla protesto edildi.

----- / -----		
120 ALICILAR HS.	2.360	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		2.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		360
Veresiye mal satışı		
----- / -----		
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS.	2.360	
120 ALICILAR HS.		2.360
Alacağın şüpheli duruma düşmesi		
----- / -----		

129. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

"128. Şüpheli Ticari Alacaklar" için ayrılacak karşılıklarla, perakende satış yöntemi kullanarak bilanço gününden önceki iki hesap döneminde vadesinde tahsil edilemeyen alacakların ilgili dönemlerdeki toplam vadeli satışlara oranlarının ortalamasının değerlendirilmesi

dönemindeki vadeli satışlara uygulanması suretiyle bulunacak şüpheli alacaklar için ayrılan karşılıkları kapsar. Teminatlı alacaklarda karşılık teminatı aşan kısım için ayrılır.

Bu hesap amaca uygun olarak bölümlenebilir.

İşleyişi :

Hesaplanan karşılık tutarı bu hesaba alacak, "654. Karşılık Giderleri" hesabına borç kaydedilir. Şüpheli alacağın tahsiline bağlı olarak, tahmin olunan zararın kısmen ya da tamamen gerçekleşmemesi halinde, gerçekleşmeyen kısım "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı" alacağına devredilerek bu hesaba borç kaydedilir. Şüpheli alacağın tahsilinin imkansız olduğu kesinleştiği takdirde bu hesaba borç, ilgili hesaba da alacak kaydedilir. Gerçekleşen zararın ayrılan karşılıklardan fazla olması halinde, ayrılan karşılık kadar bu hesaba borç, zarar fazlası ise "681. Önceki Dönem Gider ve Zararları" hesabına borç, tahsil edilemeyen tutar, ilgili alacak hesabına alacak kaydolunur.

Perakende satış yönteminin uygulanması sonucunda bulunan, dönemin karşılık tutarının o tarihteki şüpheli alacaklar karşılığı tutarından az olması durumunda, aradaki fark "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na aktarılmak üzere bu hesaba borç yazılır.

Daha önce alacaklardan düşülen ve bu hesaba borç kaydedilen alacakların tahsili söz konusu olduğu takdirde, oluşlarına göre "671. Önceki Dönem Gelir ve Kârlar" hesabına alınır.

Örnek:

1-%18 KDV Dahil 47.200 TL mal satılarak karşılığında 30.000 TL senet alındı kalan kısım veresiyedir.

2-Müşteri senetli ve senetsiz borcunu zamanında ödemediği için protesto edildi.

3-Senetli ve senetsiz şüpheli alacaklar için %100 karşılık ayrılır.

4-Mahkeme sonucuna göre senetli alacak 2.000 TL faizi ile birlikte tahsil edildi.

5-Senetsiz alacağın tahsili imkansız hale gelmiştir.

----- / -----	30.000	
121 ALACAK SENETLERİ HS.	17.200	
120 ALICILAR HS.		40.000
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		7.200
391 HESAPLANAN KSV HS.		
Mal satışı		
----- / -----		
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS.	47.200	
121 ALACAK SENETLERİ HS.		30.000
120 ALICILAR HS		17.200
alacağın şüpheli duruma düşmesi		
----- / -----		
654 KARŞILIK GİDERLERİ HS.	47.200	
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KSRŞILIĞI HS		47.200
şüpheli ticari alacağa karşılık ayrıldı		
----- / -----		
100 KASA HS.	32.000	
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS.		30.000
642 FAİZ GELİRLERİ HS.		2.000
Şüpheli ticari alacakları bir kısmı tahsil edildi		
----- / -----		
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KSRŞILIĞI HS	30.000	
644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR HS.		30.000
Ayrılan karşılık iptal edildi		
----- / -----		
129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI HS	17.200	
128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS		17.200
şüpheli alacak tahsil edilemedi.		
----- / -----		

13. DİĞER ALACAKLAR

- 131. ORTAKLARDAN ALACAKLAR
- 132. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
- 133. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
- 135. PERSONELDEN ALACAKLAR
- 136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
- 137. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
- 138. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR
- 139. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Bu hesap grubu; herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde tahsil edilmesi düşünülen senetli, senetsiz alacaklar ile bu gruba ait şüpheli alacak ve şüpheli alacak karşılığının izlenmesini sağlar. Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur.

131. ORTAKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Alacağın doğması halinde hesaba borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

Örnek:

1-Ortak Fatma ZENGİN'e 1 ay sonra ödemek şartıyla 1.000 TL borç verildi.

2-Ortak borcunu ödedi.

----- / -----		
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.	1.000	
100KASAHS		1.000
ortağa borç verildi		
----- / -----		
100 KASA HS.	1.000	
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.		1.000
Ortak borcunu ödedi		
----- / -----		

Örnek:

1-İşletmenin malzeme stokunda bulunan ve maliyetleri %18 KDV Hariç 1.000 TL olan otomobil lastiklerin den 2 tanesi ortak Ali GÜZEL'e verildi.

2- Ortak borcunu ödedi.

----- / ----- 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS. 150 İLK MADDE MALZEMELER HS. 391 HESAPLANAN KDV HS. Ortağa lastik verildi ----- / -----	2.360	2.000 360
101 ALINAN ÇEKLER HS. 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS. Ortak borcunu ödedi ----- / -----	2.360	2.360

132. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerinden olan alacaklarını kapsar.

İşletmenin iştiraki olduğu (Sermayesinin %50'nden azına sahip olan) şirketlerden olan ve hiçbir ticari işlem dolayısıyla ortaya çıkmayan alacakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Alacak doğduğunda hesap borçlu tahsil edildiğinde hesap alacaklı olur.

Örnek:

1-İşletmenin iştiraki olan Yıldız A.Ş. dönem sonu kâr dağıtımında şirketimize ait hisseler için 2.000 TL temettü (kâr payı) hesaplanmış bunun 500 TL banka hesabımıza yatırılmış kalan daha sonra ödenecektir.

2-iştirak şirketten olan temettü alacağı tahsil edildi

Açıklama: Temettü gelirleri 640- İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ HS'ın da izlenir.

----- / -----		
102 BANKALAR HS.	500	
132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HS.	1.500	
640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ HS		2.000
temettü geliri		
----- / -----		
100 KASA HS.	1.500	
132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR HS.		1.500
Temettü alacağının tahsili		
----- / -----		

133. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklardan olan alacaklarını içerir.

İşleyişi :

Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

Örnek:

- 1-Bağlı ortağa 5.000 TL borç verildi.
- 2-Bağlı ortaklık dan olan alacak tahsil edildi.

----- / -----		
133 BAĞLI ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.	5.000	
100 KASA HS.		5.000
----- / -----		
100 KASA HS	5.000	
133 BAĞLI ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.		5.000
----- / -----		

135. PERSONELDEN ALACAKLAR

İşletmeye dahil personel ve işçinin işletmeye olan çeşitli borçlarını kapsar.

İşleyişi :

Bu hesaba, alacağın doğması halinde borç; tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

Örnek:

1-İşletme personeli 10 gün sonra ödenmesi şartıyla 1.000 TL borç aldı.

2-İşletme personeli borcunu ödedi.

----- / ----- 135 PERSONELDEN ALACAKLAR HS 100 KASA HS personeler borç verildi ----- / ----- 100 KASA HS 135 PERSONELDEN ALACAKLAR HS personel borcunu ödedi ----- / -----	1.000 1.000 1.000	1.000 1.000
--	---	--

136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

Ticari olmayıp yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen alacakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

İşletme lehine doğan alacaklar bu hesaba borç; tahsilatlar alacak kaydedilir.

Örnek: 1- İşletmede kayıtlı değeri 40.000TL birikmiş amortismanı 35.000TL olan kamyonet 18KDV dahil 11.800TL na 1 ay vadeli kredili satmıştır. 2- Satış bedeli tahsil edildi.

----- / ----- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HS 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR 254 TAŞITLAR 391 HESAPLANAN KDV 679 DİĞER OLG. DIŞI GELİR VE KÂR. Kamyonetin satışı	11.800 35.000 5.000	40.000 1.800 5.000
---	---	--

----- / -----		
100 KASA HS	11.800	
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HS		11.800
Alacağın tahsili		
----- / -----		

137. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, bu grupta belirtilen senetli alacakların tasarruf değeri ile değerlenmesini sağlamak üzere alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarları bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba alacak, "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabı"na gider yazılır. İzleyen dönemde bu hesap "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

138. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR

Ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz diğer alacakları kapsar.

İşleyişi :

Tahsili şüpheli hale gelen diğer alacaklar ilgili hesapların alacağı karşılığında bu hesaba borç yazılarak, sağlam alacaklardan çıkarılması sağlanır. Alacağın tahsili veya tahsil edilemeyeceğinin kesinleşmesi durumunda bu hesaba alacak kaydedilir.

139. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Senetli ve senetsiz şüpheli diğer alacakların tahsil edilememe ihtimalinin kuvvetlenmiş olması halinde, bu tür risklerin giderilmesini sağlamak üzere ayrılan karşılıkları kapsar. Teminatlı alacaklarda karşılık, teminatı aşan kısım için kullanılır.

İşleyişi :

Hesaplanan karşılık tutarı bu hesaba alacak, "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na borç kaydedilir. Şüpheli alacağın tahsiline bağlı olarak, tahmin olunan zararın kısmen ya da tamamen gerçekleşmemesi halinde; gerçekleşmeyen kısım "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na alacak kaydolunarak bu hesaba borç yazılır. Şüpheli alacağın tahsilinin imkansız olduğu kesinleştiği takdirde bu hesaba borç, ilgili hesaba da alacak kaydedilir. Gerçekleşen zararın ayrılan karşılıklardan fazla olması halinde, ayrılan karşılık kadar bu hesaba, zarar fazlası ise "681. Önceki Dönem Gider ve Zararları Hesabı"na borç yazılır. Tahsil edilemeyen tutar ise ilgili alacak hesabına alacak kaydolunur.

Daha önce alacaklardan düşülen ve bu hesaba borç kaydedilen alacakların tahsili söz konusu olduğu takdirde, oluşlarına göre "671. Önceki Dönem Gelir ve Kârları Hesabı"na alınır.

15. STOKLAR

- 150. İLK MADDE VE MALZEME
- 151. YARI MAMULLER-ÜRETİM
- 152. MAMULLER
- 153. TİCARİ MALLAR
- 157. DİĞER STOKLAR
- 158. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
- 159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

Bu grup, işletmenin satmak, üretimde kullanmak veya tüketmek amacıyla edindiği, ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, yan ürün, artık ve hurda gibi bir yıldan az bir sürede kullanılacak olan veya bir yıl içerisinde nakde çevrilebileceği düşünülen varlıklardan oluşur. Faturası gelmemiş stoklar ilgili bulundukları kalemin içinde gösterilir. Bu grupta yer alan hesaplar aşağıdaki gibidir.

150. İLK MADDE VE MALZEME

Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulanan hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi ve diğer malzemelerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Satın alındıkları ya da üretildikleri maliyet bedelleri ile bu hesabın borcuna, üretime verildiğinde, tüketildiğinde, satıldığında veya devredildiğinde ise hesabın alacağına kaydedilir.

151. YARI MAMULLER-ÜRETİM

Henüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamullerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Maliyet dönemi sonunda direkt ilk madde ve malzeme, direkt işçilik ve genel üretim giderleri tutarları kadar bu hesap borçlandırılır. Üretimi tamamlananların maliyet tutarı bu hesabın alacağı karşılığında ilgili stok hesaplarına aktarılır.

152. MAMULLER

Üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamullerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesap, üretimi tamamlanan mamullerin ambarlara alınmasıyla borçlandırılır. Satılması veya herhangi bir nedenle ambardan çekilmesi ile alacaklandırılır.

İlk Madde: Üzerinde değişim işlemleri uygulanan ve üretilen şeyin bünyesini oluşturmakla birlikte üretilmesine katkıda bulunana maddedir.

Örnek: Kumaş üretiminde iplik

Yardımcı Madde: Üretilen şeyin ana bünyesini oluşturmayan ancak onun daha kullanışlı hale getirilmesi için harcanan maddelerdir.

Örnek: Kumaş üretiminde boya

İşletme Malzemesi: Mal veya hizmetin üretim faaliyeti sırasında tüketilen maddedir.

Örnek: Üretim makinalarına konulan yağ

Ambalaj Malzemesi: Ürünün muhafaza edilmesi ve müşteriye ulaştırılması için kullanılan alıcıdan geri alınmayan maddelerdir.

Örnek: Peynir üretiminde teneke.

Diğer Maddeler: İşletmede çalışmaları sırasında tüketilen ve yukarıda sayılanların dışındaki maddelerdir.

Örnek: Kırtasiye, temizlik ampul

Örnek:

%18 KDV Hariç 100.000 TL ilk madde ve malzeme , 50.000 TL yardımcı malzeme 20.000 TL işletme malzemesi 10.000 TL ambalaj malzemesi 10.000 TL diğer malzeme satın alınarak karşılığında 20.000 TL nakit, 30.000 TL çek, 40.000 TL senet imzalandı. 10.000 senet imzalandı. 10.000 TL elimizdeki çek ciro edildi, vadesinin bitimine 20 gün kalan 5.000 TL alacak senedi ciro edildi, kalan kısım banka hesabımızdan ödendi.

----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME HS.	190.000	
150-01 İlk madde malzeme 100.000		
150-02 Yardımcı malzeme 50.000		
150- 03 İşletme malzemesi 20.000		
150 -04 Ambalaj malzemesi 10.000		
150-05 Diğer malzeme 10.000		
191 İNDİRELECEK KSV HS.	34.200	
100 KASA HS.		20.000
103 VERİLEN ÇEKLER HS.		30.000
321 BORÇ SENETLERİ HS		40.000
101 ALINAN ÇEKLER HS		10.000
121 ALACAK SENETLERİ HS.		5.000
102 BANKALAR HS.		119.200
İlk madde malzeme alış		
----- / -----		
.		

İlk Madde Malzemenin Depodan Üretim ünitesine Gönderilmesi

Depodan üretim ünitesine gönderilen ilk madde ve malzemenin üretimdeki özelliğine göre muhasebe hesapları kullanılır.

Gönderilen malzeme mamulün ana bünyesini oluşturan direkt ilk madde ve malzemeler ise 710-DİREKT İLK MADDE MALZEME HS'ın da izlenir. Yardımcı madde, ambalaj malzemesi, işletme malzemesi ve diğer malzeme ise 730-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS'ın da izlenir.

Örnek:

1-Yıldız konfeksiyon fabrikası 18/11/2018 tarihinde %18 KDV Hariç 27.000 Tl değerinde kumaş ve yardımcı malzeme alarak çek verdi.

2- Depodan üretim ünitesine 20.000TL değerinde direkt malzeme, 7.000TL değerinde yardımcı malzeme gönderildi.

----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME HS.	27.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	4.860	
103 VERİLEN ÇEKLER HS.		31.860
İlk madde malzeme alışı		
----- / -----		
710 DİREKT İLK MADDE MALZEME HS.	20.000	
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS.	7.000	
150 İLK MADDE MALZEME HS.		27.000
Direkt ve yardımcı malzeme üretime gönderildi.		
----- / -----		

Örnek:

1-X üretim işletmesinin ayakkabı üretimi için %18 KDV Hariç 30.000 TL deri, 2.000 TL boya, 1.000 TL bağ, 1.000 TL ambalaj malzemesi peşin alındı.

2-Direkt ve yardımcı malzemenin tamamı üretime gönderildi.

3-Direkt işçilere 5.000 TL yardımcı işçilere 2.500 TL ücret ödendi.

4-Üretim dönemi sonunda malzemelerin tamamı kullanılmıştır.

5-1.000 çift ayakkabı üretimi tamamlandı.

6-Üretilen ayakkabıların tamamı %30 kârla %18 KDV Hariç peşin satıldı.

----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME HS	34.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	6.120	
100 KASA HS.		40.120
İlk madde malzeme alışı		
----- / -----		
710 DİREKT İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ HS	30.000	
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS.	4.000	
150 İLK MADDE MALZEME HS.		34.000
İlk madde malzeme üretime gönderildi		
----- / -----		
720 DİREKT İŞÇİLİK HS.	5.000	
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS.	2.500	
100 KASA HS.		2.500
İşçilere ücret ödendi		
----- / -----		
151 YARI MAMÜLLER ÜRETİM HS.	41.500	
711 DİREKT İ.M.M GİDERLERİ YANSITMA HS		30.000
721 DİREKT İŞÇİLİK YANSITMA HS.		5.000
731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HS		6.500
Giderlerin yansıtılması		
----- / -----		
711 DİREKT İ.M.M GİDERLERİ YANSITMA HS	30.000	
721 DİREKT İŞÇİLİK YANSITMA HS.	5.000	
731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HS	6.500	

710 DİREKT İ.M.M GİDERLERİ HS		30.000
720 DİREKT İŞÇİLİK HS.		5.000
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS		6.500
Yansıtma hesapları kapatıldı		
----- / -----		
152 MAMÜLLE HS	41.500	
151 YARI MAMÜLLER ÜRETİM HS.		41.500
Üretimin tamamlanması		
----- / -----		
100 KASA HS.		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	63.661	
391 HESAPLANAN KDV HS.		53.950
Mal satışı		9.711
----- / -----		
620 SATILAN MAMÜL MALİYETİ HS		
152 MAMÜLLER HS	41.500	
Satılan mamulün maliyet kaydı		41.500
----- / -----		
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS.	41.500	
621 SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ HS		41.500
----- / -----		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	53.950	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS		53.950
----- / -----		

Toplam maliyet = 41.500 TL

Birim maliyet = $41.500 / 1.000 = 41.5$ TL bir çift ayakkabı maliyeti

Toplam Satış Fiyatı = $(41.500 \times 0,30) + 41.500 = 53.950$

153. TİCARİ MALLAR

Herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile işletmeye alınan ticari mallar (emtia) ve benzeri kalemler bu hesapta yer alır.

İşleyişi :

Satın alınan ticari mallar (emtia) maliyet bedeli ile bu hesaba borç, satılması veya herhangi bir nedenle ambardan çekilmesinde ise maliyet bedeli ile alacak kaydedilir.

Sürekli Envanter Yöntemi:

Her satış işleminden sonra satılan malın maliyeti hesaplanarak kayıt edildiği yöntemdir. İşletmede bir iki çeşit mal satışı yapılıyor ise bu yöntemin uygulanması uygun olur. Yöntemin avantajı her an için maldan yapılan kâr veya zarar ile stok miktarı kolayca görülür.

Aralıklı Envanter Yöntemi:

Bir dönem boyunca normal satış işlemleri yapılır. Dönem sonunda envanter (saymak,tartmak,ölçmek) yapılarak satılan malın maliyetinin tespit edilip tüm satışlar için tek bir maliyet kaydının yapıldığı yöntemdir.

Satılan mal çeşidinin çok olduğu işletmeler için kullanılır. Satış kârı veya zararını görebilmek için stok sayımının yapılması gerekir.

Örnek:

1-%18 KDV Hariç 5.000 TL mal peşin alındı

2-Bu mallar %18 KDV Hariç 6.000 TL peşin satıldı.

İstenilen:

1-Sürekli envanter yöntemine göre

2-aralıklı envanter yöntemine göre kaydını yapınız.

Sürekli Envanter Yöntemine göre;

Maliyet fiyatı 5.000 TL olan mallar 6.000 TL ye satıldı

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	5.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS	900	
100 KASA HS		5.900
mal alışı		
----- 24/11/2019 -----		
100 KASA HS.		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.	7.080	
391 HESAPLANAN KDV HS.		6.000
Mal satışı		1.080
-----/ 24/11/2019 -----		
621 SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ HS.		
153 TİCARİ MALLAR HS.	5.000	
Maliyet kaydı		5.000
----- / -----		

Aralıklı Envanter Yöntemine Göre;

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	5.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	900	
100 KASA HS.		5.900
Mal alışı		
----- / 25/11/2019 -----		
100 KASA HS	7.080	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS.		6.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		1,080
Mal satışı		
----- 31/12/2019 -----		
621 SATILAN TİCARİ MAL MALİYETİ HS	5.000	
153 TİCARİ MALLAR HS.		5.000
Maliyet kaydı		
----- / -----		

Satılan malın Maliyetinin Bulunması

1-153 Ticari Mallar Hesabının borç kalanı alınır.

2-Sayım yapılarak dönem sonu mal mevcudu bulunur.

3-Ticari malların borç kalanından dönem sonu mal mevcudu çıkarılır. Sonuç. Malın maliyetidir.

4-Bu rakam kadar 621-Satılan Ticari malın Maliyeti Hesabı borçlu 153-Ticari Mallar Hesabı alacaklı olur.

5-621- Satılan Ticari malın Maliyeti Hesabı ve 600-Yurt İçi Satışlar Hesabı 690-Dönem Kârı veya Hesabına devredilir.

6-690-Dönem Kârı veya Zararı Hesabının borç tarafı büyükse mal satış zararı, alacak tarafı büyükse mal satış kârını ifade eder.

Örnek:

İşletmenin **153-Ticari Mallar Hesabı** ile ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir.

153 TİCARİ MALLAR	600 YURT İÇİ SATIŞLAR
10,000	8.000

Yapılan envanter sonucu dönem sonu mal mevcudunun 4,000 TL olduğu tespit edilmiştir.

İstenilen:

a-Satılan malın maliyetini bulunuz.

b-Satılan malın maliyet kaydını yapınız.

c-Dönem sonu kayıtlarını yaparak mal satış kâr veya zararını tespit ediniz

Satılan malın maliyeti = 10,000 – 4,000 = 6,000 TL

----- / ----- 621 SATILAN TİCARİ MALLIN MALİYETİ HS. 153 TİCARİ MALLAR HS. Satılan malın maliyeti kaydı ----- / -----	6,000	6,000
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 690 DÖNEM KÂR VEYA ZARARI HS. Dönem sonu kaydı ----- / -----	8.000	8.000
690 DÖNEM KÂR VEYA ZARARI HS. 621 SATILAN TİCARİ MALLIN MALİYETİ HS. Dönem sonu kaydı ----- / -----	6.000	6.000

Ticari Mal Alış Örnek: %18 KDV dahil 88.500TL değerinde mal alınarak, karşılığında 18.500TL nakit, 10.000TL değerinde çek, 12.000TL değerinde 30 gün vadeli senet imzalandı, 13 ay vadeli 5.000TL değerinde senet imzalandı, banka hesabımızdan satıcı hesabına 13.000TL havale edildi, elimizdeki vadesinin bitimine 20 gün kalan 3.000TL değerindeki alacak senedi ciro edildi, elimizde bulunan vadesinin bitimine 15 ay kalmış 7.000TL değerinde alacak senedi ciro edildi, kalan kısım kredili (veresi) olup, yarısı 4 ay sonra, yarısı ise 14 ay sonra ödenecektir.

Muhasebe soruları iki kısımdan oluşur. Her muhasebe sorusunun içerisinde de o sorunun cevabı olan hesaplar mevcuttur. Mal alış sorusunda alındı kelimesine kadar olan kısım borçlu hesap olan 153 TİCARİ MALLAR HS ve 191 İNDİRİLECEK KDV Hesabının borcuna yazılır. Bu alış karşılığında neler verilmiş ise sırasıyla adı geçen hesapların alacağına yazılır.

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	75.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	13.500	
100 KASA HS.		18.500
103 VER. ÇEKLER VE ÖD.		10.000
321 BORÇ SENETLERİ		12.000
421 BORÇ SENETLERİ		5.000
102 BANKALAR		13.000
121 ALACAK SENETLERİ		3.000
221 ALACAK SENETLERİ		7.000
320 SATICILAR		10.000
420 SATICILAR		10.000
Mal alındı		10.000
----- / -----		

Ticari Mal Satış

Sorulan muhasebe sorusunda mal satıldı kısmına kadar olan miktar üzerinden kdv hesaplanıp, 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HESABI ve 391 HESAPLANAN KDV hesabının alacağına yazılır. Karşılığında ne alınmış ise adı geçen hesapların borcuna yazılır.

Örnek: %18KDV dahil 70.800TL değerinde mal satıldı, Satılan mal bedeli için 5.800TL nakit, 6.000TL değerinde çek, 90 gün vadeli 14.000TL değerinde senet, 15 ay vadeli 5.000TL değerinde senet alındı, 3.000TL kredi kartından çekildi, müşteri banka hesabımıza 7.000TL EFT yaptı, kalan kısım kredili (veresiye) olup yarısı 6 ay sonra, yarısı ise 16 ay sonra müşteri tarafından ödenecek.

----- / -----		
100 KASA	5.800	
101 ALINAN ÇEKLER	6.000	
121 ALACAK SENETLERİ	14.000	
221 ALACAK SENETLERİ	5.000	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	3.000	
102 BANKALAR	7.000	
120 ALICILAR		
220 ALICILAR		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		
391 HESAPLANAN KDV		
Mal satıldı		60.000
----- / -----		10.800

Mal Alış Giderleri : Satın alınan mallarla ilgili olarak malın alışından işletmeye girinceye kadar yapılan tüm giderler malın maliyetine eklenir. Bu nedenle yapılan gider ne olursa olsun aynen mal gibi 153 Ticari Mallar Hesabının borcuna kayıt edilir.

Örnek: 1 - %18KDV dahil 23.600TL değerinde mal alınarak bedeli için çek verildi.

2 - Malların nakliyesi için %18KDV dahil 1.180TL nakit ödendi.

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	20.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	3.600	
103 VERİLEN ÇEKLER.		23.600
----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	1.000	
Nakliye		
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	180	
100 KASA		
Nakliye gideri ödendi		1.180
----- / -----		

Mal alış iadesi: Satın alınan mallar çeşitli nedenlerle satıcıya iade edildiğinde alış değeri üzerinden 153 Ticari Mallar Hesabı ve 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi hesabı alacaklı olur.

Örnek: 1- %18KDV dahil 59.000TL değerinde mal kredili alındı.

2- Alınan mallardan %18KDV dahil 11.800TL lık kısmı istenilen özelliklere sahip olmadığı için satıcıya iade edildi.

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	9.000	
320 SATICILAR		59.000
-----/-----		
320 SATICILAR	11.800	
153 TİCARİ MALLAR		10.000
391 HESAPLANAN KDV		1.800
Malların iadesi		
----- / -----		

Mal Alış İskontosu: Malın kredili satın alınıp, fatura kesildikten sonra erken ödeme veya diğer nedenlerle satıcı firmanın işletme lehine yapmış olduğu ıskonto alış ıskontosu olarak nitelendirilir. Mal satın alınırken pazarlık sonucu yapılan indirim ve ıskontolar bir fiyat belirleme işi olup, ıskonto olarak nitelendirilmez.

Örnek: 1 - %18KDV dahil 35.400TL değerinde mal 3 ay vadeli kredili alındı.

2- Satıcıya olan borç erken ödendiği için satıcı firma %10 ıskonto yaptı

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	30.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	5.400	
320 SATICILAR		35.400
-----/-----		
320 SATICILAR	35.400	
153 TİCARİ MALLAR		3.000
391 HESAPLANAN KDV		540
100 KASA		31.860
----- / -----		

01 – 01 – 2019 tarihinden itibaren ticari işletmeler naylon poşetleri asgari 25krş bedel karşılığında müşteriye satarak alınan ücretin 15krş'luk kısmını satışı takip eden ayın 1 – 15 arasında beyan, beyanı takip eden ikinci ayın sonuna kadar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Merkez Saymanlık Hesabına ödemek zorundadırlar.

Örnek: a) İşletmemiz 01 – 02 – 2019 tarihinde %18KDV hariç tanesi 2 kuruştan 200.000adet plastik poşeti peşin aldı.

b) Poşetlerin tamamı malla birlikte müşteriye satılarak bedeli kredi kartından tahsil edildi.

c) Bakanlık payı banka hesabından ödendi.

-----01 -02- 2019 -----		
153 TİCARİ MALLAR HS.	4.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	720	
100 KASA		4.720
-----Şubat 2019 -----		
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	50.000	
602 DİĞER GELİRLER		42.373
391 HES. KDV		7.627
0.25krş x 200.000adet		
-----28 – 02 - 2019-----		
621S.T.M.M	4.000	
153 TİCARİ MALLAR		4.000
----- 15 – 03 – 2019 -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERİ	30.000	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		30.000
15krş x 200.000 adet		
-----30 – 05 – 2019 -----		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	30.000	
102 BANKALAR		30.000
----- / -----		

157. DİĞER STOKLAR

Yukarıdaki stok kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurda gibi kalemler bu hesap grubunda yer alır.

İşleyişi :

Elde edilen bu stoklar maliyet bedeli ile hesaba borç, satıldığında, devredildiğinde veya kullanıldığında alacak kaydedilir.

DEĞERİ DÜŞEN STOKLAR

Ekonomik veya fiziki nedenlerle değer düşüklüğüne uğramış stoklar ait oldukları stok hesabından çıkarılarak değeri düşen stoklar grubuna alınır. Değeri düşen bu stoklar için kullanılan hesap **157-Diğer Stoklar Hesabıdır.**

Stok Değer Düşüklüğünün Kesin Olması

Örnek:10.000 TL değerindeki ticari malların modası geçmesi nedeni ile değeri 8.000 TL'ye inmiştir.

Not: Değer düşüklüğünden dolayı meydana gelen zarar 659.DİĞER OLAĞAN GİDER ve ZARARLAR HS. İzlenir

----- / -----		
157 DİĞER STOKLAR HS.	8.000	
Değeri düşen stok		
659 DİĞER OLAĞAN GİDER ve ZARAR HS.	2.000	
153 TİCARİ MALLAR		10.000
----- / -----		

Not: Stok değer düşüklüğünün kesin olmaması durumunda değer düşüklüğü kadar karşılık ayrılır. Karşılık ayırmada 654. KARŞILIK GİDERLERİ HS. Borçlu 158. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HS. Alacaklı olur.

KOMİSYONCUDAKİ MALLAR

İşletme adına satılmak üzere komisyoncuya gönderilen malların maliki işletme olduğu için komisyoncuya gönderilen mallar 157 DİĞER STOKLAR hesabında izlenir.

Komisyoncuya gönderilen mallar maliyet değeri ile bu hesabın borcuna yazılır. Komisyoncuya ödenen satış komisyonu pazarlama satış faaliyeti olduğu için 760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ hesabında izlenir. Komisyoncunun mal satışından itibaren satılan mal bedeli 127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR hesabında izlenir.

Örnek:

- 1- İşletme adına satılmak üzere komisyoncuya 80.000TL lık mal gönderildi.
- 2- Malların nakliyesi için %18KDV dahil 3.540TL ödendi.
- 3- Komisyoncu malların tamamını %18KDV dahil 118.000TL'na sattığını bildiriyor.

- 4- Komisyoncu sattığı mal bedelinden 4.000TL komisyonunu keserek kalanı banka hesabımıza havale ettiğini bildirdi.

1----- / -----	80.000	
157 DİĞER STOKLAR HS.		80.000
153 TİCARİ MALLAR		
2----- / -----		
157 DİĞER STOKLAR HS	3.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	540	
100 KASA HS		3.540
3 ----- / -----		
127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR	118.000	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS		100.000
391 HESAPLANAN KDV		18.000
4----- / -----		
102 BANKALAR	114.000	
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERİ	4.000	
127 DİĞER TİCARİ ALACAKLAR		118.000
----- / -----		

YOLDAKİ MALLAR

Hukuken işletmenin olup, henüz işletmeye girmemiş Ticari Mal, hammadde, yarı mamul gibi stokların nakliye firmasına tesliminden işletmeye girinceye kadar izlendiği hesaptır. Yoldaki mallar işletmeye girinceye kadar maliyet değeri ile bu hesapta izlenir. Stoklar işletmeye girdiğinde ilgili stok hesabına devredilerek kapatılır.

Örnek: 1- Satıcı firma %18KDV dahil 141.600TL'lık hammadde bizim adımıza DDY'na taşınmak amacıyla teslim edildiği bildirilerek mal bedeli banka hesabımızdan havale edildi.

2- Hammaddenin nakliyesi için DDY'na %18KDV dahil 2.360TL ödendi.

3- Hammadde işletme deposuna girdi.

1----- / -----		
157 DİĞER STOKLAR HS.	120.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	21.600	
102 BANKALAR		141.600
Malların işletme adına DDY verilmesi		
2----- / -----		
157 DİĞER STOKLAR HS	2.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	360	
100 KASA HS		2.360
Nakliye giderinin ödenmesi		
3----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME HS	122.000	
157 DİĞER STOKLAR		122.000
Hammaddenin işletmeye girmesi		

158. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bu hesap, yangın, deprem, su basması gibi doğal afetler ve bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak, teknolojik gelişmeler ve moda değişiklikleri nedenleriyle stokların fiziki ve ekonomik değerlerinde önemli azalışların ortaya çıkması veya bunların dışında diğer nedenlerle stokların piyasa fiyatlarında düşmelerin meydana gelmesi dolayısıyla, kayıpları karşılamak üzere ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Stok değer düşüklüğü tespit edildiğinde "654. Karşılık Giderleri Hesabı"nın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Karşılık ayrılan stok kaleminin işletme içinde kullanılması ya da satılması halinde; ilgili stok hesabının alacağı ile karşılaştırılarak daha önce ayrılan karşılık "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na aktararak kapatılır.

- 1- İşletmede bulunan 80.000TL değerindeki ticari mallarda moda değişmesi nedeniyle oluşan değer düşüklüğü nedeniyle %30 karşılık ayrılmasına karar verildi.
- 2- Malların tamamı takip eden dönemde %18KDV dahil 60.000TL’na peşin satılıyor.
- 3-

1----- / -----		
654 KARŞILIK GİDERLERİ	24.000	
158 STOK DEĞ. DÜŞÜK. KARŞ.		24.000
2----- / -----	70.800	
100 KASA HS		
600 YURTİÇİ SATIŞLAR		60.000
391 HESAPLANAN KDV		10.800
3----- / -----		
621 SATILAN TİCARİ MALIN MALİYETİ	80.000	
153 TİCARİ MALLAR		80.000
4----- / -----		
158 STOK DEĞ. DÜŞÜK. KARŞ	24.000	
644 KONUSU KAL. KARŞ		24.000
----- / -----		

159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

Yurt içinden ya da yurt dışından satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan ödemeler bu hesaba borç, malın teslimi üzerine alacak kaydedilir.

Örnek: 1)İstanbul'daki bir firmaya mal sipariş edilerek (ilk madde ve malzeme) 10.000 TL avans banka hesabımızdan ödendi.

2)Mallar bugün faturası ile teslim alındı. Fatura bedeli %18 KDV dahil 47.200 TL olup avans düşüldükten sonra kalan kısım için çek verildi.

----- / ----- 159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI HS. 102BANKALAR HS Avans gönderildi.	10.000	10.000
----- / ----- 150 İLK MADDE ve MALZEME HS. 191 İNDİRİLECEK KDV HS. 159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI HS. 103 VERİLEN ÇEK. ve ÖDEME EM. HS. Mal teslim edildi.	40.000 7.200	10.000 37.200
----- / -----		

Örnek: İşletme ithal edeceği 30,000 \$ tutarındaki mal için aşağıdaki işlemleri yapmıştır.

1)Kur 1 \$ = 5 TL

2)Ziraat Bankası ile yapılan anlaşma sonucu akreditif bedelinin %40'ı kadar karşılık yatırmamız isteniyor. Bu karşılık bankadaki ticari mevduat hesabımızdan ödeniyor.

3)Akreditif gideri olarak bankaya 1.000 TL nakden ödeniyor.

4)Akreditif tutarının kalanı ile 2.000 TL faiz bankaya ödenerek mal ile ilgili belgeler teslim alınıyor.

5)Bu mallarla ilgili olarak 500 TL kur farkı, 2.500 TL gümrük resmi, 27.000TL KDV ödenerek mallar gümrükten çıkarılıyor.

6)Taşıma ücreti olarak %18 KDV hariç 1.000 TL nakden ödenerek mallar stoka alınıyor.

İstenilen:

a)Akreditifin açılış kaydını.

b)Akreditifin giderinin ödenme kaydını.

c)Bankaya olan kredi borcu ve faizinin ödenerek belgelerin ödeniş kaydını.

d)Malların gümrükten çekilme kaydını.

e)Nakliye giderinin ödenme kaydını.

f)Malların stoka alınma kaydını.

159 VERİLEN ŞİPARİŞ AVANSLARI HS. 30,000 x 5 300 BANKA KREDİLERİ HS. 102BANKALAR HS.	150,000	60,000 90.000
----- / ----- 159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HS. 100 KASA HS. Akreditif giderinin ödenmesi ----- / ----- 157 DİĞER STOKLAR HS. 159 VERİLEN SİPARİŞ AVANS. HS Malların gümrüğe gelişi. ----- / ----- 300 BANKA KREDİLERİ HS. 157 DİĞER STOKLAR HS. 100 KASA HS. Kredi anapara ve faiz ödenerek evraklar alındı ----- / ----- 157 DİĞER STOKLAR HS. Kur farkı 500 Gümrük resmi 2.500 191 İNDİRİLECEK KDV HS. 100 KASA HS. Malların gümrükten çıkması. ----- / ----- 157 DİĞER STOKLAR HS. 191 İNDİRİLECEK KDV HS. 100 KASA HS. ----- / ----- 153 TİCARİ MALLAR HS. 157 DİĞER STOKLAR HS. ----- / -----	1.000 150.000 90,000 2.000 3.000 27.000 1.000 180 156.000	1.000 150.000 92.000 30.000 1.180 156.000

17. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİNE İLİŞKİN HESAPLAR

- 170 – 178 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
- 178 . YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI
- 179 .TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri yapan işletmelerin, bu işleri dolayısıyla yaptıkları harcamaların izlendiği hesap grubudur.

170 – 178 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ

İşletmenin üstlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinin maliyetlerinin oluşturduğu hesaplardır. Bu hesaplar proje bazında bölünür.

İşleyişi: İşletmenin üstlendiği inşaat ve onarım işleri ile ilgili giderleri dönem içerisinde 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabının borcuna yazılır. Dönem sonunda oluşan tüm giderlerin toplamı kadar 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI alacaklı 170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ HESABI borçlu olur. Takip eden kayıtlarla 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI borçlu, 740 Hizmet Üretim Maliyeti hesabı alacaklı yapılır.

Örnek: 1-şletme yapımını üstlendiği okul projesi için %18KDV dahil 23.600TL temel kazı işlemini yaptırtarak bedelini çekle ödedi.

2- %18KDV dahil 118.000Tl değerinde inşaat malzemesi alarak çek verdi.

4- İnşaat dönemi sona erdi.

1----- / -----		
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	20.000	
Temel kazı		
191 İNDİRİLECEK KDV	3.600	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EM		23.600
Kazı bedeli ödendi..		
2----- / -----		
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	100.000	
İnşaat malzemesi		
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EM		118.000
İnşaat malzemesi alındı		
3 -----31 – 12 -----		
170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİY.	120.000	
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANS		120.000
Giderlerin yansıtılması		
4----- / -----		
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HS	120.000	
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ		120.000
----- / -----		

178- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap, "697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın borç kalanının aktarılmasıyla proje bazında açılacak tali hesaplar düzeyinde izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

"697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın borç kalanı dönem sonlarında söz konusu hesabın alacağına karşılık bu hesabın borcuna alınarak geçici kabule kadar bu hesapta bekletilir. Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar bu hesaptan "658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına aktarılır.

179 –TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR

Yıllara yaygın inşaat ve onarım faaliyetinde bulunan işletmeler tarafından taahhüt konusu inşaat ve onarım işinin bir kısmının veya tamamının taşeronlara yaptırılması durumunda, taşeronlara verilen avansların proje bazında izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Taşerona avans verildiğinde bu hesaba borç, mahsup edildiğinde alacak kaydedilir.

Örnek: 1 - İşletmenin yapmakla yükümlü olduğu projenin dış cephe kaplama kısmının yapımı için taşeron firmaya 80.000TL avans %09.48 damga vergisi kesilerek banka hesabından ödeniyor.

2-Taşeron firma işi teslim ederek %18KDV hariç 250.000TL lık faturayı işletmemize sundu.

3- Taşerona olan borç çekle ödendi.

1----- / ----- 179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR 100 KASA 360 ÖD. VERGİ VE FON. Damga vergisi Avans ödendi.	80.000	79.242 758
2----- / ----- <u>740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ</u> Dış cephe kaplama 191 İNDİRİLECEK KDV 179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR <u>327 DİĞER TİCARİ BORÇLAR</u> Taşeron	250.000 45.000	80.000 215.000
3 ----- / ----- 327 DİĞER TİCARİ BORÇLAR 103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ ----- / -----	215.000	215.000

18. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

180. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

181. GELİR TAHAKKUKLARI

Bu grup, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan, ancak gelecek dönemlere ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerden oluşur. Bu grup hesapları aşağıdaki gibidir.

180. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek döneme ait giderleri izlemek için kullanılır.

İşleyişi :

Gelecek aylarda ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek peşin olarak ödenen giderler, bu hesabın borcuna kaydedilir. Gelecek aylarda bu hesaba alacak verilmek suretiyle ilgili gider hesabına aktarılır.

Bilanço dönemi yıllık olan işletmelerde izleyen yılın ayları ile bilanço dönemi aylık olan işletmelerde ise izleyen aylarla ilgili olarak ödenen giderlerin ilgili aylarda gider hesaplarına alınıncaya kadar izlendiği hesaptır. İzleyen aylarla ilgili gider yapıldığında hesap borçlu olur. İlgili ay geldiğinde alacaklı yapılarak karşılığında gider hesabı borçlu olur. İçinde bulunulan dönemin gideri 7/A seçeneğinde 750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME – 760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM - 770-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ hesaplarından ilgili olana gelecek aylara ait giderler ise 180-GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HS’ da gelecek yıllara ait giderler 280-GELECEK YILLARA AİT GİDERLER HS’ da izlenir.

Örnek: İşletme 1 Ekim 2018 tarihinden itibaren aylığı 1.000 TL’den 1 yıllığına bir iş yerini yönetim bürosu olarak kiralayarak kira bedelini peşin ödemiştir.

İstenilen:

a)2018 yılı kayıtlarını. b)2019 yılı kayıtlarını yapınız.

Giderler aylık olarak işleniyorsa

----- / -----	1.000	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.		
Ekim 2018 kirası	2.000	
180 GELECEK AYLARA AİT GİD. HS.		
Kasım, Aralık 2018 kirası	9.000	
280 GELECEK YILLARA AİT GİDER HS.		
. 2019 kirası.		12.000
100 KASA HS.		
Bir yıllık işyeri kirası ödendi.		
----- / -----	100	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.		
Kasım 2018 kirası		
180 GELECEK AYLARA AİT GİD. HS. .		100
Kasım, Aralık 2018 kirası		
Kasım ayının kirası ödendi.		
----- / -----		
180 GELECEK AYLARA AİT GİD. HS.	900	
2019 yılı kirası		
280 GELECEK YILLARA AİT GİD. HS		900
2019 kirası		
2019 yılı kirası		
----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.	100	
Ocak 2019 kirası		
180 GELECEK AYLARA AİT GİD. HS. .		100
Ocak 2019 kirası gider kaydı		
----- / -----		

Giderler yıllık işleniyorsa

770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. Ekim, Kasım, Aralık 2018 kirası	300	
280 GELECEK YILLARA AİT GİD. HS. . 2019 kirası 100KASAHS. .2018 – 2019 yılı kira bedeli ödendi	900	1,200
180 GELECEK AYLARA AİT GİD. HS. 2019 yılı kirası 280 GELECEK YILLARA AİT GİD. HS. 2019 kirası 2019 yılı kirası devredildi.	900	900
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. 2019 yılı kirası 180 GELECEK AYLARA AİT GİD. HS. 2019 yılı kirası 2019 yılı kira gider kaydı	900	900

181. GELİR TAHAKKUKLARI

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin, içinde bulunan döneme ait olan kısımlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki dönemde, alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık ilgili hesapların borcuna geçirilerek kapatılır.

Bilanço tarihi itibarıyla doğmuş ancak istenilebilir duruma gelmemiş gelirlerin gelir hesaplarına alınmasında kullanılan ve ilgili kesin borç kaydı yapılamayan alacakları gösteren hesaptır.

Dönem sonlarında o döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili gelir hesabının karşılığında bu hesaba borç yazılır. İzleyen dönemde alacağın tahsil edilmesi durumunda hesap alacaklı olur.

Örnek: İşletmemiz 1 Aralık 2018 tarihinde iş makinesi Pasinler Belediyesine aylığı 5.000 TL'den (%18 KDV hariç) iki aylığına kiraya verildi. Anlaşma gereği ücret kira süresi sonunda tahsil edilecektir.

İstenilen: a)2018 yılı kaydını. b)2019 yılı kaydını yapınız.

181 GELİR TAHAKKUKU HS.	5.000	
649 DİĞER OLAĞ. GELİR. Ve KARLAR HS		5.000
2018 yılı kira bedeli tahakkuku.		
100 KASA HS.	11.800	
181 GELİR TAHAKKUK HS.		5.000
649 DİĞ. OL.GEL. ve KÂR. HS.		5.000
391 İNDİRİLECEK KDV HS.		1.800
İki aylık kira bedelinin tahsili.		

Örnek: İşletmenin aktifinde kayıtlı bina, 1 Kasım 2018 tarihinden aylığı 10.000 TL'den 5 aylığına (%18 KDV hariç) kiraya verilmiştir. Sözleşme gereği kira bedeli sürenin sonunda tahsil edilecektir.

İstenilen: a)2018 yılı kaydını b)2019 yılı kaydını yapınız.

181 GELİR TAHAKKUK HS.	20,000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR ve KÂRLAR HS.		20,000
2018 yılı kira bedeli tahakkuku.		
100 KASA HS.	590,000	
649 DİĞ. OLAĞAN.GELİR. ve KÂRLAR HS.		30,000
2019 yılı kirası		
181 GELİR TAHAKKUK HS.		20,000
391 HESAPLANAN KDV HS.		9,000
Kira bedelinin tahsili.		

Elde edilen gelir peşin tahsil edilmiş ise içinde bulunulan ay'a ait olan kısmı 649 DİĞ. OLAĞAN.GELİR. ve KÂRLAR HS'na takip eden aylara ait kısmı 380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HS'na takip eden yıllara ait olan kısmı 480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HS'na kayıt edilir.

Örnek: İşletme adına kayıtlı bina 1 Ekim 2018 tarihinde aylık kirası %18KDV dahil 5.900TL’den 2 yıllığına kiraya verildi. Kira bedeli işletmenin banka hesabına kiracı tarafından yatırıldı.

İstenilen: a)2018 yılı kaydını b)2019 yılı kaydını yapınız.

102 BANKALAR HS.	141.600	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR ve KÂRLAR HS.		15,000
380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HS		60.000
480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HS		45.000
391 HESAPLANAN KDV		21.600
2018 – 2019 İki yıllık kira bedeli tahsil edildi.		

19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

- 190. DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HS.
- 191. İNDİRİLECEK KDV
- 192. DİĞER KDV
- 193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR
- 195- İŞ AVANSLARI
- 196. PERSONEL AVANSLARI
- 197. SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI

Katma Değer Vergisi ile ilgili hesaplar bu konuda topluca işlenecek. 190 – 191 – 192 – 391 – 392

190- DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HS.

Dönem sonu itibariyle indirilemeyen ve izleyen döneme devreden katma değer vergisinin kayıt edildiği hesaptır. Dönem sonu mahsup işlemi yapıldığında indirilecek katma değer vergisinin hesaplanan katma değer vergisinden büyük olduğu durumlarda ortaya çıkar.

İndirilecek katma değer vergisinin artan olduğundan onun özelliğini taşır, borçlu olarak açılır. Dönem sonunda alacaklı yapılarak kapatılır.

191. İNDİRİLECEK KDV

Her türlü mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen katma değer vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Mal ve hizmet alımlarında indirilecek katma değer vergisi bu hesaba borç, mevzuat gereği yapılabilecek indirimler ve hesaba yapılan düzeltmeler alacak kaydedilir(1).

192. DİĞER KDV

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen katma değer vergisinin, erteleme bir yıl içinde olması halinde kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde, gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen katma değer vergisi pasifteki ilgili hesabın alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

391. HESAPLANAN KDV

Bu hesap; teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan Katma Değer Vergisi ile işlemi gerçekleşmeyen ya da işleminden vazgeçilen mal ve hizmetlere ilişkin katma değer vergisinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Hesaplanan Katma Değer Vergisi bu hesaba alacak kaydedilir. Düzeltmeler bu hesaba borç kaydedilir. Vergilendirme dönemi itibarıyla bu hesabın bakiyesi "191. İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı" ile karşılaştırılır. Yapılan karşılaştırmada bu hesabın bakiyesi 191. No.lu hesabın bakiyesinden fazla olduğu takdirde vadesinde ödenmek üzere "360. Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabına" aktararak kapatılır.

392. DİĞER KDV

Bu hesap; teşvikli yatırım mallarının ithalinden doğan ve ertelenen Katma Değer Vergisi ve ihracat kaydıyla satış nedeniyle ertelenen ve terkin edilecek Katma Değer Vergisi gibi ihtiyaca göre bölümlenir.

İşleyişi :

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen katma değer vergisi, aktifteki ilgili hesabın borcu mukabili bu hesaba alacak, mevzuat gereği yapılacak terkin sonunda aktifteki ilgili hesabın alacağı karşılığı bu hesaba borç kaydedilmek suretiyle işlem görür.

Yatırım teşvik belgelerinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen katma değer vergisi bu hesaba borç, ödenmek üzere pasifteki tahakkuk hesabına alacak kaydedilir.

Vergi dairesince tecil olunan katma değer vergisi "391. Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı"nın borcu mukabili bu hesaba alacak, mevzuat gereği yapılacak terkin sonucunda borçlusunun alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

İhracatın gerçekleşmemesi halinde ise, tecil olunan katma değer vergisi "391. Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı"nın alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

Mahsup İşlemi: Dönem sonunda katma değer vergisi hesapları toplanır. (191-391) 191-İNDİRİLECEK KDV HS alacaklı 391-HESAPLANAN KDV HS borçlu yapılır. Aradaki fark 191 büyükse devreden katma değer vergisi olup 190 DEVREDEN KDV HS' da izlenir. 391 büyük ise ödenecek katma değer vergisi olup 360-ÖDENECEK VERGİ ve FONLAR HS' da izlenir.

$\text{İND KDV} > \text{HES.KDV} = \text{Devreden KDV olup 190-DEVREDEN KDV}$

$\text{İND KDV} > \text{HES.KDV} = \text{Ödenecek KDV olup 360 ÖDENECEK VERGİ ve FONLAR}$

Örnek:

- 1- 15 – 10 – 2018 tarihinde %18KDV dahil 59.000TL değerinde mal alınarak bedeli için çek verildi.
- 2- 20 -10 – 2018 tarihinde %18KDV 23.600TL'lık mal satılarak karşılığında çek alındı.

İstenilen: Günlük defter kayıtlarını ve kdv mahsup kaydını yapınız.

1-----15- 10 - 2018----- 153 TİCARİ MALLAR HS 191 İNDİRİLECEK KDV 103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EMİR.	50.000 9.000	59.000
2-----20 – 10 - 2018----- 101 ALINAN ÇEKLER HS 600 YURTIÇI SATIŞLAR 391 HESAPLANAN KDV	23.600	20.000 3.600
3 -----30 – 10 – 208 ----- 391 HESAPLANAN KDV 190 DEVREDEN KDV 191 İNDİRİLECEK KDV Ekim 2018 KDV mahsup kaydı ----- / -----	3.600 5.400	9.000

Örnek 2:

İşletmenin Ekim 2018 ayından devreden kdv tutarı 5.400TL olup, kasım ayı işlemleri aşağıdaki gibidir.

- 1- 08 – 11 – 2018 tarihinde %18KDV Dahil 5.900TL lık mal alınarak bedeli için elimizdeki çek ciro edildi.
- 2- 25 – 11 – 2018 %18KDV dahil 47.200TL lık mal satılarak bedeli için 90 gün vadeli senet alındı.

İstenilen: Günlük defter kayıtlarını ve kdv mahsup kaydını yapınız.

1-----15- 10 - 2018----- 153 TİCARİ MALLAR HS 191 İNDİRİLECEK KDV 101ALINAN ÇEKLER	5.000 900	5.900
2-----20 – 10 - 2018----- 121 ALACAK SENETLERİ 600 YURTIÇI SATIŞLAR 391 HESAPLANAN KDV	47.200	40.000 7.200
3 -----30 – 10 – 208 ----- 391 HESAPLANAN KDV 191 İNDİRİLECEK KDV 190 DEVREDEN KDV Ekim 2018 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR Kasım 2018 KDV mahsup kaydı ----- / -----	7.200	900 5.400 900

Örnek: İşletmenin mart 2018 dönemi katma değer vergisi hesapları aşağıdaki gibidir.

191-İND. KDV	391-HES.KDV
10,000	15,000

İstenilen: Katma değer vergisi mahsup kaydını yapınız.

391 HESAPLANAN KDV HS.	15,000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		10,000
360 ÖDENECEK VERGİ ve FONLAR HS		5,000
Kasım KDV mahsup kaydı.		
360 ÖDENECEK VERGİ ve FONLAR HS.	5,000	
100 KASA HS.		5,000
KDV ödeme kaydı.		

Örnek: İşletmenin Nisan 2018 dönemine ait KDV hesapları aşağıdaki gibidir.

191-İND. KDV	391-HES.KDV
12,000	10,000

İstenilen: KDV mahsup kaydını yapınız.

391 HESAPLANAN KDV HS.	100,000	
190 DEVREDEN KDV HS.	20,000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		120,000
Nisan 2004 KDV mahsup kaydı.		

Örnek: İşletmenin Mayıs 2018 ayına ait hesapları aşağıdaki gibidir.

191-İND. KDV	391-HES.KDV	190DEV.KDV
8,000	12,000 2,000	

391 HESAPLANAN KDV HS.	12.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		8.000
190 DEVREDEN KDV HS.		2.000
360ÖDENECEK VERGİve FONLAR.HS		2.000
Mayıs 2018 KDV mahsup kaydı.		

İşletmenin Haziran 2018 dönemine ait KDV hesapları aşağıdaki gibidir.

190-DEV.KDV	191-İND.KDV	391-HES.KDV
2.000	10.000	7.000

391 HESAPLANAN KDV HS.	7.000	
190 DEVREDEN KDV HS	5.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.		10.000
190 DEVREDEN KDV HS		2.000
Haziran 2018 KDV mahsup kaydı.		

Örnek: İşletmemiz mart 2018 döneminde iç piyasaya %18 KDV hariç 50.000TL, aracı ihracatçıya ise ihraç edilmek kaydıyla 100.000TL tutarında mal kredili satıldı. İşletmenin aynı dönemde indirilecek kdv tutarı 10.000TL

İstenilen: Tecil, terkin uygulaması iade edilecek KDV ve muhasebe işlemlerini yapınız.

HESAPLANA KDV (50.0000 + 100.000)*0.18 = 27.000

İNDİRİLECEK KDV = 10.000

ÖDENMESİ GEREKEN KDV (27.000 – 10.000 = 17.000

TECİL EDİLEBİLİR KDV (100.000 *0.18 = 18.000

TECİL EDİLECEK KDV = 17.000

İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE

İADESİ GEREKEN KDV = 1.000

1----- / -----		
120 ALICILAR	100.000	
192 DİĞER KDV	18.000	
601 YURT DIŞI SATIŞLAR		100.000
391 HESAPLANAN KDV		18.000
2----- / -----		
120 ALICILAR	59.000	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		50.000
391 HESAPLANAN KDV		9.000
3 ----- / -----		
391 HESAPLANAN KDV	27.000	
191 İNDİRİLECEK KDV		10.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		17.000

4 ----- / -----		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	17.000	
392 DİĞER KDV		17.000
5 ----- / -----		
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	1.000	
392 DİĞER KDV	17.000	
192 DİĞER KDV		18.000
----- / -----		

Örnek 2- Yukarıdaki örnek fakat önceki dönemden devreden 18.000TL KDV olur ise

HESAPLANA KDV (50.000 + 100.000)*0.18 = 27.000

İNDİRİLECEK KDV (10.000 + 18.000) = 28.000

ÖDENMESİ GEREKEN KDV = -----

SONRAKİ DÖNEME DEVREDEN (28.000-27.000)= 1.000

TECİL EDİLEBİLİR KDV (100.000 *0.18) = 18.000

TECİL EDİLECEK KDV

İHRACATIN GERÇEKLEŞTİĞİ DÖNEMDE

İADESİ GEREKEN KDV = 18.000

1----- / -----		
120 ALICILAR	100.000	
192 DİĞER KDV	18.000	
601 YURT DIŞI SATIŞLAR		100.000
391 HESAPLANAN KDV		18.000
2----- / -----		
120 ALICILAR	59.000	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		50.000
391 HESAPLANAN KDV		9.000
3 ----- / -----		
391 HESAPLANAN KDV	27.000	
190 DEVREDEN KDV	1.000	
191 İNDİRİLECEK KDV		28.000
4 ----- / -----		
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	18.000	
192 DİĞER KDV		18.000
5 ----- / -----		

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde gümrük idaresi tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen katma değer vergisi 192 DİĞER KDV hesabının borcuna 392 DİĞER KDV hesabının alacağına yazılır.

Yatırım teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmez ise erteleme sona erer. Bu durumda, 191 İNDİRİLECEK KDV borçlu 192 DİĞER KDV alacaklı, 392 DİĞER KDV borçlu 391 HESAPLANAN KDV alacaklı olur.

Örnek: a) Teşvikli bir yatırım malının ithalinde 10.000TL KDV tarh ve tahakkuk yapıldıktan sonra erteleniyor.

b) Yatırım teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleştiği için ertelenen KDV terkin ediliyor.

1----- / ----- 192 DİĞER KDV 392 DİĞER KDV Tarh - Tahakkuk ve Erteleme	10.000	10.000
2----- / ----- 392 DİĞER KDV 192 DİĞER KDV Ertelenen KDV nin Terkin edilmesi ----- / -----	10.000	10.000

Örnek: Yatırım teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmeyip erteleme sona ererse.

1----- / ----- 191 İNDİRİLECEK KDV 192 DİĞER KDV Ertelemenin sona ermesi	10.000	10.000
2----- / ----- 392 DİĞER KDV 391 HESAPLANAN KDV Ertelemenin sona ermesi ----- / -----	10.000	10.000

Örnek:

1-İşletme adına görevlendirilen personele 1.000 TL avans vererek Erzurum’a gönderiliyor.

2-Personele % 18 KDV Hariç 600 TL harcama belgesi sunup avansın kalan kısmını iade etmiştir.

196 PERSONEL AVANSLARI HS. 100 KASA HS. Personele avans verildi	1.000	1.000
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. 191 İNDİRİLECEK KDV HS. 100 KASA HS 196 PERSONEL AVANSLARI HS. Personel avans karşılığı	600 108 292	1.000

193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonların kayıt ve takip edildiği hesaptır .

İşleyişi :

Mevzuatın belirlediği dönemler itibariyle peşin ödenen gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonlar, bu hesaba borç yazılır. Yıl sonunda tahakkuk edecek gelir veya kurumlar vergisi ile fon karşılıklarından yapılacak olan indirimi teminen "37. Borç ve Gider Karşılıkları" grubunda bulunan "371. Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri Hesabı" borcuna aktarılır. Ancak aktarılacak tutar "370. Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesabı"nın tutarından fazla olamaz. Aktarılamayan tutar, dönem sonunda bu hesabın bakiyesi olarak kalır.

Örnek:

Bankadaki hesabımıza 1,000 TL faiz tahakkuk etmiş olup 100 TL vergi kesildikten sonra kalan hesaba işlenmiştir.

102 BANKALAR HS	900	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ ve FONLAR HS.	100	
642 FAİZ GELİRLERİ HS.		1000
Hesabımıza faiz tahakkuk etti.		

İşletmemiz bu döneme ait 20,000 TL geçici vergi (peşin vergi) ödedi.

193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ ve FONLAR HS.	20,000	
100 KASA HS.		20,000
Geçici vergi ödendi.		

195- İŞ AVANSLARI HS.

İşletme adına mal alacak, hizmet gördürecek yada bir kısım ödemeleri yapacak olarak verilen avansların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Avans verildiğinde hesap borçlu, gider yazıldığında hesap alacaklı olur.

Örnek: 1)İşletmeye ait makinelerin tamir ve bakımını yaptırması için Ali Çalışkan'a 200 TL avans ödendi.

2)Ali çalışan %18 KDV hariç 150TL'ye tamir, bakım yaptırdığını gösteren belgeleri işletmeye ibraz edip avansın kalan kısmını iade ediyor.

195 İŞ AVANSLARI HS.	200	
100 KASA HS.		200
Avans verildi.		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.	150	
191 İNDİRİLECEK KDV HS,	27	
100 KASA HS.	23	
195 İŞ AVANSLARI HS.	.	200
Avans işletmeye ibraz edildi.		

196. PERSONEL AVANSLARI

Personele, işletme adına yaptırılacak hizmet ve giderleri karşılamak üzere verilen iş avansları, personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avansların izlendiği hesaptır(1).

İşleyişi : Yapılan ödemeler bu hesaba borç; nakden iadeler ile istihkaklardan kesilen tutarlar ve tevdi edilen belgeler tutarı alacak kaydedilir.

Örnek:

1-İşletme adına görevlendirilen personele 1.000 TL avans vererek Erzurum'a gönderiliyor.

2-Personele % 18 KDV Hariç 600 TL harcama belgesi sunup avansın kalan kısmını iade etmiştir.

196 PERSONEL AVANSLARI HS.	1.000	
100 KASA HS.		1.000
Personele avans verildi		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.	600	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	108	
100 KASA HS	292	
196 PERSONEL AVANSLARI HS.		1.000
Personel avans mahsubu		

197. SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI

Sayımlar sonucunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlıklar noksanlarıyla, tesellüm sırasında ortaya çıkan noksanların geçici olarak kayıt ve izleneceği hesaptır.

İşleyişi:

Noksanlığın ortaya çıkması ile hesaba borç, sorumlularından tahsili veya zarar kaydedilmesi halinde ise alacak kaydedilir.

Kasa Noksanı: Yapılan sayım sonucu gerçek kasadaki para 100 Kasa Hesabında gözüken para rakamı fazla ise kasa noksanı olup 197 Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabında izlenir.

Gerçek kasadaki para miktarı fazla, 100 Kasa Hesabında gözüken para az ise aradaki fark kasa fazlası olup 397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hesabında izlenir.

Örnek:

1-İşletmede yapılan sayım sonucu gerçek kasada 1.000 TL kasa hesabında ise 1.100 TL olduğu görülmüştür.

2-Yapılan incelemeler sonucu noksanlığın sebebi bulunamamış kasa sorumlusuna borç yazılmıştır.

3-Kasiyerden bu noksanlık teshil edilmiştir.

İstenilen:

a-Noksanlığın tespit kaydını

b-Personele borç (zimmet) çıkarılması kaydını.

c-Personelden tahsil kaydını yapınız.

<u>197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.</u> Kasa noksanı 100 KASA HS. Noksanlığın tespit kaydı	100	100
135 PERSONELDEN ALACAKLAR HS. <u>197 SAYIM TESELLÜM NOKSANLARI HS</u> Kasa noksanı Personele borç çıkarıldı	100	100
100 KASA HS. 135 PERSONELDEN ALACAKLAR HS. Personel borcunu ödedi	100	100

Örnek:

1-İşletmede yapılan sayım sonucu gerçek kasada 600 TL kasa hesabında 750 TL olduğu görülmüştür.

2-Yapılan araştırmalar sonucu müşteriden 150 TL noksan alındığı tespit edilmiş ilgilinin hesabına borç yazılmıştır.

3-Kasa noksanı müşteriden tahsil edilmiştir.

<u>197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.</u> Kasa noksanı 100 KASA HS. Noksanlığın tespit kaydı	150	150
120 ALICILAR HS. <u>197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.</u> Kasa noksanı Müşteriye borç çıkarıldı	150	150
100 KASA HS. 120 ALICILAR HS. Müşteri borcunu ödedi	150	150

Örnek:

1-Yapılan sayım sonucu gerçek kasada 400 TL kasa hesabında 500 TL olduğu görülmüştür.

2-Yapılan incelemeler sonucu noksanlığın sebebi bulunamamış gider yazılmasına karar verilmiştir.

<u>197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.</u>	100	
Kasa noksanı		
100 KASA HS.		100
Noksanlığın tespit kaydı		
<u>689 DİĞER OLAĞAN GİDER ZARARLAR HS.</u>	100	
Kasa noksanı		
197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.		100
Kasa noksanı		
Kasa noksanı gider olarak yazıldı		

Açıklama: Kasa noksanının gider yazılması durumunda bunun kanunen kabul edilmeyen gider olması nedeniyle nazım hesaplara alınıp beyannamede vergi matrahına eklenmesi gerekir.

Örnek:

1-İşletmede yapılan sayım sonucu alış değeri 1.000 TL olan bir 4 adet ütü masasının noksan olduğu tespit edilmiştir.

2-Yapılan incelemeler sonucu müşteriye teslimatta 4 adet fazla soba verildiği anlaşılmış satış fiyatı üzerinden müşteriye borç yazılmıştır. (Satış Fiyatı 1.200+%18 KDV)

<u>197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.</u>	1.000	
Ütü masası		
153 TİCARİ MALLAR HS.		1.000
Soba noksanlığı tespit kaydı		
153 TİCARİ MALLAR HS.	1.000	
<u>197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.</u>		1.000
Ütü masası		
Noksanlığın sebebinin bulunması		
120 ALICILAR	1.416	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		1.200
391 HESAPLANAN KDV		416

198. DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli dönen varlıkların izlendiği hesaptır.

199. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

Yıl sonunda ilgili kesin hesaplarına aktarılması imkanı bulunmayan kasa, stok ve maddi duran varlık sayım noksanları tutarının, sayım fazlaları tutarının üstünde olması halinde fark kadar ayrılacak karşılıkları kapsar.

İşleyişi :

Ayrılan karşılık tutarı bu hesaba alacak "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na borç kaydedilir, karşılık nedeninin gerçekleşmesi halinde "197. Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı"karşılığında bu hesaba borç kaydedilir.

2. DURAN VARLIKLAR

22. TİCARİ ALACAKLAR

220. ALICILAR

221. ALACAK SENETLERİ

222. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

226. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

229. ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Bu ana hesap grubu; bir yıldan veya bir normal faaliyet döneminden daha uzun sürelerle, işletme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için kullanılmak amacıyla elde edilen ve ilke olarak bir yılda veya normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmeleyen varlıkları kapsar. Duran Varlıklar, Ticari Alacaklar, Diğer Alacaklar, Mali Duran Varlıklar, Maddi Duran Varlıklar, Maddi Olmayan Duran Varlıklar, Özel Tükemmeye Tabi Varlıklar, Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları ve Diğer Duran Varlıklar olarak bölümlenir.

22. TİCARİ ALACAKLAR

Bu grupta bir yıldan fazla uzun vadeli senetli ve senetsiz ticari alacaklar izlenir. Vadesi bir yılın altına düşenler, dönen varlıklar içerisindeki ilgili hesaplara aktarılır. Ticari ilişkilerden dolayı ana kuruluş iştirak ve bağı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu grupta ki ilgili hesapların ayrıntılarında gösterilir. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır.

220. ALICILAR

İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacakları ifade eder.

221. ALACAK SENETLERİ

İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmış alacakları ile diğer her türlü senetli alacakları ifade eder.

222. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli alacakların tasarruf değeriyle değeriğini sağlamak amacı ile alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır. Alacak Senetleri için ayrılan reeskont tutarları, "Alacak Senetleri" hesabının altında bir indirim kalemi olarak gösterilir.

226. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

İşletmede, üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akdin karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilen, bir yıldan uzun süreli depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır.

229. ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Perakende satış yöntemi kullanarak bilanço gününden önceki iki hesap döneminde vadesinde tahsil edilemeyen alacakların ilgili dönemlerdeki toplam vadeli satışlara oranlarının ortalamasının değerlendirilme dönemindeki vadeli satışlara uygulanması suretiyle bulunacak şüpheli alacaklar için ayrılan karşılıkları kapsar. Teminatlı alacaklarda karşılık teminatı aşan kısım için ayrılır. "129. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı" gibi çalışır.

23. DİĞER ALACAKLAR

- 230. ORTAKLARDAN ALACAKLAR
- 231. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
- 232. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
- 235. PERSONELDEN ALACAKLAR
- 236. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
- 237. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
- 239. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Herhangi bir ticari işleme dayanmadan meydana gelmiş ve bir yıldan uzun sürede tahsil edilmesi düşünülen alacakları kapsar. Vadesi bir yılın altına düşenler dönen varlıklar içerisindeki ilgili hesaplarına aktarılır. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır.

230. ORTAKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklardan alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır.(1)

231. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

İşletmenin, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerinden olan alacaklarını içerir.

232. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklarından olan alacaklarını kapsar.

235. PERSONELDEN ALACAKLAR

İşletme topluluğuna dahil personel ve işçinin, işletmeye olan uzun vadeli çeşitli borçlarını kapsar. Bunlara verilen avanslar bu hesapta izlenmez.

236. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

Ticari olmayan ve yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen alacakların izlendiği hesaptır.

237. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, diğer alacaklar grubundaki senetli alacakların değerlenmesini sağlamak amacı ile alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır.

239. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Senetli ve senetsiz uzun vadeli şüpheli diğer alacakların, tahsil edilememe ihtimali-nin kuvvetlenmiş olması durumunda, bu tür risklerin giderilmesini önlemek üzere ayrılan karşılıkları kapsar. Teminatlı alacaklarda karşılık teminatı aşan kısım için kullanılır.

Ticari Alacaklar ile Diğer Alacaklar Hesap Gruplarının İşleyişleri : Yukarıdaki alacak hesaplarının her birinin tanımı, bölümlenmesi, işleyişi, değerlemesi dönen varlıklar içerisinde yer alan ilgili alacak hesaplarında olduğu gibidir.

24. MALİ DURAN VARLIKLAR

240. BAĞLI MENKUL KIYMETLER

241. BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

242. İŞTİRAKLER

243. İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

245. BAĞLI ORTAKLIKLAR

246. BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

247. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ
KARŞILIĞI (-)

248. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR

249. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

Uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan uzun vadeli menkul kıymetlerle veya paraya dönüşme niteliğini kaybetmiş uzun vadeli menkul kıymetler bu grupta izlenir. Ayrıca, diğer bir işletmeye veya bağlı ortaklığa ortak olmak amacıyla edinilen sermaye payları da bu grupta yer alır. Bu grup aşağıdaki hesapları kapsar.

Menkul kıymetler yatırım ve iştirak amaçlı olarak ve diğer şirketlerin yönetimine katılma gayesi ile edinilmiş ise sahip olunan hisse oranına göre 240 – 242 – 245 nnolu hesaplarda izlenir. Alınan hisse senetleri toplam hisse sentlerinin %10”undan az ise 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER HS, 10 – 50 arası ise 242 İŞTİRAKLER HS, %50”den fazla ise 245 BAĞLI ORTAKLIKLAR HS”da izlenir.

240. BAĞLI MENKUL KIYMETLER

İştiraklerdeki sermaye payları hesabında aranan asgari yüzdeleri taşımadığı için iştirakler hesabında izlenemeyen, ancak uzun vadede elde tutulması amaçlanan hisse senetleri ile hisse senetleri dışında kalan ve uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklarla veya paraya dönüşme niteliği kaybaldığı için elde tutulan menkul kıymetler bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Bu menkul kıymetler elde edildiğinde veya bu gruba devredilmesi gerektiğinde "240. Bağı Menkul Kıymetler Hesabı"na borç; elden çıkarıldığında bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: İşletmemiz yönetimine katılmak amacıyla “x “ anonim şirketinin çıkarmış olduğu hisse senetlerinin 100.000TL lık kısmını satın alarak bedelini banka hesabından ödedi. Alınan hisse senetleri toplam sermayenin %9”unu oluşturmaktadır.

----- / -----		
240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER	100.000	
102 BANKALAR HS		100.000
“X” anonim şirketi %9 hissesi		

241. BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bağı menkul kıymetlerin; borsa veya piyasa değerlerinde önemli ölçüde yada sürekli olarak değer azalması olduğu tespit edildiğinde; ortaya çıkacak zararların karşılanması amacı ile ayrılması gereken karşılıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Dönen varlıklar grubundaki "119. Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı"nda açıklanmıştır.

242. İŞTİRAKLER

İşletmenin, doğrudan veya dolaylı olarak diğer şirketlerin yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmak üzere edindiği hisse senetleri veya ortaklık payları-nın izlendiği hesaptır. İştirakler hesabı, bir ortaklıktaki en fazla % 50 oranında olan sermaye payları veya oy haklarının izlenmesinde kullanılır.

İştirak edilen ortaklıklarda iştirak ilişkisinden bahsedebilmek için sermaye payı dikkate alınmaksızın sahip olunan oy hakkı veya yönetime katılma hakkının en az % 10 oranında bulunması gerekir.

İşleyişi :

İştirak için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda veya hisse senedi edinildiğinde hesaba borç, elden çıkarılmalarında alacak kaydedilir.

Örnek: İşletmemiz “x “ anonim şirketinin çıkarmış olduğu hisse senetlerinin 300.000TL lık kısmını satın alarak bedelini banka hesabından ödedi. Alınan hisse senetleri toplam sermayenin %30”unu oluşturmaktadır.

----- / -----		
242 İŞTİRAKLER HS	300.000	
102 BANKALAR HS		300.000
“X” anonim şirketi %30 hissesi		

243. İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

İştiraklerle ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

İştirak için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda "242. İştirakler Hesabı"nı karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe de hesaba borç kaydedilir.

Örnek: 1 - İşletmemiz iştirak şirketi olan “X” Anonim Şirketindeki sermaye payını artırmak amacıyla nominal değeri 5TL olan hisse senetlerinden 10.000 adet almayı taahhüt etmiştir.

2- Sermaye taahhüdü ilgili şirkete banka hesabımızdan ödendi.

İstenilen: a) Sermaye taahhüt kaydını,

b) Taahhüdün yerine getirilmesi kaydını yapınız.

----- / -----		
242 İŞTİRAKLER HS	50.000	
243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ		50.000
“X” anonim şirketi sermaye taahhüt kaydı		
----- / -----		
243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ	50.000	
102 BANKALAR HS		50.000
“X” anonim şirketi sermaye taah. Yerine getirilmesi		

244. İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

İştirak paylarının borsa veya piyasa değerinde sürekli ya da önemli ölçüde meydana gelen değer azalmalarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılması kararlaştırılan değer azalma karşılıkları "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na gider kaydı suretiyle bu hesaba alacak; kendisine karşılık ayrılmış olan iştirak payı elden

çıkartıldığında veya değer düşüklüğünün gerçekleşmemesi halinde ise "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na gelir kaydı suretiyle hesaba borç kaydedilir.

245. BAĞLI ORTAKLIKLAR

İşletmenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 50 oranından fazla sermaye ya da oy hakkına veya en az bu oranda yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olduğu iştiraklerin sermaye paylarının izlendiği hesaptır. Bağlı ortaklığın sahipliğinin belirlenmesinde yukarıdaki kıstaslardan, yönetim çoğunluğunu seçme hakkı, esas alınır.

İşleyişi :

Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda veya hisse senedi edinildiğinde hesaba borç, ortaklık paylarının elden çıkarılmasıyla alacak kaydedilir.

Örnek: İşletmemiz “x “ anonim şirketinin çıkarmış olduğu hisse senetlerinin 600.000TL lık kısmını satın alarak bedelini banka hesabından ödedi. Alınan hisse senetleri toplam sermayenin %60” ını oluşturmaktadır.

----- / -----		
245 BAĞLI ORTAKLIKLAR HS	600.000	
102 BANKALAR HS		600.000
“X” anonim şirketi %60 hissesi		

Örnek: İşletmemiz daha önce %9 hissesini 100.000TL’ na satın aldığı ‘x’ Anonim Şirketinin 300.000TL değerindeki %27 hissesini daha satın alarak toplam sermaye payını %36 ya çıkarmıştır. Hisse senetlerinin bedeli bankadan ödenmiştir.

----- / -----		
242 İŞTİRAKLER HS	400.000	
102 BANKALAR HS		300.000
240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER		100.000
“X” anonim şirketi %36 hissesi		

246. BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

Bağlı ortaklıklarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda "245. Bağlı Ortaklıklar Hesabı" karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe de hesaba borç kaydedilir.

247. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bağlı ortaklığa iştirak paylarının borsa veya piyasa değerinde, sürekli ya da önemli ölçüde meydana gelen değer azalmalarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılması kararlaştırılan değer azalma karşılıkları, "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na gider kaydı suretiyle bu hesaba alacak; kendisine karşılık ayrılmış olan bağlı ortaklık sermaye payı elden çıkartıldığında veya değer düşüklüğünün gerçekleşmemesi halinde ise "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na alacak kaydı suretiyle hesaba borç kaydedilir.

248. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR

Yukarıda belirtilen hesapların hiçbirinin kapsamına girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan diğer mali duran varlıkların izlendiği hesaptır.

249. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

Diğer mali duran varlıkların değerinde, sürekli ya da önemli ölçüde meydana gelen değer azalmalarının izlendiği hesaptır.

25. MADDİ DURAN VARLIKLAR

- 250. ARAZİ VE ARSALAR
- 251. YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ
- 252. BİNALAR
- 253. TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR
- 254. TAŞITLAR
- 255. DEMİRBAŞLAR
- 256. DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
- 257. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
- 258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
- 259. VERİLEN AVANSLAR

İşletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlık kalemlerinin ve bunlarla ilgili birikmiş amortismanların izlendiği hesap grubudur. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır.

250. ARAZİ VE ARSALAR

İşletmeye ait her türlü arazi ve arsaların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: İşletme adına arazi ve arsa alındığında hesap maliyet değeri ile borçlu, satıldığında alacaklı olur.

Örnek. İşletme adına %18KDV hariç 300.000TL değerinde arsa satın alınarak bedeli banka hesabından ödendi.

----- / -----		
250 ARAZİ VE ARSALAR	300.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	59.000	
102 BANKALAR HS		359.000
----- / -----		

251. YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ

Herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için; yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, hark, köprü, tünel, bölme, sarnıç, iskele vb. yapıların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Yeraltı ve Yerüstü Düzeninin işletme tarafından yapılması durumunda Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenen maliyetler, hizmet alımı yoluyla yaptırılması durumunda yapılan ödemeler kadar bu hesap borçlu olur. Yeraltı ve Yerüstü Düzenin atıl kalması, sökülmesi veya satılması durumunda maliyet değeri ile alacaklı olur.

Örnek: İşleme deposundan üretim ünitelerine hammadde nakli için “X” Anonim Şirketine raylı sistem yaptırılarak %18KDV dahil 118.000TL Banka hesabından ödendi.

----- / -----		
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HS.	100.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
102 BANKALAR HS		118.000
----- / -----		

252. BİNALAR

Bu hesap işletmenin her türlü binaları ve bunların ayrılmaz parçalarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi: İşletme tarafından yeni bina yapıldığında, bina satın alındığında veya aktife kayıtlı bina için değer artırıcı harcama yapıldığında hesap maliyet değeri ile borçlu olur. Satıldığında veya aktiften çıkarıldığında alacaklı olur. İşletme binayı kendisi yapar ise yapılan harcamalar inşaat süresince 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar hesabında izlenir, inşaat bitiminde binalar hesabına maliyet değeri ile devredilir.

Örnek: İşletme %18KDV dahil 236.000TL maliyet bedeliyle inşaat firmasına yönetim binası inşa ettirip, bedelini banka hesabından ödemiştir.

----- / -----		
252BİNALAR HS.	200.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	36.000	
102 BANKALAR HS		236.000
----- / -----		

253. TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR

Üretimde kullanılan her türlü makine, tesis ve cihazlar ile bunların eklentileri ve bu amaçla kullanılan taşıma gereçlerinin (Konveyör, Forklift vb) izlendiği hesaptır. Bu hesap kullanım amaçlarına ve makine çeşitlerine göre bölümlenebilir.

İşleyişi: Tesis, makine ve cihaz satın alındığında veya imal edildiğinde hesap maliyet değeri ile borçlu, satıldığında veya herhangi bir nedenle aktiften çıkarıldığında maliyet değeri ile alacaklı olur.

Örnek: 1 - Üretimde kullanılmak amacıyla %18KDV dahil 94.400TL değerinde makine alınarak, bedeli için çek verildi.

2- Makinenin nakliyesi için DDY'na %18KDV dahil 1.180TL ödendi.

3- Makinenin montajı için %18KDV dahil 590TL ödendi.

1----- / -----		
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HS	80.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	14.400	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ		94.400
2----- / -----		
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HS		
191 İNDİRİLECEK KDV	1.000	
KASA HS	180	
Makine nakliye ücreti ödendi		1.180
3----- / -----		
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HS		
191 İNDİRİLECEK KDV		
KASA HS	500	
Makine montaj ücreti ödendi.	90	
----- / -----		590

254. TAŞITLAR

İşletme faaliyetlerinde kullanılan tüm taşıtların izlendiği hesaptır. Ulaştırma sektöründe hizmet üretimi amacıyla kullanımda olan tüm taşıt araçları da bu hesapta izlenir. Ancak, ulaştırma sektöründe ana üretimde kullanılan taşıt araçlarının toplam tutarı bilanço dipnotlarında gösterilir.

İşleyişi: İşletme adına satın alınan veya imal edilen her türlü taşıt aracı maliyet değeri ile hesaba borç yazılır. Taşıtlar satış veya başka nedenle işletmeden çıktığında maliyet değeri ile alacak yazılır. Binek otobiller için ödenen katma değer vergisi ayrı bir hesapta gösterilmeyip taşıtın maliyetine eklenerek amortisman yoluyla gider yazılır.

Taşıtın satın alınmasında ödenen noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve ÖTV taşıtın maliyetine eklenir veya gider olarak gösterilir.

Örnek: İşletme adına %18KDV dahil 118.000TL değerinde kamyonet alınarak çek verildi.

----- / -----		
254 TAŞITLAR HS	100.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ		118.000
----- / -----		

Örnek: İşletme adına %18KDV dahil 120.000TL değerinde binek otomobil alınarak çek verildi.

----- / -----		
254 TAŞITLAR HS	120.000	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ		120.000
Binek otomobil alındı.		
----- / -----		

255. DEMİRBAŞLAR

İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi maddi varlıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: İşletme adına alınan demirbaşlar maliyet değeri ile hesabın borcuna yazılır. Satış veya başka nedenlerle işletmeden çıkarıldığında maliyet değeri ile alacaklı olur.

Örnek: İşletmede kullanılmak amacıyla %18KDV dahil 59.000TL değerinde demirbaş alınarak bedeli banka hesabımızdan ödendi.

----- / -----		
255 DEMİRBAŞLAR HS	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	9.000	59.000
102 BANKALAR HS		
----- / -----		

256. DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR

Yukarıda belirtilen hesapların hiçbirinin kapsamına girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan diğer maddi duran varlıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Maddi duran varlıklar hesapları satınalma, devir, inşa veya imal bedelleriyle borçlandırılır. Satılan, devredilen, kullanma yeteneğini kaybedenler ise, alacak kaydı ile hesaplardan çıkarılır.

257. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

Maddi duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde hesaben yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılan amortismanlar ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; satılan, devredilen, kullanma yeteneğini kaybedenler ise hesaba borç, ilgili varlık hesabına da alacak kaydedilir.

İşletmede giderler 7/A seçeneğine göre kayıt ediliyor ise maddi duran varlığın ait olduğu yere göre 730 – 750 – 760 – 770 nolu hesaplardan uygun olanın borcuna 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR hesabının alacağına kayıt edilir. Giderler 7/B seçeneğine göre kayıt ediliyor ise hesaplanan amortisman tutarı kadar 796 AMORTİSMAN ve TÜKENME PAYLARI hesabı borçlu 257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR hesabı alacaklı olur.

Örnek : Giderlerini 7/A seçeneğine göre kayıt eden işletmede üretim makineleri için 10.000TL, Ar-Ge bölümü cihazları için 15.000TL, Pazarlama Satış Dağıtım bölümü araçları için 20.000TL, Yönetim Bölümü demirbaşları için 5.000TL amortisman hesaplandı.

----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	10.000	
750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ	15.000	
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	20.000	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	5.000	
257 BİRİKMMİŞ AMORTİSMANLAR		50.000
Amortisman ayrıldı		
----- / -----		

Örnek: 7/B seçeneğine göre gider kaydı yapan işletmede yönetim bölümü demirbaşları için 6.000TL amortisman hesaplandı

----- / -----		
796 AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI	6.000	
257 BİRİKMMİŞ AMORTİSMANLAR		6.000
Amortisman ayrıldı		
----- / -----		

258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR

İşletmede, yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılmakta olan yatırım projelerine direkt ve endirekt şekilde gelen harcamalar bu hesaba borç; tamamlanan yatırım bedelleri ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilerek, bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: 1- İşletme tarafından depo yapılması için %18KDV dahil 23.600TL değerinde inşaat malzemesi alınarak çek verildi.

2 -Kazı ve temel çalışması için %18KDV dahil 11.800TL banka hesabından ödendi.

3- İşçilik ücreti 5.000TL tahakkuk etti.

4- İnşaat tamamlandı.

1----- / -----		
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	20.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	3.600	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EM.		23.600
İnşaat malzemesi alındı		
2----- / -----		
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR		
191 İNDİRİLECEK KDV		
102 BANKALAR	10.000	11.800
Kazı bedeli ödendi	1.800	
3----- / -----		
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR		
381 GİDER TAHAKKUKLARI		5.000
İşçi ücret tahakkuku	5.000	
4----- / -----		
252 BİNALAR		
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR		35.000
Depo inşaatı tamamlanarak aktife alındı	35.000	
----- / -----		

259. VERİLEN AVANSLAR

Yurt içinden veya yurt dışından satın alınmak üzere sipariş edilen maddi duran varlıklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Sipariş avansı ile ilgili giderleri de kapsar.

İşleyişi :

Ödeme yapıldığında hesaba borç: sipariş edilen malzeme teslim alındığında ilgili hesabın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: İşletme satın alacağı büro makineleri için ilgili firmaya 3.000TL avans olarak nakit ödüyor.

Sipariş edilen makine teslim alınmıyor. Makine bedeli %18KDV dahil 59.000TL olup, avansı aşan kısım banka hesabımızdan havale ediliyor.

1----- / -----		
259 VERİLEN AVANSLAR	3.000	
100 KASA		3.000
2----- / -----		
253 MAKİNE TESİS VE CİHAZLAR	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV		
259 VERİLEN AVANSLAR	9.000	3.000
102 BANKALAR		
----- / -----		56.000

Maddi Duran Varlıklarda Amortisman Ayırma ve Muhasebe Kayıtları

Amortisman, maddi duran varlıkların kullanımı nedeniyle yıpranma, aşınma eskime sonucu oluşan değer kaybının hesaplanarak gider olarak kayıt edilmesi işlemi olup, varlığın amortismanına tabi tutarının hesaplanan ekonomik ömrü süresince gider yazma işlemidir. Maddi duran varlıkların maliyet değeri ile işletme aktifine girdiği dönemden başlayarak taktir edilen ekonomik ömrüne göre bulunan amortisman oranı uygulanarak hesaplanan amortisman tutarı ilgili dönem kayıtlarına gider olarak yazılır.

Amortisman Oranının Tespiti: Duran varlığın ekonomik ömrü tahmin edilir 1 (bir) rakamı ömre bölünerek bulunur. Örnek: İşletme yeni aldığı bir makinenin ekonomik ömrünü 5 yıl olarak tahmin etmiş ise $1/5 = 0.20$ amortisman oranı olur

Amortisman Hesaplama Yöntemleri

- 1- Normal Yöntem – Sabit Yüzde Yöntemi : Amortismanına Tabi Tutar: duran varlığın maliyet değerinden kalıntı değerinin çıkarılmasından sonra kalan kısımdır.

Kalıntı Değeri: Bir varlık tahmin edilen kullanım ömrünün sonuna ulaştığında, elden çıkarılması sonucu elde edilmesi beklenen tutardan, elden çıkarmanın tahmini maliyetleri düşülerek ulaşılan tahmini tutardır. Amortismanına tabi değer hesaplanırken, varlığın kalıntı değerinin (hurda değeri) maliyetten düşülmesi esastır. Ancak kalıntı değerinin olmaması veya önemsiz olması durumunda, bu değer dikkate alınması zorunlu değildir.

Amortisman Yöntemleri

1. Normal (Doğrusal) Amortisman Yöntemi: Bu yöntemde duran varlığın kalıntı değeri aynı kaldığı takdirde, amortisman gideri yararlı ömrü boyunca eşit tutarlıdır. Yıllık Amortisman Tutarı = (Maliyet değeri – Kalıntı değeri) / Tahmini yararlı ömür Bu yöntemde belirlenen amortisman oranı duran varlığın kayıtlı değerine uygulanarak her yıl eşit miktarda amortisman ayrılır.

Örnek: 7/ B seçeneğine göre giderlerini kayıt eden işletmede kayıtlı değeri 10.000TL olan büro makinesinin ekonomik ömrü 5 yıl olarak tahmin edilmiş ise;

Amortisman Oranı: $1/5 = 0.20$

Yıllık Amortisman Tutarı: $10.000 \times 0.20 = 2.000\text{TL}$ her yıl eşit miktarda amortisman ayrılarak aşağıdaki kayıt yapılır. Eğer kalıntı değer tahmin edilir ise makinenin değerinden kalıntı değer çıkarılır kalan kısım için hesaplama yapılır.

----- / -----		
796 AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI	2.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		2.000
----- / -----		

2. Azalan Bakiyeler Yöntemi: Bu yöntemde amortisman gider tutarı, duran varlığın yararlı ömrü boyunca azalan tutarlarla hesaplanır. Normal yönteme göre hesaplanan amortisman oranının iki katı oran uygulanır. Her yıl bir önceki yılın kalan değeri alınarak amortisman hesaplanır. Son yılda kalan değer tamamı amortisman olarak ayrılır oran uygulanmaz. Ekonomik ömrü sonunda duran varlık işletmede bulunuyorsa son yılın amortismanı bir lira noksan ayrılarak duran varlığın aktifte görülmesi sağlanır buna iz bedel denir.

Yıllık Amortisman Tutarı = Dönem başındaki defter değeri x (Normal amortisman oranı x 2)

Örnek: 7/A seçeneğine göre giderlerini kayıt eden üretim işletmesinde bir üretim makinesinin kayıtlı değeri 50.000TL olan makinenin ekonomik ömrü 5 yıl olup, işletmede duran varlıklar için Kalan Değer – Azalan Bakiyeler – Hızlandırılmış Yönteme göre amortisman ayrılmaktadır.

Beş yıllık amortisman tablosu aşağıdaki gibidir.

Yıl	Amort. Tabi Değer	Amort %	Amort. Tutarı	Kalan Değer
1	50.000	40	20.000	30.000
2	30.000	40	12.000	18.000
3	18.000	40	7.200	10.800
4	10.800	40	4.320	6.480
5	6.480	----	<u>6.480</u>	-----
Toplam			50.000	

5. yıl sonunda bu makine kullanılıyor ve işletmede bulunuyor ise son yılın amortismanı 6.479TL ayrılarak bu makine işletmenin aktifinde bir lira iz bedel ile takip edilir. Kalıntı değer uygulamasında iz bedele gerek yoktur.

----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	30.000	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		30.000
Birinci yıl amortisman kaydı		
----- / -----		

26. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

- 260. HAKLAR
- 261. ŞEREFİYE
- 262. KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
- 263. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
- 264. ÖZEL MALİYETLER
- 267. DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
- 268. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
- 269. VERİLEN AVANSLAR

Herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve işletmenin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefîyelerin izlendiği hesap grubudur.

260. HAKLAR

İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve ünvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsar.

İşleyişi :

Edinilen haklar, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedilir. Yararlanma süreleri içerisinde, yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda, 5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilir.

Örnek: a) İlaç firmasından çocuk şurubu üretim hakkı %18KDV dahil 23.600TL na kredili olarak satın alındı.

- c) Birinci yıl amortisman kaydı yapıldı.

----- / -----		
260 HAKLAR	20.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	3.600	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		23.600
----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	4.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		
----- / -----		4.000

261. ŞEREFİYE

Bu hesap, bir işletme devralınırken katlanılan maliyet ile söz konusu işletmenin rayiç bedelle hesaplanan net varlıklarının (öz varlık) değeri arasındaki olumlu farkların izlenmesinde kullanılır. Şerefiye hesaplanırken rayiç bedelin tespit edilmemesi halinde, net defter değeri esas alınır.

İşleyişi :

Ödenen şerefiye bedellerinin tamamı bu hesabın borcuna kaydolunur. Yok edilmeleri amortisman yoluyla 5 yıl içinde eşit taksitlerle yapılır.

Örnek: a) İşletmemiz tarafından devir alınan işletmenin net varlıkları rayiç bedelle 500.000TL olup, bu işletme 550.000TL değerle satın alınarak aradaki fark banka hesabından ödenmiştir.

b) Şerefiye için birinci yıl amortisman kaydı yapıldı.

----- / -----		
261 ŞEREFİYE	50.000	
102 BANKALAR		50.000
----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	10.000	
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		
----- / -----		10.000

262. KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ

İşletmenin kurulması, yeni bir şubenin açılması, işlerin sürekli olarak genişletilmesi için yapılan ve karşılığında maddi bir değer elde edilmeyen giderlerin aktifleştirilmeleri durumunda izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Maliyet değerleri ile bu hesaba borç kaydedilir. Yok edilmeleri amortisman yolu ile olur. Genelde beş yılda eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilir.

Örnek: a) İşletmemiz yeni bir şube açılması için %18KDV dahil 17.700TL harcadı.

b) Kuruluş giderinin birinci yıl amortisman kaydı yapıldı.

----- / -----		
262 KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ	15.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	2.700	
100 KASA		17.700
----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	3.000	3.000
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		
----- / -----		

263. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

İşletmede yeni ürün ve teknolojiler oluşturulması mevcutların geliştirilmesi ve benzeri amaçlarla yapılan her türlü harcamalardan, aktifleştirilen kısmının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Maliyet değerleri ile bu hesaba borç kaydedilir. 5 yıl içinde eşit taksitlerle itfa edilerek yok edilir.

Örnek: a) İşletmemiz Ar – Ge çalışmaları için %18KDV dahil 59.000TL harcama yaptı.

d) Ar – Ge giderlerinin birinci yıl amortisman kaydı yapıldı.

----- / -----		
263 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	9.000	
100 KASA		
----- / -----		59.000
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	10.000	
268 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR		
----- / -----		10.000

264. ÖZEL MALİYETLER

Kiralaran gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan giderler ile (normal bakım, onarım ve temizleme giderleri hariç) bu gayrimenkulün kullanılması için yapıp kira süresinin sonunda mal sahibine bırakılacak olan, varlıkların bedellerini kapsar.

İşleyişi :

Yapılan harcamalar hesaba borç kaydedilir. Bu harcamalar kira süresi içerisinde, kira süresinin beş yıldan fazla olması durumunda da beş yılda eşit tutarlarla, amorti edilir.

Örnek: a) İşletmemiz kiraladığı bir işyerinde %18KDV dahil 35.400TL harcayarak lahmacun fırını yaptırdı.

b) Özel maliyet gideri için birinci yıl amortisman kaydı yapıldı.

----- / -----		
264 ÖZEL MALİYETLER	30.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	5.400	
100 KASA		
----- / -----		35.400
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	6.000	
268 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR		
----- / -----		6.000

Örnek: İşletmemiz kiraladığı bir işyerinin asma tavan ve dekorasyonunu %18KDV dahil 59.000TL bedelle Mimarlık firmasına kredili yaptırdı.

----- / -----		
264 ÖZEL MALİYETLER	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	9.000	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		
----- / -----		59.000

267. DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Yukarıda sayılanların dışında kalan diğer maddi olmayan duran varlık kalemlerinin izlendiği hesaptır.

Örnek: a) İşletme adına %18KDV dahil 11.800TL ödenerek muhasebe paket programı satın alındı.

b) Paket program için birinci yıl amortisman kaydı yapıldı.

----- / -----		
267DİĞER MADDİ OLM. DURAN VARLIKLAR	10.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.800	
100 KASA		
----- / -----		11.800
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	2.000	
----- / -----		2.000

268. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

Maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılan amortismanlar, ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; kullanım hakkı sona erenler ya da elden çıkarılanlar hesaba borç, ilgili varlık hesabına alacak kaydedilir.

Örnek: İşletme kiraladığı bir işyerinde 30.000TL'na yaptırdığı lahmacun fırını için özel maliyet amortismanı olarak 5 yıl süreyle amortisman ayırmış olduğundan itfa süresi sonunda aşağıdaki gibi kayıt yaparak hesapları kapatır.

----- / -----		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	30.000	
264 ÖZEL MALİİYETLER		30.000
----- / -----		

269. VERİLEN AVANSLAR

Maddi olmayan duran varlıklarla ilgili olarak gerek yurt içi, gerekse yurt dışındaki kişi ve kuruluşlara yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Ödeme yapıldığında hesaba borç; varlıklar elde edildiğinde ilgili hesabın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: İşletmemiz stok takip programının yazımı için bilgisayar firması ile anlaşarak 10.000TL avans banka hesabından ödemiştir.

----- / -----		
269 VERİLEN AVANSLAR	10.000	
102 BANKALAR		10.000
----- / -----		

27. ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

271. ARAMA GİDERLERİ

272. HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

277. DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

278. BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)

279. VERİLEN AVANSLAR

Belirli bir maddi varlıkla çok yakından ilgili bulunan veya tamamen tüketime tabi varlıklar için yapılan, üretim çalışmalarının zaman ve yoğunluğu ile sınırlı bir ömre sahip olan giderleri içerir.

271. ARAMA GİDERLERİ

Arama amacı ile yapılan ve bununla ilgili giderlerin izlendiği hesaptır. Maden yatağının işletmeye elverişli olup olmadığının belirlenmesi ve giriş noktalarının saptanması için, işletmeye geçmeden önce yapılan arama giderleri ile petrol araştırması ile ilgili olarak arazinin yerden ve havadan (topoğrafik, jeolojik, jeofizik, jeoşimik vb.) incelenmesine ve gerekli işlem, deneyim ve jeolojik bilgi almak amacı ile yapılan sondaj giderleri gibi yapılan harcamalar bu hesapta izlenir.

Arama faaliyetlerinin sonucunda üretilebilir cevher rezervi saptanamamışsa yapılan giderler zarar kaydedilir.

Örnek : a) İşletmemiz Pasinler bölgesinde jeotermal kaynak araştırması için sondaj firması ile anlaşarak %18 KDV dahil 118.000TL ödedi.

b) Yapılan sondaj sonucu kaynak bulundu.

----- / -----		
271 ARAMA GİDERLERİ		
191 İNDİRİLECEK KDV	100.000	
102 BANKALAR HS.	18.000	
----- / -----		118.000
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ		
278 BİRİKMiŞ TÜKENME PAPLARI	20.000	
Birinci yıl amortisman kaydı		20.000
----- / -----		

Örnek: a) İşletmemiz Pasinler sahasında jeotermal kaynak araması için sondaj firmasına %18KDV dahil 94.400TL banka hesabından ödedi.

b) Yapılan çalışmalar sonucu maden rezervi bulunamadı.

----- / -----		
271 ARAMA GİDERLERİ		
191 İNDİRİLECEK KDV	80.000	
102 BANKALAR HS.	14.400	
----- / -----		94.400
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR		
271 ARAMA GİDERLERİ	80.000	
----- / -----		80.000

272. HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarına girmek, bu yataklarla yerüstü arasında genel kütlenin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara bölmek, gerek insanların gerekse araçların gidip gelme ve havalandırılmalarını ve cevherin taşınmasını sağlamak amacıyla açılacak olan düşey, yatay ve eğimli yol, mecra ve benzeri faaliyetlerin gerektirdiği giderlerle; petrol işlemlerinden kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için yapılan işçilik, yakıt, tamir ve bakım, nakliye, ikmal, malzeme vb. giderlerin izlendiği hesaptır.

Örnek: İşletmemiz Bardız sahasında bulunan maden sahasının havalandırılması ve cevher taşıma yollarının yapımı için inşaat firmasına %18KDV dahil 47.200TL banka hesabından ödedi.

----- / -----		
272 HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	40.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	7.200	
102 BANKALAR HS.		
----- / -----		47.200
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ		
278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI	8.000	
Birinci yıl amortisman kaydı		8.000
----- / -----		

277. DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan özel tükenmeye tabi diğer varlık değerlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişleri : Belirli maddi varlıkla ilgisi kesinlikle saptanan harcamalar bu hesaplara borç, özelliğini yitirmiş olan varlıklar ise kayıtlardan çıkarılmak üzere bu hesaplara alacak kaydedilir.

278. BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)

Özel tükenmeye tabi varlıklar grubuna giren kalemler özelliklerine göre "Tükenme payı" ayrılmak suretiyle itfa edilir.

İşleyişi : Özel tükenmeye tabi varlıklar tükenme payı, maliyet ve gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak, kayıtlardan çıkarıldığı takdirde borç kaydedilir.

Örnek: İşletmemiz 2019 yılında maden araması için 200.000TL, hazırlık ve geliştirme gideri olarak 100.000 gider yaparak aktifleştirmiştir. Birinci yıl amortisman kaydı aşağıdaki gibidir.

----- / -----		
730 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	60.000	
278 BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI		60.000
Arama Giderleri 40.000		
Hazırlık Geliştirme gid. 20.000		
Birinci yıl amortisman kaydı		
----- / -----		

279. VERİLEN AVANSLAR

Özel tükenmeye tabi varlıklar için yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Avans ödemesi yapıldığında hesaba borç, kesinleşen ödemelerde, önceki avans ödemesi mahsup edilmek üzere hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: Arama faaliyetleri için sondaj firmasına 50.000TL avans olarak banka hesabımızdan ödendi.

----- / -----		
279 VERİLEN AVANSLAR	50.000	
102 BANKALAR HS.		50.000
----- / -----		

28. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI :

280. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER

281. GELİR TAHAKKUKLARI

Bu grup, içinde bulunan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek yıllara ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da ileriki yıllarda tahsil edilebilecek gelirlerden oluşur. Bu grup hesapları aşağıda gösterilmiştir.

280. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek yıllara ait giderleri izlemek için kullanılır.

İşleyişi : Gelecek yıllarla ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek olan peşin ödenen giderler bu hesabın borcuna kaydedilir. ilgili hesap dönemlerinde bu hesabın alacağı karşılığında dönen varlıklardaki "Gelecek Aylara Ait Giderler" hesabına gerekli aktarmalar yapılır.

281. GELİR TAHAKKUKLARI

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı bir yıl veya daha sonraki yıllarda yapılacak gelirlerin içinde bulunulan döneme ait olan kısımlarının, ilgili gelir hesabı karşılığında borç kaydedileceği hesaptır.

İşleyişi : Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki yıllarda alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık, üçüncü kişi hesaplarının borcuna geçirilerek kapatılır.

29. DİĞER DURAN VARLIKLAR

- 291. GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV
- 292. DİĞER KDV
- 293. GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR
- 294. ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR
- 297. DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR
- 298. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
- 299. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

Bundan önceki bölümlerde sayılan duran varlık kalemlerine girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer duran varlık kalemleri bu grupta yer alır.

291. GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV

Satın alınan veya imal edilen, amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle ilgili, bir yıldan daha uzun sürede indirilebilecek nitelikteki KDV'nin kayıt ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle ilgili bir yıldan daha uzun sürede indirilebilecek nitelikteki KDV bu hesaba borç, indirilebilme dönemlerine isabet eden tutarlar ise bilanço dönemi sonunda bu hesaba alacak verilirken, "191. İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı"na aktarılır.

292. DİĞER KDV

Ertelenen, iadesi gereken, tahsil edilen ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan diğer KDV'nin bir yılı aşan tutarlarının kaydedildiği hesaptır.

İşleyişi : Yukarıda belirtilen nitelikteki KDV'nin ortaya çıkması halinde bu hesaba borç, ilgili hesaba alacak kaydedilir.

293. GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR

Tedbirli satın alma ve imal etme politikası gereği ve stok dönüş hızı düşüklüğü nedeniyle işletmede bulunan ve işletmenin bir yıllık dönem içinde kullanabileceğinden daha fazla olan stok kalemlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Gelecek yıllar ihtiyacı stoklar bu hesaba gruplar olarak borç ve kullanım dönemi bir yılın altına düştüğünde ilgili stok hesaplarına devredilerek bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: Haziran 2019 tarihinde İşletmeye ait iş makineleri için %18 KDV dahil tanesi 590TL den 10 adet yazlık, tanesi 708TL den 10 adet kışlık lastik peşin alındı.

----- HAZİRAN 2019 -----		
150 İLK MADDE MALZEME HS	5.000	
Yazlık Lastik		
293 GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR	6.000	
Kışlık Lastik	1.980	

191 İNDİRİLECEK KDV		
100 KASA		12.980
----- OCAK 2019-----	6.000	
150 İLK MADDE MALZEME HS		
293 GELECEK YIL İHTİYACI STOKLAR		6.000
----- / -----		

294. ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR

Çeşitli nedenlerle işletmede kullanılmı ve satış olanaklarını yitiren stoklar ve duran varlıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Tanımdaki niteliğe dönüşen varlıklar ilgili bulundukları varlık hesaplarından çıkarılarak bu hesaba alınır; elden çıkarıldıklarında ise hesap kapatılır.

Örnek: İşletme deposunda bulunan alış değeri 200TL olan daktilo makinesi şeridi ile alış değeri 500TL olan bilgisayar CD sinin kullanılmayacağı ve satış değeri de olmadığı için imha edilmesine karar verildi.

----- / -----		
294 EL. ÇIK. STOK. VE MADDİ DURAN VAR.	700	
150 İLK MADDE MALZEME		700
----- / -----		
689 DİĞER OLAĞAN DIŞI GİD. VE ZARARLAR		
294 EL. ÇIK. STOK. VE MADDİ DURAN VAR.	700	
----- / -----		700

297. DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli duran varlıkların izlendiği hesaptır.

298. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bu hesap yangın, deprem, su basması gibi doğal afetler ve bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak, teknolojik gelişmeler ve moda değişiklikleri nedeniyle, stokların fiziki ve ekonomik değerlerinde önemli azalışların ortaya çıkması veya bunun dışında diğer nedenlerle gelecek yıllar ihtiyaç stokların piyasa fiyatlarında düşmelerin meydana gelmesi veya elden çıkarılacak stoklar dolayısıyla, kayıpları karşılamak üzere ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Dönen varlıklar grubundaki "158. Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı"nda açıklanmıştır.

299. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

Bu gruptaki amortismana tabi varlıklar için ayrılan amortismanların izlendiği hesaptır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM PASİF HESAPLAR

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

30. MALİ BORÇLAR

300. BANKA KREDİLERİ

301-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

302-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETİ(-)

303. UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ

304. TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ

305. ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER

306. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER

308. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI (-)

309. DİĞER MALİ BORÇLAR

Kısa vadeli yabancı kaynaklar, dönen varlıkların ayrılmasında kullanılan ölçüye uygun olarak, en çok bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi sonunda ödenecek yabancı kaynakları kapsar. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, Mali Borçlar, Ticari Borçlar, Diğer Borçlar, Alınan Avanslar, Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler, Borç ve Gider Karşılıkları, Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları ile Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar şeklinde bölümlenir.

30. MALİ BORÇLAR

Kredi kurumlarına olan kısa vadeli borçlar ile kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları ile sağlanan krediler ve vadesine bir yıldan daha az bir süre kalan uzun vadeli mali borçların ana para taksit ve faizlerini kapsar.

300. BANKA KREDİLERİ

Bu hesap, banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarları içeren hesap kalemidir.

İşleyişi :

Alınan kısa vadeli krediler bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

Örnek: 1- İşletmemiz bankadan 100.000TL kredi aldı.

2- Bankadan alınan krediye 15.000TL faiz tahakkuk etti.

3- Kredi ana para ve faizi banka mevduat hesabımızdan ödendi.

----- / -----		
100 KASA HS.	100.000	
300 BANKA KREDİLERİ		100.000
----- / -----		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	15.000	
300 BANKA KREDİLERİ		15.000
----- / -----		
300 BANKA KREDİLERİ	115.000	
102 BANKALAR		115.000
----- / -----		

301-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

Kiracıların finansal kiralamaya konu olan ve vadesi 1 yılı geçmeyen borçlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Finansal kiralama sözleşme tutarı bu hesaba alacak, finansal kiralamaya konu olan ilgili varlık hesabına kira ödemelerinin bugünkü değeri ile borç ve bu iki tutar arasındaki fark da "302- Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyeti" hesabına borç kaydedilir.

302-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETİ(-)

Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz ödenmemiş finansal kiralama borçlanma maliyetinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamaya konu olan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyeti" olarak bu hesaba borç kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz giderleri tutarları bu hesaba alacak "66-Borçlanma Maliyetleri" hesap grubunda ilgili borçlanma gideri hesabına borç olarak kaydedilir.

303. UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ

Vadelerine bir yıldan fazla süre bulunmakla birlikte uzun vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yılın altına düşenleri ve bunların tahakkuk ettiği halde henüz ödenmeyen faizlerini kapsar.

İşleyişi : İşletmenin uzun vadeli borçlarından, bilançonun düzenlenme tarihini izleyen bir yıllık dönemde ödenecek olan taksitleri ve faizleri bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

Örnek: 1 - Bankadan uzun vadeli kredi 100.000TL kredi alındı.

- 3- Uzun vadeli kredinin bir yıllık taksit faizi 10.000TL bunun 2.000TL si faiz olup ödeme süresi bir yılın altına inmiştir.
- 4- Kredi ana para ve faizi banka hesabından ödendi.

----- / -----		
100 KASA HS	100.000	
400 BANKA KREDİLERİ		100.000
----- / -----		
780 FİN. GİDERİ	2.000	
381 GİDER TAHAKKUKLARI		2.000
----- / -----		
400 BANKA KREDİLERİ	8.000	
303 UZUN VAD. KRD. ANA PARA TAKSİT VE FAİZLERİ		8.000
----- / -----		
303 UZUN VAD. KRD. ANA PARA TAKSİT VE FAİZLERİ	8.000	
381 GİDER TAHAKKUKLARI	2.000	
102 BANKALAR HS		10.000
----- / -----		

304. TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ

Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç taksitleri ile tahvillerin tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Yukarıda belirtilen tahvil anapara borç, taksit ve faizleri bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

Tahviller çıkarıldığında 405 nolu hesapta izlenir. Bu tahvillerin ödenme süresi bir yılın altına indiğinde kısa vadeli borç haline gelmesi nedeniyle bu hesaba aktarılır.

Örnek: 1- Şirketimiz banka aracılığı ile nominal değeri 90.000TL olan uzun vadeli tahvil ihraç etti. 2- İhraç edilen tahvillerin ana para ve 5.000TL faizinin ödenme süresi bir yılın altına indi. 3- Tahvil ana para ve son dönem faizi olarak 5.000TL banka hesabımızdan ödendi.

Örnek 2- a) Şirketimiz nominal değeri 400.000TL olan uzun vadeli tahvilleri bankaya ihraç edilmek kaydıyla teslim etti. Banka tahvillerin tamamını 380.000TL değerle ihraç edip, 1.000TL ihraç komisyonu kestikten sonra kalanı hesaba işliyor. *İhraç farkları dönem sonunda finansman giderlerine aktarılır.*

b) Tahvillerin ve 10.000TL faizinin ödenme süresi bir yılın altına indi.

c) Tahvil ana para ve faizi bankadan ödendi.

----- / ----- 102 BANKALAR HS	90.000	90.000
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER		
----- / ----- 405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER	90.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	5.000	
304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ		95.000
----- / ----- 304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ	95.000	95.000
102 BANKALAR HS		
----- / ----- 102 BANKALAR HS	379.000	
408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI	20.000	
770 GENEL YÖNETİM GİDERİ	1.000	
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER B		400.000
----- / ----- 308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI	20.000	

405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER	400.000	
780 FİNANSMAN GİDERİ	10.000	
408 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI		20.000
304 TAH. ANA PARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ		410.000
----- / -----		
780 FİNANSMAN GİDERİ	20.000	
308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI		20.000
----- / -----		
304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZ.	410.000	
102 BANKALAR		410.000
----- / -----		

305. ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER

Tedavüldeki finansman bonoları ve banka bonoları gibi kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları karşılığında sağlanan fonlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Bu hesapta tanımlanan menkul kıymetler ihraç edildiğinde nominal bedel üzerinden bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedilir. Ödenmeleri halinde hesaba borç kaydedilir.

Örnek: 1- Şirketimiz 100.000TL değerinde finansman bonosunu 98.000TL'na ihraç etmiştir.

2- Vadesi dolan finansman bonusu ve 6.000TL faizi banka hesabından ödendi.

1----- / -----		
100 KASA HS	98.000	
308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI	2.000	
305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER		100.000
2----- / -----		
780 FİNANSMAN GİDERİ	2.000	

308 MENKUL KIYMET İHRAÇ FARKLARI		2.000
İhraç farkının gider yazılması		
3----- / -----	100.000	
305 ÇIKARILMIŞ BONO VE SENETLER	6.000	
780 FİNANSMAN GİDERİ		106.000
102 BANKALAR		
----- / -----		

306. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER

Çıkarılmış bonolar ve senetler kapsamına alınamayan diğer menkul kıymetlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yukarıda tanımlananlar dışında çıkarılmış diğer menkul kıymetler nominal bedel üzerinden bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedilir. Ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

308. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI (-)

Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet vs. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farkın gelecek döneme ait olan kısmı bu hesapta izlenir.

İşleyişi : Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet vs. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farklardan gelecek döneme ait olanlar ve "408. Menkul Kıymetler İhraç Farkı Hesabı"ndan bu hesaba aktarılanlar bu hesabın borcuna, menkul kıymetin vadesine paralel olarak itfa edilmesi kaydıyla hesaplanan itfa tutarları, "66. Finansman Giderleri" grubundaki hesaplar karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Örnekler yukarıda verildi.

309. DİĞER MALİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan mali borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

Örnek 1- Şirkete ait kredi kartı ile %18KDV dahil 5.900TL değerinde kırtasiye malzemesi alındı.

1----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	5.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	900	
309 DİĞER MALİ BORÇLAR		5.900
----- / -----		

32. TİCARİ BORÇLAR

320. SATICILAR

321. BORÇ SENETLERİ

322. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

326. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

329. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

Kuruluşun ticari ilişkileri nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz borçların kaydedildiği hesapları kapsar.

320. SATICILAR

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senetsiz borçların izlendiği hesaptır. Ortaklar, ana kuruluş, iştirakler ve bağlı ortaklıklara olan senetsiz ticari borçların bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir.

İşleyişi :

Senetsiz borcun doğması ile bu hesaba alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

Örnek: 1- %18KDV dahil 35.400TL'lık mal 90 gün vadeli kredili alındı.

2-Satıcıya olan borca mahsuben 10.400TL banka hesabından havale edildi.

3-Satıcıya olan borca mahsuben 5.000TL nakit ödendi.

4-Satıcıya olan borca mahsuben 8.000TL değerinde elimizdeki çek ciro edildi.

5-Satıcıya olan 12.000TL'lık borca karşılık vadesinin bitimine 55 gün kalan 13.000TL'lık senet ciro edildi.

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR	30.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	5.400	
320 SATICILAR		35.400
----- / -----		
320 SATICILAR	10.400	
102 BANKALAR		10.400
----- / -----		
320 SATICILAR	5.000	
100 KASA		5.000
----- / -----		
320 SATICILAR		
101 ALINAN ÇEKLER	8.000	
----- / -----		
320 SATICILAR		8.000
780 FİNANSMAN GİD.	12.000	
121 ALACAK SENETLERİ	1.000	
----- / -----		
		13.000

321. BORÇ SENETLERİ

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış ticari borçlarının izlendiği hesaptır. Ortaklar ana kuruluş, iştirakler ve bağlı ortaklıklara olan senetli ticari borçların bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir.

İşleyişi :

Borç senetleri tutarları bu hesaba alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

Örnek: 1- %18KDV dahil 70.800TL'lik mal alınarak bedeli için 90 gün vadeli senet imzalandı.

- 2- Vadesi dolan senet bedeli banka hesabımızdan ödendi.
3- %18 KDV dahil 59.000TL değerinde mal alınarak bedeli için 19.000TL değerinde çek verildi. Kalan kısım için 30 gün vadeli senet imzalandı.
4- Vadesi gelen senet için alacaklıdan vade uzatımı talep edildi. Alacaklı kabul ederek 45.000TL değerinde yeni bir senet imzalanıp eski senet iptal edildi.

----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR	60.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	10.800	
321 BORÇ SENETLERİ		70.800
----- / -----		
321 BORÇ SENETLERİ	70.800	
102 BANKALAR		70.800
----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	9.000	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD.		19.000
321 BORÇ SENETLERİ		40.000
----- / -----		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	5.000	
321 BORÇ SENETLERİ	40.000	
321 BORÇ SENETLERİ		45.000
----- / -----		

322. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeri ile değerlemesini sağlamak üzere borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır.

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba borç, "64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na gelir kaydedilir. İzleyen dönemde bu hesap

"65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubunun "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabı"na aktararak kapatılır.

31 – 03 – 2019 tarihi itibarıyla işletmenin işletme vadesinin bitimine 40 gün kalan 147.600TL değerindeki borç senedini reeskonta tabi tutmaktadır . Reeskont faiz oranı %10

İstenilen: a) Reeskont faizini hesaplayınız

b) Reeskont kaydını yapınız.

c) Yeni dönem kaydını yapınız.

$$Rf = A.n.t / 36.500 + n.t$$

$$Rf = 147.600 . 40 . 10 / 36.900$$

$$Rf = 1.600TL$$

1----- / -----		
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS	1.600	
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HS		1.600
2 ----- / -----		
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ HS	1.600	
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU H -----		1.600
----- / -----		

326. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

Üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlar borcuna kaydedilir.

Örnek: a) Şirketimize süt tedarikçiliği yapan aracı işletmeye teslim edilen kaplar için 2.000TL depozito alındı.

b) İlgili firma sezon sonu kapları iade etti ancak bir tanesi noksan olduğu için 100TL kesilip kalan depozito iade edildi.

1----- / -----		
100 KASA HS	2.000	
326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR		2.000
2----- / -----		
326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	2.000	
100 KASA		1.900
256 DİĞER MADDİ DUR. VARLIKLAR		100
----- / -----		

329. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınamayan ticari borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

33. DİĞER BORÇLAR

- 331. ORTAKLARA BORÇLAR
- 332. İŞTİRAKLERE BORÇLAR
- 333. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
- 335. PERSONELE BORÇLAR
- 336. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
- 337. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bu hesap grubu; herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde ödenmesi düşünülen borçların kaydedildiği hesapları kapsar.

331. ORTAKLARA BORÇLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklara borçlu bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Borcun doğması halinde hesaba alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

332. İŞTİRAKLERE BORÇLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan borçlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde işe borç kaydedilir.

333. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

İşletmenin; sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

Örnek: a) İşletmemiz ortağından 3 ay vadeli 150.000TL borç aldı.

b) Şirketimiz %25 iştirak payı olan şirketten 2 ay vadeli 80.000TL borç aldı. Faiz 1.000TL

c) Şirketimiz %60 hissesine sahip olduğu bağlı ortaklıktan 2 ay vadeli 90.000TL borç aldı. Faiz % 2.000TL

d) Yukarıdaki borçlar ve faizi banka hesabından ödendi.

1----- / -----		
102 BANKALAR	420.000	
331 ORTAKLARA BORÇLAR		150.000
332 İŞTİRAKLERE BORÇLAR		80.000
333 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR		90.000
2----- / -----		
331 ORTAKLARA BORÇLAR	150.000	
332 İŞTİRAKLERE BORÇLAR	80.000	
333 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR	90.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.000	
102 BANKALAR		423.00
----- / -----		

335. PERSONELE BORÇLAR

İşletmenin personeline olan çeşitli borçlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Tahakkuk eden personele borçlar bu hesabın alacağına, ödenmesi halinde borcuna kaydedilir.

Örnek: Mart 2019 döneminde işletmede çalışan sekreterin bordrosu aşağıdaki gibidir.

Brüt ücret: 6.000 SGK İŞVEREN PRİMİ: 1.230 İŞSİZLİK İŞVEREN PRİMİ : 120

SGK İŞÇİ PRİMİ: 840 İŞSİZLİK İŞÇİ PRİMİ : 60 G.V: 765 D.V: 46

ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ : 680

İstenilen : Ücret tahakkuk kaydını yapınız.

1----- / -----		
<u>770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ</u>	7.350	
Brüt Ücret: 6.000		
SGK İŞV. PRİMİ: 1.230		
İŞSİZLİK PRİMİ İŞVEREN: 120		
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	680	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		811
G.V : 765		
D. V : 46		
361 ÖDENECEK SOS. GÜENLİK KES.		2.250
SGK İŞV. PRİMİ: 1.230		
İŞSİZLİK PRİMİ İŞVEREN: 120		
İŞÇİ PRİMİ : 840		
İŞSİZLİK İŞÇİ PAYI : 60		
335 PERSONELE BORÇLAR		4.969
----- / -----		
335 PERSONELE BORÇLAR	4.969	
102 BANKALAR		4.969
İşçi ücreti ödendi.		
----- / -----		

336. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR:

Ticari olmayıp, yukarıdaki hesaplardan hiç birinin kapsamına alınmayan senetli ve senetsiz borçların izlendiği hesaptır. İşletmenin ticari faaliyeti ile ilgili olan borçlar 320 – 321 nolu hesaplarda izlenir. Ticari faaliyet konusu dışındaki işlemlerden dolayı oluşan borçlar ise bu hesapta izlenir. (ısınma – aydınlatma – personel taşıma – seyahat – temsil ve ağılama – sigorta – her türlü duran varlık alımı – bakım onarım – yemek – kırtasiye - denetim – danışmanlık gibi)

Örnek: a) %18KDV dahil 11.800TL değerinde büro malzemesi 90 gün vadeli kredili alındı.
b) Bağımsız denetçi ile yapılan anlaşma gereği şirketin mali denetimi %18KDV dahil 23.600TL olup, 60 gün sonra ödenecektir.
c) Denetim ücreti ödendi.

1----- / -----		
255 DEMİRBAŞLAR HS	10.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.800	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		11,800
2----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERİ	20.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	3.600	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR		23.600
----- / -----		
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	23.600	
102 BANKALAR		23.600
----- / -----		

337. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, diğer borçlar gurubundaki senetli borçların değerlemesini sağlamak amacı ile borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba borç, "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na gelir kaydedilir. İzleyen dönemde bu hesap "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabı"na aktararak kapatılır.

34. ALINAN AVANSLAR

340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

349. ALINAN DİĞER AVANSLAR

Gerek satış sözleşmeleri dolayısıyla gerekse diğer nedenlerle, işletme tarafından üçüncü kişilerden alınan avansların izlendiği hesaptır.

340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

İşletmenin yurt içi veya yurt dışına satış amacıyla gelecekte yapacağı mal ve hizmet teslimleri ile ilgili olarak peşin tahsil ettiği tutarların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Alıcılardan alınan avanslar bu hesabın alacağına, malın teslim edilmesi, hizmetin görülmesi halinde borcuna yazılır.

Örnek: a) İşletmemiz Konya'daki bir firmadan %18KDV dahil 82.600TL değerinde mal siparişi aldı. İlgili firma 20.000TL sipariş avansı olarak banka hesabımıza ödedi.

b) Sipariş edilen malların tamamı ilgili firmaya gönderildi. Firma avans düştükten sonra kalan mal bedelini banka hesabımıza ödedi.

1----- / -----		
102 BANKALAR HS	20.000	
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI		20.000
2----- / -----		
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	20.000	
102 BANKALAR	62.600	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		70.000
391 HESAPLANAN KDV		12.600
----- / -----		

Örnek: a) 01 – Mart 2019 tarihinde yurt dışındaki bir firmayla 100.000 dolar tutarında ihracat anlaşması yapılmış. Yurt dışı firma 10 – 03 – 2019 tarihinde 15.000 dolar banka hesabımıza avans olarak havale etmiştir. Cari Kur 1 Dolar = 5.50TL

b) 30 – 03 – 2019 Sipariş ilgili firmaya teslim edilmiş. Cari Kur 1 Dolar = 5.00TL

c) Yurt dışı firma avansı düştükten sonra kalan kısmı hesabımıza havale etti.
Cari Kur 1 Dolar = 5.00TL

1----- / -----		
102 BANKALAR HS	82.500	
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI		82.500
15.000\$ x 5.50 = 82.500		
2----- / -----		
120 ALICILAR	507.500	
601 YURT DIŞI SATIŞLAR		507.500
15.000\$ x 5.50 = 82.500		
85.000\$ x 5.00 = 425.000		
----- / -----		
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	82.500	
102 BANKALAR	425.000	
120 ALICILAR		507.500
----- / -----		

349. ALINAN DİĞER AVANSLAR

Özel bölümünde tanımlanan avanslar dışında, işletmenin aldığı her türlü kısa vadeli avansların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : "Diğer Avanslar" "340. Alınan Sipariş Avansları Hesabında" açıklanmıştır.

35. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ

350-358 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ

358-YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu grup, yıllara yaygın taahhüt işleri yapan işletmelerin üstlendikleri işlerden, gerçekleştirdikleri kısım karşılığında aldıkları hakedişlerin izlendiği hesapları kapsar."

"350-358 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ

İşletmenin üstlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinden, tamamladıkları kısımlar için düzenlenen hakediş bedellerinin izlendiği hesaplardır. Bu hesaplar "170-178" hesaplara paralel olarak düzenlenir.

İşleyişi : Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri ile ilgili olarak düzenlenen ve işveren tarafından onaylanan hakediş bedelleri bu hesaplara alacak olarak yazılır. İşin geçici kabulü yapıldığında, bu hesaplardaki hakediş bedelleri, ilgili satış hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir."

Örnek: İşletmemiz Erzurum Valiliği için 200.000TL'lık inşaat hakediş faturası düzenlemiştir. Stopaj %3 %18 KDV Hariç

1----- / -----		
120 ALIÇILAR	194.000	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	6.000	
350 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAK EDİŞ BEDELLERİ		200.000
391 HESAPLANAN KDV		36.000
----- / -----		

358-YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap, "697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacak kalanının aktarılması proje bazında açılacak tali hesaplar düzeyinde izlendiği hesaptır.

İşleyişi: "697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacak kalanı dönem sonlarında söz konusu hesabın borcuna karşılık bu hesabın alacağına alınarak geçici kabule kadar bu hesapta bekletilir. Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar bu hesaptan "648- Enflasyon Düzeltmesi Karları" hesabına aktarılır.

36. ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

361. ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

368. VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ
VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

369. ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

İşletmenin sorumlu veya mükellef sıfatıyla, ödeyeceği vergi, resim, harç, kesinti, sigorta primi, sendika aidatları, icra taksitleri ve benzeri borçlarının izlendiği hesap grubudur.

360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

İşletmenin ekonomik faaliyetlerde bulunmasının sonucu ilgili mali mevzuat uyarınca mükellef veya sorumlu sıfatıyla işletmenin kendisine, personeline ve üçüncü kişilere ilişkin olarak ödenmesi gereken vergi, resim, harç ve fonların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Vergi, resim, harçların tahakkuk ettirilmesini gerektiren olaylar ve işlemler ortaya çıktıkça anılan hesaplar alacaklanır, ödemeler yapıldıkça borçlanır. Bir yıldan daha uzun sürede ödenecek ertelenmiş veya takside bağlanmış vergiler varsa, bunlar "438. Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı" na aktarılır.

361. ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

İşletmenin, personelin hakedişlerinden sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre kesintiye tabi tutmakla yükümlü bulunduğu, personele ait emeklilik keseneği ve sigorta primleri ile bunlara ilişkin işveren katılma payları ve işverence sosyal güvenlik kuruluşlarına ödenecek diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Kesintiler yapıldıkça bu hesap alakalandırılır ve ödemeler yapıldıkça borçlandırılır Bir yıldan daha uzun sürede ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri varsa, bunlar "438. Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı" na aktarılır.

Brüt Ücret : **2.558,40 TL**

Sigorta Primi İşçi Payı (%14) : 358,18 TL

İşsizlik Sigortası Primi İşçi Payı (%1) 25,58 TL

Gelir Vergisi Matrahı : 2.174,64 TL

Gelir Vergisi (%15) 326,20 TL

Damga Vergisi (0,00759) 19,42 TL

Kesintiler Toplamı: 729,38 TL

Asgari Geçim İndirimi (Bekâr ve Çocuksuz) : 191,88 TL

NET ÜCRET (Asgari Ücret + AGİ Dahil) : 2.020,90 TL

SGK İŞVEREN Primi: 2.558,40 TL x 0.205 = 524TL

İşsizlik Sigortası İşveren Payı: 51TL

1----- / -----		
<u>770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ</u>	3.133,40	
Brüt ücret : 2.558,40		
SGK İşveren Primi: 524		
İşsizlik Primi İşveren Payı: 51		
<u>136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR</u>	191,88	
_Asgari Geçim İndirimi : 191,88		
<u>360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR</u>		345,62
G.V : 326,20		
D.V : 19,42		
<u>361 ÖDENECEK SOS. GÜV. KESİNTİ.</u>		958,76
SGK İşveren Primi : 524		
SGK İşçi Primi : 358,18		
İşsizlik İşv. Payı : 51		
İşsizlik İşçi Payı : 25,58		
<u>335 PERSONELE BORÇLAR</u>		2.020,90
Net Ücret:		
----- / -----		

368. VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülükleri kapsar.

İşleyişi :

Vadelerinde ödenemeyen vergi ve diğer yükümlülüklerle erteleme veya taksitlendirme süresi bir yıldan az olanlar ile vadesi bir yılın altına düştüğü için 438 nolu hesaptan bu hesaba aktarılanlar, hesabın alacağına kaydedilir. Ödenmeleri halinde hesaba borç kaydedilir. Ancak, vadesi geçmiş vergi ve diğer yükümlülüklerde erteleme veya taksite bağlama süresi bir yılı aşanlar bu hesabın borcu karşılığında "438. Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı"na aktarılır.

369. ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Özel bölümlerinde tanımlananlar dışında kalan yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Tahakkuk ettirilmesini gerektiren olaylar ve işlemler ortaya çıktıkça anılan hesaplar alacaklanır, ödemeler yapıldıkça borçlanır.

37. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

- 370. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
- 371. DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)
- 372. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
- 373. MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
- 379. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
- 373. MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
- 379. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinemeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinemeyen kısa vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur. Bu grupta yer alan karşılık hesapları aktif düzenleyici nitelikte değildir.

370. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI

Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi, diğer vergi ve kesintiler, fonlar ve benzeri diğer yükümlülükler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi ve yasal yükümlülükler, dönem kârı hesabının borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Vergi tahakkukunun kesinleşmesi durumunda borç kaydı suretiyle hesap kapatılır ve ilgili tutar "371. Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri" ile mahsup edilerek kalan tutar "350. Ödenecek Vergi ve Fonlar" hesabına aktarılır.

371. DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)

Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir ve kurumlar vergisi ile diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıklarından indirilmek üzere, "193. Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar Hesabı"ndan yapılan aktarmalar bu hesabın borcuna, 193 nolu hesabın alacağına kaydedilir. Tahakkuk eden tutarlar ve gelir vergisinden mahsup edilen tutarlar ise bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: 1- Kurumlar vergisi mükellefi şirketin 2018 yılı dönem kârı 90.000TL olup, şirket dönem içerisinde 5.000TL peşin vergi ödemiştir. Kurumlar verisi oranı %22 dir.

İstenilen: a) Vergi karşılığını ayırarak net karı bulunuz.

b) Peşin vergiyi ilgili hesaba devrediniz.

c) Vergi mahsubu yapınız

d) Vergiyi banka hesabından ödeyiniz.

1----- / -----		
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	90.000	
691 DÖN. KARI. VERGİ ve DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		19.800
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		70.200
Vergi karşılığının ayrılması		
2 ----- / -----		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	70.200	
590 DÖNEM NET KARI		70.200
Net karın tespiti		
3 ----- / -----		
691 DÖN. KARI. VERGİ ve DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	19.800	

370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		19.800
Vergi karşılığının bilanço hesabına devri		
4 ----- / -----		
371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ HESABI	5.000	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR HS		5.000
Peşin verginin ilgili hesaba devri		
5----- / -----		
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HESABI	19.800	
371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ HESABI		5.000
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		14.800
Verginin tahakkuku		
6----- / -----		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	14.800	
102 BANKALAR		14.800
Verginin ödenmesi		
----- / -----		

372. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Bu hesapta, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve bir yıl içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıkları izlenir.

İşleyişi :

"472. Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabından yukarıda yapılan tanım çerçevesinde yapılan aktarmalar bu hesaba alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

İşletme çalışanlarının emeklilik veya diğer nedenlerle işten ayrılması durumunda mevzuat hükümlerine göre hak ettiği kıdem tazminatı, sigortalı olarak çalışılan yıl sayısının en son aldığı aylık ücretle çarpımı sonucu çıkan miktar olarak hesaplanır. Bir yıl içerisinde ayrılacak olan personelin kıdem tazminatı karşılığı bu hesabın alacağına karşılık personelin çalıştığı birime göre 770 – 760 – 750 – 730 gibi hesaplardan ilgili olanın borcuna kayıt yapılır. Kıdem tazminatı karşılığı kanunen kabul edilmeyen giderdir. Yıl içerisinde ödenen kıdem tazminatı gider olarak yazılır.

Örnek:

- İşletmede pazarlama bölümünde çalışan personeller için 150.000TL kıdem tazminatı karşılığı ayrıldı.
- 2019 yılında işten ayrılan personel için 150.000TL kıdem tazminatı bankadan ödendi.

1----- 2018 -----		
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	150.000	
472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI		150.000
----- 31-12-2018 -----		
472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	150.000	
372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI		150.000
----- 2019-----		
372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	150.000	
102 BANKALAR HESABI		150.000
----- / -----		

373. MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI

Aylık maliyetlerin saptanmasında, gelecek aylarda veya yıl sonunda kesin tahakkuku yapılacak giderlerle aylık maliyetlere pay verilmesinde, amortismanlar, tamir-bakım, ikramiyeler, finansman giderleri ... ve benzeri giderlere ilişkin tahmini gider karşılıklarının izlendiği hesaptır. Bu hesap, bilanço dönemi sonunda kapatılır.(1)

İşleyişi :

Aylık maliyetlere yüklenen tahmini gider karşılıkları bu hesaba alacak bu giderlerin kesin tutarları belli olduğunda ise bu hesaba borç kaydedilir.

Örnek: Üretim işletmesinin nisan 2018 dönemi doğalgaz giderinin 5.000TL olması tahmin ediliyor. Mayıs 2018 tarihinde ilgili dağıtım şirketinin kestiği faturada doğalgaz giderinin %18KDV dahil 7.080TL olduğu görüldü. Fatura bedeli Banka hesabından ödendi.

1----- NİSAN 2018 -----		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	5.000	
373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI		5.000
----- MAYIS 2018 -----		
373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI	5.000	
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	1.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.080	
320 SATICILAR		7.080
----- / -----		
320 SATICILAR	7.080	
102 BANKALAR		7.080
----- / -----		

379. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Kısa vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu grubun yukarıda belirtilen hesapları içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan borç ve gider karşılıkları bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde de borç kaydedilir.

38. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

381. GİDER TAHAKKUKLARI

Bu grup, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait gelirler ile faaliyet dönemine ait olup ödenmesi gelecek aylarda yapılacak giderlerden oluşur.

380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan kısa süreye ait kısımlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. Ait olduğu dönemde ilgili gelir hesaplarına devredilir.

Örnek: Mali tablolarını aylık olarak düzenleyen işletme 01 Ekim 2018 tarihinde aktifinde kayıtlı bir kazı makinesini aylığı 1.000TL den 15 ay süreyle Pasinler Belediyesine kiraya verilmiştir. Anlaşma gereği kira bedeli vade sonunda tahsil edilecektir.

1----- Ekim 2018 -----		
120 ALICILAR	15.000	
<u>679 DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR ve KÂRLAR</u>		1.000
Ekim 2018 kira bedeli		
<u>380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER</u>		2.000
Kasım – Aralık 2018 kirası		
<u>480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER</u>		12.000
2019 Yılı kirası		
----- / -----		

381. GİDER TAHAKKUKLARI

Gelecek aylarda ödemesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan tahakkuklar ilgili gider ve zarar hesaplarına borç, bu hesaba alacak, yapılan ödemeler borç kaydedilir.

Örnek: Mayıs 2019 tarihinde İşletme bankadan bir yıl vadeli %24 faizli 100.000TL kredi alıyor. Antlaşmaya göre kredi faizi vade sonunda ödenecektir.

İstenilen:

- Kredinin alış kaydını
- 2019 yılı faiz tahakkuk kaydını
- 2020 dönemine ait faiz tahakkuk kaydını
- 2020 tarihli kredi ana para ve faizin ödenme kaydını yapınız.

Faiz Tutarı = Anapara x Faiz Oranı x Vade = 100,000 x 0.24 x 8/12 = 16.000 TL şeklinde hesaplanır. (2019 dönem faizi)

Faiz Tutarı = Anapara x Faiz Oranı x Vade = 100,000 x 0.24 x 4/12 = 8.000 TL (2020 faizi)

1----- 2019 -----		
102 BANKALAR HESABI	100.000	
300 BANKA KREDİLERİ		100.000
----- 31-12-2019 -----		
<u>780 FİNANSMAN GİDERLERİ</u>	16.000	
2019 Yılı faiz tahakkuku		16.000
381 GİDER TAHAKKUKLARI		
----- 2020-----		
<u>780 FİNANSMAN GİDERİ</u>	8.000	
2020 faiz		
381 GİDER TAHAKKUKLARI	16.000	
300 BANKA KREDİLERİ		24.000
----- / -----		
300 BANKA KREDİLERİ	124.000	
102 BANKALAR HESABI		124.000
----- / -----		

39. DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

391. HESAPLANAN KDV

392. DİĞER KDV

398. SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI

399. DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar bu grupta yer alır.

391. HESAPLANAN KDV

Bu hesap; teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan Katma Değer Vergisi ile işlemi gerçekleşmeyen ya da işlemten vazgeçilen mal ve hizmetlere ilişkin katma değer vergisinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Hesaplanan Katma Değer Vergisi bu hesaba alacak kaydedilir. Düzeltmeler bu hesaba borç kaydedilir. Vergilendirme dönemi itibarıyla bu hesabın bakiyesi "191. İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı" ile karşılaştırılır. Yapılan karşılaştırmada bu hesabın bakiyesi 191. No.lu hesabın bakiyesinden fazla olduğu takdirde vadesinde ödenmek üzere "360. Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabına" aktarılarak kapatılır.

Örnek: 1) %18KDV dahil 59.000TL değerinde mal satılarak çek alındı.

2) Daha önce aldığımız mallardan %18 KDV dahil 11.800TL'lık kısmı iade edildi.

1----- / ----- 101 ALINAN ÇEKLER	59.000	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		50.000
391 HESAPLANAN KDV		9.000
----- / ----- 320 SATICILAR	5.900	
153 TİCARİ MALLAR		5.000
391 HESAPLANAN KDV		900
----- / -----		

392. DİĞER KDV

Bu hesap; teşvikli yatırım mallarının ithalinden doğan ve ertelenen Katma Değer Vergisi ve ihraç kaydıyla satış nedeniyle ertelenen ve terkin edilecek Katma Değer Vergisi gibi ihtiyaca göre bölümlenir.

İşleyişi :

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen katma değer vergisi, aktifteki ilgili hesabın borcu mukabili bu hesaba alacak, mevzuat gereği yapılacak terkin sonunda aktifteki ilgili hesabın alacağı karşılığı bu hesaba borç kaydedilmek suretiyle işlem görülür.

Yatırım teşvik belgelerinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen katma değer vergisi bu hesaba borç, ödenmek üzere pasifteki tahakkuk hesabına alacak kaydedilir.

Vergi dairesince tecil olunan katma değer vergisi "391. Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı"nın borcu mukabili bu hesaba alacak, mevzuat gereği yapılacak terkin sonucunda borçlusunun alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

İhracatın gerçekleşmemesi halinde ise, tecil olunan katma değer vergisi "391. Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı"nın alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

Örnek: İşletmemiz 20 – 05 – 2019 tarihinde ihraç edilmek kaydıyla başka bir firmaya %18KDV dahil 177.000TL değerinde malı kredili satıyor. Satılan mala ait KDV erteleniyor. 15 – 06 – 2019 tarihinde ihracat gerçekleşiyor ve KDV terkin ediliyor.

1----- / -----		
120 ALICILAR	177.000	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		150.000
392 DİĞER KDV		27.000
Malın satılması ve KDV nin Tecil edilmesi (Ertelenmesi)		
2----- / -----		
392 DİĞER KDV	27.000	
120 ALICILAR		27.000
İhracatın gerçekleşmesi ve KDV nin kaldırılması (Terkin)		
----- / -----		

398. SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI

Sayımlar sonunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlıklar fazlalarıyla, üniteler arası yollamada ortaya çıkan fazlaların geçici olarak kayıt edileceği hesaptır.

İşleyişi : Kasa sayım fazlasının tespitinde kasa hesabı borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydolunur. Belgelerine dayanarak üçüncü şahıslara ödenmesi gereken kasa fazlaları bu hesabın borcuna kaydolunur. Bu hesaptaki kalıntıdan bekleme süresini dolduranlar "671. Önceki Dönem Gelir ve Karlar" hesabı alacağına aktarılır.

Stok sayım fazlalarının tespitinde, emsal değeri üzerinden bu hesaba alacak, ilgili stok hesabına borç yazılır. Sayım dönemi içinde normal olduğu belgelenen fazlalar ilgili maliyet hesapları karşılığında bu hesaba borç kaybolunur.

Maddi duran varlık fazlasının tespitinde, fazlalar emsal değerleriyle ilgili duran varlık hesabı karşılığında bu hesaba alacak yazılır, sayım dönemi içinde kâr kaydı gerektiği belgelenenler "679. Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar Hesabı" karşılığında bu hesaba borç yazılır.

Örnek: İşletmede yapılan sayım sonucu gerçek kasada 300 TL kasa hesabında 260 TL olduğu tespit edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucu kasadaki fazlalığın sebebi anlaşılmamış gelir yazılmasına karar verilmiştir.

İstenilen: a)Kasadaki fazlalığın tespit kaydını yapınız.

b)Fazlalığın gelir yazılması kaydını yapınız.

1 ----- / ----- 1100-KASA HS. 397-SAYIM TESELLÜM FAZLALARI HS.	40	40
2 ---- / ----- 397-SAYIM TESELLÜM FAZLALARI HS. 679 DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KÂR HS. ----- / -----	40	40

Örnek: İşletmede yapılan sayım sonucu depoda bulunan ilk madde malzeme 1500 kg ilk madde malzeme hesabında ise kilosu 1 TL olan 1300 kg. ilk madde malzeme olduğu tespit edilmiştir. Bu fazlalığın satıcıdan 200 kg fazla mal alımından kaynaklandığı tespit edilmiş mallar iade edilmiştir.

İstenilen:

a)Fazlalığın tespit kaydını yapınız.

b) Fazlalığın sebebinin bulunması kaydını yapınız

c) Malların iade kaydını yapınız.

1 ----- / ----- 150- İLK MADDE MALZEME HS. 397-SAYIM TESELLÜM FAZLALARI HS. Stok fazlası Fazlalığın tespit kaydı	200	200
2 ----- / ----- <u>397 SAYI TESELLÜM FAZLALARI HS.</u> Stok fazlası 320-SATICILAR HS. Fazlalığın sebebinin bulunması	200	200
3 ----- / ----- 320- SATICILAR HS. 150-İLK MADDE MALZEME HS. Malların iade kaydı	200	200

399. DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

Bu hesap grubu içinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli yabancı kaynakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Yukarıdaki hesaplar dışında oluşan diğer yabancı kaynaklar bu hesabın alacağına, ödemeler ise borcuna kaydolunur.

4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

40. MALİ BORÇLAR

- 400. BANKA KREDİLERİ
- 405. ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
- 407. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
- 408. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
- 409. DİĞER MALİ BORÇLAR

Kredi kurumlarından, sermaye piyasasından ve işletmenin ilişkide bulunduğu üçüncü kişilerden sağlanan ve bir yıldan fazla vadeli olan işletme borçlarını kapsar.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar, Mali Borçlar, Ticari Borçlar, Diğer Borçlar, Alınan Avanslar, Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler, Borç ve Gider Karşılıkları, Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları ile Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar şeklinde bölümlenir.

40. MALİ BORÇLAR : Bilanço tarihi itibarıyla vadesine bir yıldan fazla süre kalmış bulunan, banka ve diğer finans kuruluşlarından alınan krediler ile işletme borçlanma amacıyla ihraç edilmiş, menkul değerler bu hesap grubunda yer alır.

400. BANKA KREDİLERİ: Banka ve diğer finans kuruluşlarından alınan uzun vadeli kredilerin yer aldığı hesaptır.

İşleyişi : Alınan uzun vadeli krediler bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir. Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek ana para taksitleri ile vadesi bir yıla düşen tutarlar "303. Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri Hesabı"nın alacağına aktarılacak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

Örnek : 15 – 05 – 2019 tarihinde Bankadan 5 yıl vadeli eşit taksit ödemeli 200.000TL kredi alınarak aynı bankadaki mevduat hesabına işlendi. 31 – 12 – 2019 Kredi için 7.000TL faiz hesaplandı. Kredi ana para birinci taksit 40.000TL ve 8.000TL faiz ödeme süresi bir yılın altına indi. 15 – 05 – 2020 Banka mevduat hesabından kredi anapara ve taksit ödendi.

1 -----15 – 05 - 2019 -----		
102 BANKALAR HESABI	200.000	
400 BANKA KREDİLERİ		200.000
2 -----31 – 12- 2019-----		
<u>781 FİNANSMAN GİDERLERİ</u>	5.000	
2019 yılı 7 aylık faiz		
381 GİDER TAHAKKUKLARI		5.000
2019 yılı faiz tahakkuku		
3 ----- 01-01-2020 -----		
400 BANKA KREDİLERİ	40.000	
381 GİDER TAHAKKUKLARI	5.000	
<u>781 FİNANSMAN GİDERİ</u>	3.000	
2020 yılı 5 aylık faiz		
303 UZ. VAD. KR. ANA PARA TAK. VE FAİZ.		48.000
4 ----- 15 – 05 – 2020-----		
303 UZUN VAD. KREDİ ANAPARA TAKSİT VE FAİZLERİ		
102 BANKALAR	48.000	
----- / -----		48.000

405. ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER

İşletme tarafından çıkarılmış bulunan tahvillerden vadesi bir yılı aşanlar bu hesapta izlenir. İşletmece hisse senedi ile değiştirilebilir ve erken paraya çevrilebilir tahviller çıkarılmış olması durumunda bunların tutar ve nitelikleri dipnotlarda ayrıca belirtilir.

İşleyişi : Çıkarılmış tahviller nominal bedelleri ile bu hesaba alacak kaydedilir. Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil, anapara borç ve taksitleri bilanço dönemlerinde "304. Tahvil Anapara, Borç, Taksit ve Faizleri Hesabına" aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

Örnek: 1- PASTAŞ Anonim Şirketi 6 yıl vadeli %5 faizli 300.000TL değerindeki tahvillerini banka aracılığı ile ihraç etti.

2-Tahvillerin birinci yıl faizi 15.000TL tahakkuk etti. Faiz ödendi.

3- Altıncı yılda ana para ve son yılın faizin ödemesi yapılacak.

4- Anapara ve son yıl faizi ödendi.

1 ----- / -----		
102 BANKALAR	300.000	300.000
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER		
2 ---- / -----	15.000	
780 FİNANSMAN GİDERİ		15.000
304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ		
Birinci yıl faizi		
3 ----- / -----	15.000	15.000
304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ		
102 BANKALAR		
Birinci yıl faizi ödendi		
4 ----- / -----	300.000	
405 ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER	15.000	
780 FİNANSMAN GİDERİ		315.000
304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ		
Tahvil ana para ve faizinin ödenme süresi bir yılın altına indi		
----- / -----		
304 TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ	315.000	315.000
102 BANKALAR		

407. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER

İşletmece çıkarılmış katılma intifa senedi dışındaki vadeleri bir yıldan uzun olan diğer menkul değerler bu hesap kaleminde yer alır.

Yukarıdaki hesaplarda tanımlanmış menkul kıymetler dışında kalan çıkarılmış diğer menkul kıymetler bu hesapta izlenir.

İşletmece çıkarılmış katılma intifa senetleri ve özkaynak niteliğindeki diğer menkul kıymetler bu hesapta yer almaz.

Ortakların "Katılma intifa Senedi" ihraç etmeleri halinde,"Katılma İntifa Senedi Sermayesi" özkaynaklar grubunda "Sermaye" hesabının altında; "Geri Satın Alınan Katılma İntifa Senetleri" ise dönen varlıklarda menkul kıymetler hesap grubu içinde gösterilir.

İşleyişi :

Yukarıda tanımlananlar dışında çıkarılmış diğer menkul kıymetler nominal bedelle bu hesaba alacak kaydedilir. Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç ve taksitleri bilanço dönemlerinde "306. Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler Hesabı"na aktarılacak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

408. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)

Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet ve diğer menkul kıymetlerin nominal değerleri ile satış fiyatı arasındaki farkın gelecek yıllara ait olan kısmı bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet ve diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki fark bu hesabın borcuna kaydedilir. Bu satış farklarında gelecek dönemde itfa edilecek kısmı bilanço tarihinde "308. Menkul Kıymetler İhraç Farkı Hesabı"na aktarılarak bu hesaba alacak kaydedilir.

409. DİĞER MALİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiçbirine girmeyen değerler bu başlık altında toplanır.

İşleyişi :

Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

42. TİCARİ BORÇLAR

420. SATICILAR

421. BORÇ SENETLERİ

422. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

426. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

429. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

420. SATICILAR

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetsiz borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Senetsiz ticari borcun doğması ile bu hesaba alacak kaydedilir. Bilanço çıkarma dönemlerinde vadeleri bir yılın altına düşenler bu hesaba borç kaydedilerek "320. Satıcılar Hesabı"nın alacağına aktarılır.

421. BORÇ SENETLERİ

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetli borçlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borç senetleri tutarları bu hesaba alacak bilanço tarihinde vadeleri bir yılın altına düşen senetli borçlar "321. Borç Senetleri Hesabı"nın alacağına aktarılarak bu hesaba borç kaydedilir.

422. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeriyle değerlendirilmesini sağlamak üzere, borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır.

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba borç, "64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na alacak kaydedilir. İzleyen dönemde bu hesap, "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubunun "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabına" aktarılarak kapatılır.

426. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

"326. Alınan Depozito ve Teminatlar" hesabında alış amaçları belirtilen depozito ve teminattan vadeleri bir yıldan fazla olan kısımları bu hesap kapsamına girer.

İşleyişi :

Alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlarla, geri verilmemiş bilanço gününde vadeleri bir yılın altına düşenler bu hesabın borcuna yazılarak "326. Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

429. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınamayan bir yılı aşan ticari borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba borcun doğması halinde alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "329. Diğer Ticari Borçlar Hesabı"na aktarılarak borç kaydedilir.

43. DİĞER BORÇLAR

431. ORTAKLARA BORÇLAR

432. İŞTİRAKLERE BORÇLAR

433. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

437. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

438. KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR

439. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

Bu hesap grubu, herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş vadeleri bir yıldan fazla süreli bulunan borçların kaydedildiği hesapları kapsar.

431. ORTAKLARA BORÇLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklara borçlu bulunduğu vadeleri bir yıldan fazla süreli tutarların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşmesi halinde 331 No.lu hesaba aktarılacak borç kaydedilir.

432. İŞTİRAKLERE BORÇLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan vadeleri bir yıldan fazla süreli borçlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak vadesi bir yılın altına düşmesi halinde "332. İştiraklere borçlar Hesabı"na aktarılacak borç kaydedilir.

433. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

İşletmenin sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Borcun doğması ile hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "333. Bağlı Ortaklıklara Borçlar Hesabı"na aktarılacak suretiyle borç kaydedilir.

437. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, uzun vadeli diğer borçlar grubunda yer alan senetli borçların değerlemesini sağlamak amacı ile borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

"337. Diğer Borç Senetleri Reeskontu Hesabı"nda açıklanmıştır.

438. KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR

Kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksite bağlanmış olup bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olan kısmının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bir yıldan uzun vadeli kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar ile "368. Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı"ndan vadeleri bir yılı aşan borçlar hesaba alacak; vadesi bir yılın altına düşenler kısa vadeli yabancı kaynaklarda yer alan ilgili hesaplara aktarılacak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

439. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

Ticari olmayıp yukarıdaki hesaplardan hiç birinin kapsamına alınamayan çeşitli borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Borcun doğması halinde alacak, bilanço tarihinde vadesi bir yılın altına düşenler "339. Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı"na aktarılacak borç yazılır.

44. ALINAN AVANSLAR

440. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

449. ALINAN DİĞER AVANSLAR

Satış sözleşmeleri ve diğer nedenlerle alınan ve vadeleri bir yılı aşan avanslar bu bölüm kapsamına girer.

440. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

İşletmenin satış sözleşmesine dayanarak mal ve hizmetin tesliminden önce tahsil ettiği bir yılı aşan avansların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Alıcılardan alınan avanslar bu hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "340. Alınan Sipariş Avansları Hesabı"na aktarılacak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

449. ALINAN DİĞER AVANSLAR

Yukarıda açıklanan avanslar dışında, işletmenin aldığı her türlü uzun vadeli avansların izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Alınan avanslar bu hesabın alacağına, vadesi bir yılın altına düşenler "349. Alınan Diğer Avanslar Hesabı"na aktarılacak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

47. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

472. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

479. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinmeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen uzun vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur.

Bu grupta yer alan karşılık hesapları aktif düzenleyici nitelikte değildir.

472. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılacak kıdem tazminatı karşılıkları bu hesap kaleminde gösterilir.

İşleyişi : Hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarları ilgili gider hesaplarına borç bu hesaba alacak kaydedilir. İzleyen dönemde ödenmesi beklenen kıdem tazminatı karşılık tutarları bu hesabın borcuna, "37. Borç ve Gider Karşılıkları" grubundaki "372. Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı"na alacak kaydedilir.

479. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Uzun vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Bu grubun yukarıda belirlenen hesaplar içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan borç ve gider karşılıkları doğduğunda bu hesaba alacak, ilgili gider gruplarına borç kaydedilir. İzleyen dönemde ödenmesi beklenen borç ve gider karşılık tutarları bu hesabın borcuna, "379. Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı"nın alacağına kaydedilir.

48. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

480. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER

481. GİDER TAHAKKUKLARI

Bilançonun çıkarıldığı dönemi izleyen yıldan daha sonraki bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirler ile faaliyet dönemine ait olup da gelecek bilanço dönemlerinde ödenecek giderlerden oluşur.

480. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan uzun süreye ait kısımlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. Kısa vadeli nitelik kazanan gelirler bu hesabın borcu mukabili "380. Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı"na aktarılır.

481. GİDER TAHAKKUKLARI

Gelecek yıllarda ödenmesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Yapılan tahakkuklar ilgili gider ve zarar hesapları mukabili bu hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "381. Gider Tahakkukları Hesabı"na aktarılarak bu hesaba borç kaydedilir.

49. DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

492. GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLEN KDV

493. TESİSE KATILMA PAYLARI

499. DİĞER ÇEŞİTLİ UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer uzun vadeli yabancı kaynaklar bu grupta yer alır.

492. GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLEN KDV

Bu hesap, teşvikli yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen katma değer vergisi ile imalatçı teşebbüsler tarafından imal ettikleri mallardan ihraç edilmek kaydı ile ihracatçılara yapılan teslimler nedeniyle hesaplanan ve düzenlenen fatura ve fatura yerine geçen belgelerde mevzuat gereği ihracatçılardan tahsil edilmeyen ve tamamının indirim konusu yapılmaması nedeniyle gelecek bilanço devrelerine kadar tecil olunan katma değer vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesap bilanço döneminde "392. Diğer Katma Değer Vergisi Hesabı"yla ilişkilendirilmek suretiyle kullanılır ve bu hesap gibi işlem görür.

493. TESİSE KATILMA PAYLARI

İşletmeye ait tesislerden yararlanmak amacıyla üçüncü kişilerin, tesis bedellerine katılma paylarının kayıt ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Katılma paylarının tahsilinde bu hesaba alacak, tesisin ömrü süresine göre belirlenecek itfa tutarları "649. Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Kârlar Hesabı"na alınarak bu hesaba borç kaydedilir.

499. DİĞER ÇEŞİTLİ UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli yabancı kaynakların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Tahakkuk eden tutarlar bu hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler, "399. Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar Hesabı"na aktarılarak borç kaydedilir.

5. ÖZKAYNAKLAR

50. ÖDENMİŞ SERMAYE

500. SERMAYE

501. ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

502- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

503- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

İşletme sahip veya ortaklarının bilanço tarihinde işletmeye yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren ödenmiş sermaye ile, Sermaye Yedekleri, Kâr Yedekleri, Geçmiş Yıllar Kârları ve Geçmiş Yıllar Zararları ve Dönemin Net Kâr veya Zararını kapsar.

50. ÖDENMİŞ SERMAYE

500. SERMAYE

İşletmeye tahsis edilen veya işletmelerin ana sözleşmelerinde yer alan ve Ticaret Siciline tescil edilmiş bulunan sermaye tutarı bu hesapta yer alır. Kayıtlı sermaye sistemine alınan ortaklıklarda çıkarılmış sermaye gösterilir. Kayıtlı sermaye tavanı ayrıca dipnotlarda belirtilir.

İşleyişi :

Taahhüt edilen sermaye tutarı bu hesaba alacak, ödenmemiş sermaye hesabına borç kaydedilir.

Örnek: İşletme sahibi 100.000 TL sermaye koyarak faaliyete başlamıştır.

1 ----- / -----		
102 BANKALAR	100.000	
500 SERMAYE		100.000
----- / -----		

501. ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

İşletmeye tahsis edilen veya ortaklarca yüklenilen sermayenin henüz ödenmemiş kısmıdır.

İşleyişi :

Taahhüt edilen sermaye tutarı "500. Sermaye Hesabı" alacağı ile bu hesaba borç, ödenen tutarlar alacak kaydedilir.

Örnek: 1- Ahmet ÇALIŞKAN ve ortakları Adi Komandit şirketinin kuruluşuna karar verilmiş gerekli işlemler yapılmış ana sözleşmeye göre ortaklar 100.00 TL sermaye taahhüt ederek şirketi kurmuşlardır.

2-Ortaklara taahhütlerini şirketin banka hesabına ödemişler.

1 ----- / ----- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 500 SERMAYE Ortakların sermaye taahhüdü	100.000	100.000
2 ---- / ---- 102 BANKALAR 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE Ortakların sermaye taahhüdünü ödemesi ----- / -----	100.000	100.000

502- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

Bu hesap ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu farkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Ödenmiş sermaye tutarının enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucunda ödenmiş sermaye tutarında meydana gelen artışlar bu hesabın alacağına, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın borcuna kaydedilir, izleyen dönemde enflasyon oranının düşmesi sonucu taşıma işleminden ortaya çıkan azalışlar bu hesabın borcuna "698-Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın alacağına kaydedilir.

Bu farkların sermayeye eklenmesi durumunda "500- Sermaye Hesabı"nın alacağına karşılık bu hesap borçlandırılır.

503- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

Bu hesap ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Ödenmiş sermaye tutarının ilk kez enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu ödenmiş sermaye tutarında azalış meydana gelmesi durumunda bu hesabın borcuna, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın alacağına kaydedilir, izleyen dönemlerde düzeltme sonucunda ortaya çıkan olumlu farklar önce bu hesaptaki tutardan mahsup edilir, varsa kalanı "502- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farklar" hesabına alacak yazılır.

52. SERMAYE YEDEKLERİ

520. HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ

521. HİSSE SENEDİ İPTAL KÂRLARI

529. DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

Hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları ve yeniden değerlendirme değer artışları gibi sermaye hareketleri dolayısıyla ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarların izlendiği hesap grubudur.

520. HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ

Yeni çıkarılan hisse senetlerinin primli satışından kaynaklanan tutarlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Hisse senedinin nominal fiyatı ile satış fiyatı arasındaki fark bu hesabın alacağına satış biçimine bağlı olarak ilgili hesabın borcuna kaydedilir.

Bu tutarların sermayeye ilavesi veya başka bir amaçla kullanılması durumunda hesaba borç kaydedilir.

Örnek: TARSAN Tarım Makineleri Ticaret Anonim Şirketi sermayesini 100.000TL artırma kararı almış, hisse senetleri banka aracılığı ile 125.000TL'na satılmıştır.

İstenilen: a) Hisse senedi ihraç kaydını

b) Satış kaydını yapınız.

1 ----- / ----- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 500 SERMAYE Hisse senetlerinin ihracı	100.000	100.000
2 ----- / ----- 102 BANKALAR 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 520 HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİM. Hisse senetlerinin primli satışı ----- / -----	125.000	100.000 25.000

521. HİSSE SENEDİ İPTAL KÂRLARI

İptal edilen hisse senetlerinin bedellerine mahsuben yapılan ödemelerin, bunların yerine çıkarılan hisse senetlerinden elde edilen hasılat noksanı kapatıldıktan sonra artan kısmın izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Elde edilen hisse senedi iptal karları bu hesaba alacak kaydedilir. Bu tutarların sermayeye ilavesi veya başka amaçlarla kullanılması durumunda ilgili hesaplara borç kaydedilir.

Örnek: Şirkete 50.000TL sermaye koymayı taahhüt eden ortak belirlenen vadede taahhüdünü yerine getirmediği için genel kurul kararı ile ortaklıktan ihraç edilmiştir. Yeni bir ortak hisse senetlerini almayı taahhüt etmiş. Yeni ortağa hisse senetleri banka aracılığı ile 60.000TL bedelle satılmıştır.

İstenilen: a) Taahhüdünü yerine getirmeyen ortağın ihraç kaydını,

- b) Yeni ortağın hisse senetlerini almayı taahhüt kaydını,
- c) Hisse senetlerinin karlı satış kaydını yapınız.

1 ----- / ----- 500 SERMAYE 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE Ortağın ihracı nedeniyle sermayenin azaltılması	50.000	50.000
2 ----- / ----- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 500 SERMAYE	50.000	50.000
3 ----- / ----- 102 BANKALAR 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE 521 HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI ----- / -----	60.000	50.000 10.000

529. DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer sermaye yedeklerinin izlendiği hesaptır.

54. KÂR YEDEKLERİ

540. YASAL YEDEKLER

541. STATÜ YEDEKLERİ

542. OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER

548. DİĞER KÂR YEDEKLERİ

549. ÖZEL FONLAR

Kanun, ana sözleşme hükümleri ya da ortaklıkların yetkili organları tarafından alınan kararlar uyarınca, dağıtılmamış ya da işletmede alıkonulmuş kârlar bu hesap grubunda gösterilir.

540. YASAL YEDEKLER

Kanun hükümleri uyarınca ayrılmış bulunan yedekler bu hesap kaleminde gösterilir.

İşleyişi : Yedekler faaliyet yılı kârından mahsup edilmek suretiyle bu hesaplara alacak kaydedilir.

541. STATÜ YEDEKLERİ

Ana sözleşme hükümleri çerçevesinde ayrılan yedekler bu hesap kalemi içinde yer alır.

İşleyişi : Bu hesap "540. Yasal Yedekler Hesabı" gibi işlem görür.

542. OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER

Sermaye şirketlerinde Genel Kurul tarafından ayrılmasına karar verilen olağanüstü yedek akçeler ile dağıtım dışı kalan kârlar bu hesapta yer alır.

İşleyişi : Bu hesap "540. Yasal Yedekler Hesabı" gibi işlem görür.

548. DİĞER KÂR YEDEKLERİ

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan kârdan ayrılan diğer yedekler bu hesapta izlenir.

İşleyişi : Kardan ayrılan tutarlar bu hesaba alacak, mahsubunda borç kaydedilir.

549. ÖZEL FONLAR

İşletmede bırakılması ve tasarrufu zorunlu yasal fonlar ile diğer maksatlarla ayrılan fonlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi : Kardan ayrılan tutarlar bu hesaba alacak, mahsubunda borç kaydedilir.

Örnek: İşletmede kayıtlı değeri 50.000TL birikmiş amortismanı 40.000TL olan makineler yenilenmek amacıyla %18KDV dahil 23.600TL na peşin satıldı.

1 ----- / -----		
100 KASA HS.	23.600	
257 BİRİKMIŞ AMORTİSMANLAR	40.000	
253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HS		50.000
391 HESAPLANAN KDV		3.600
549 ÖZEL FONLAR		10.000
Yenilenmek amacıyla makine satışı		
----- / -----		

T.T.K hükümlerine göre sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin %20 sine ulaşınca kadar her yıl elde edilen safi kârın %5'i kadar I. Tertip Yedek Akçe ayrılır. Dönem kârından ödenmiş sermayenin % 5'i kadar ortaklara kâr payı (I. Temettü) ayrıldıktan sonra kalan kârın dağıtılması durumunda bunun %10'u kadar II. Tertip Yedek Akçe ayrılır. Kanun gereği ayrılması gerekli bu yedekler 540 Yasal Yedekler Hesabında izlenir.

Örnek: Şirketin 2018 yılı dönem net kârı 180.000TL olup , kârın dağıtımını aşağıdaki gibidir.

Yasal Yedekler : 15.000 TL

Statü Yedekleri : 25.000 TL

Olağanüstü Yedekler: 20.000 TL

Özel Fonlar : 10.000 TL

Dağıtılacak Kâr Payı: 110.000 TL

İstenilen: a) 2018 yılı kârını 2019 yılına devrediniz.

b) Kâr dağıtım kaydını yapınız.

1 ----- / -----		
590 DÖNEM NET KÂRI	180.000	
<u>570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI</u>		180.000
2018yılı kârı		
2 ----- / -----		
<u>570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI</u>	180.000	
2018yılı kârı		
540 YASAL YEDEKLER		15.000
541 STATÜ YEDEKLERİ		25.000
542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER		20.000
549 ÖZEL FONLAR		10.000
331 ORTAKLARA BORÇLAR		110.000
----- / -----		

57. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

570. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan ve işletme sahibine veya ortaklarına dağıtılmamış bulunan kârlardan ilgili yedek hesaplarına alınmayan tutarların izlendiği hesaptır.

58. GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)

580. GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan dönem net zararlarının izlendiği hesaptır.

59. DÖNEM NET KARI (ZARARI)

590. DÖNEM NET KARI

591. DÖNEM NET ZARARI (-)

Bu grup işletmenin nihai faaliyet sonucunu gösteren hesapları kapsar.

590. DÖNEM NET KARI

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin vergi sonrası net kâr tutarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Sonuç hesaplarında yer alan "692. Dönem Net Kârı veya Zararı Hesabı"ndan aktarılan tutarlar bu hesaba alacak, aynı hesaba borç kaydedilir.

591. DÖNEM NET ZARARI (-)

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin net zarar tutarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Sonuç hesaplarında yer alan "692. Dönem Net Kârı veya Zararı Hesabı"ndan aktarılan tutarlar bu hesaba borç, aynı hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: İşletmenin 2019 yılı sonu itibariyle 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabının borç toplamı 50.000TL alacak toplamı 80.000TL olup kurumlar vergisi oranı %20 dir.

İstenilen : Dönem sonu kayıtlarını yaparak net karı tespit ediniz.

1 -----31 – 12 -----		
690DÖNEM KARI VEYA ZARARI	30.000	
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		6.000
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		24.000
2 ----- / -----		
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HS.	6.000	
370 DÖNEM KARI VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI HS		6.000
3----- / -----		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		
590 DÖNEM NET KARI	24.000	
4----- 01- 01 -2020 -----		
590 DÖNEM NET KARI		24.000
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	24.000	
----- / -----		24.000

Örnek : İşletmenin 2019 yılı sonu itibariyle 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabının borç toplamı 50.000TL alacak toplamı 30.000TL

İstenilen : Dönem sonu kayıtlarını yaparak net zararı tespit ediniz.

1 -----31 – 12 -----		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	20.000	
690DÖNEM KARI VEYA ZARARI		20.000
2 ---- ----- 31-12/ -----		
591 DÖNEM NET ZARARI	20.000	
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		20.000
----- 01 -01- 2020/ -----		
580 GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI HS	20.000	
591 DÖNEM NET ZARARI		20.000
----- / -----		

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

6. GELİR TABLOSU HESAPLARI

60. BRÜT SATIŞLAR

- 600. YURTIÇİ SATIŞLAR
- 601. YURTDIŞI SATIŞLAR
- 602. DİĞER GELİRLER

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin brüt satışları, satış-indirimleri satışların maliyeti, faaliyet giderleri, diğer faaliyetlerden gelir ve kârlar, diğer faaliyetlerden gider ve zararlar, finansman giderleri, olağandışı gelir ve kârlar ve olağandışı gider ve zararlardan oluşur.

60. BRÜT SATIŞLAR

İşletmenin esas faaliyetleri çerçevesinde satılan mal yada hizmetler karşılığında alınan yada tahakkuk ettirilen toplam değerleri kapsar. Satılan mal ve hizmetlerle ilgili sübvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları, vergi iadeleri brüt satışlar içinde gösterilir. Brüt Satışlara Katma Değer Vergisi dahil edilmez.

Brüt Satışlar; yurtiçi satışlar, yurtdışı satışlar ve diğer gelirler şeklinde bölümlenir.

600. YURTIÇİ SATIŞLAR

Yurt içindeki gerçek ve tüzel kişilere satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerlerin izlendiği hesaptır. Gereksinime göre bölümlenebilir.

İşleyişi : Satış gerçekleştiğinde hasılat tutarı bu hesaba alacak kaydedilir.

Örnek : %18KDV dahil 59.000TL değerinde mal satılarak karşılığında; 10.000TL nakit. 19.000TL çek, 60 gün vadeli 12.000TL değerinde senet alındı, 3.000TL kredi kartından tahsil edildi, kalan kısım 30 gün vadeli kredilidir.

1 -----31 – 12 -----		
100 KASA HS	10.000	
101 ALINAN ÇEKLER	19.000	
121 ALACAK SENETLERİ	12.000	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	3.000	
120 ALICILAR	15.000	
600 YURTIÇİ SATIŞLAR HS		50.000
391 HESAPLANAN KDV		9.000
----- / -----		

601. YURTDIŞI SATIŞLAR

Yurt dışında satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan yada alınacak olan toplam değerlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Yurt dışına yapılan satışlar bu hesabın alacağına kayıt edilir. Yurt dışı satışlar katma değer vergisine tabi olmadığından satış işleminde 391 hesaplanan Katma Değer Vergisi hesabı kullanılmaz. Yapılan ihracat bedeli cari kur ile hesabın alacağına kayıt edilir. İhracat bedeli tahsil edildiğinde olumlu kur farkı oluşmuş ve tahsilat satış dönemi içerisinde ise bu fark hesabın alacağına, olumsuz kur farkı ise 612 Diğer İndirimler Hesabının borcuna yazılır. Satışın yapıldığı dönemden sonraki dönemlerde ihracat bedelinin tahsil edilmesi durumunda oluşan olumlu fark 646 Kambiyo Karları hesabında, olumsuz fark ise 656 Kambiyo Zararları Hesabında izlenir.

Örnek:

1- 19 Mayıs 2019 tarihinde yurtdışı firmaya 50.000Dolar tutarında mal satıldı. Cari Kur 1

Dolar = 6.02TL

2- İthalatçı firma 29 – 05 -2019 tarihinde borcuna mahsuben 30.000 dolar banka hesabımıza havale etti. Cari Kur 1 Dolar = 6.30TL

3- ithalatçı firma 25 -06 – 2019 tarihinde 10.000 Dolar banka hesabımıza havale etti. cari kur 1 Dolar = 5.90TL

4- Dönem sonunda yurt dışı alacak değerlemesi yapıldı . Cari Kur 1Dolar = 6.50TL

1 ----- 19 – 05 - 2019-----		
120 ALICILAR HS	310.000	
120.02 Yurt Dışı Alıcılar		
601 YURT DIŞI SATIŞLAR		310.000
50.000X6.02= 310.000		
2----- 29 – 05 - 2019 -----		
102 BANKALAR HS	189.000	180.600
120 ALICILAR HS		
120.02 Yurt Dışı Alıcılar		
<u>601 YURT DIŞI SATIŞLAR</u>		8.400
Kur Farkı		
3----- 25 – 06 - 2019 -----		
102 BANKALAR HS	59.000	
612 DİĞER İNDİRİMLER	1.200	
612 .01 Kur Farkı Zararı		
120 ALICILAR HS		60.200
120.02 Yurt Dışı Alıcılar		
4 -----30 -06 - 2019-----		
120 ALICILAR HS	4.800	
120.02 Yurt Dışı Alıcılar		
646 KAMBIYO KARI		4.800
646.01 Kur Farkı		
10.000Dolar x 0.48TL		
----- / -----		

602. DİĞER GELİRLER

İşletmenin korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan işletmenin faaliyet hasılatındaki düşüklüğü veya faaliyet zararını gidermek için, sermaye katkısı niteliğinde olmayan, mali yardımlar (sübvansiyonlar), devletin bazı malları vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (vergi iadeleri) ve satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme primi vb.. hasılat kalemleri bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Dönem içindeki faaliyetlerden doğan sübvansiyon, vergi iadesi, vade farkları, (vb.) tutarları saptanarak ilgili hesaba borç, bu hesaba ise alacak kaydedilir.

Örnek: 1- İşletme Ar-Ge çalışmaları nedeniyle Bakanlıktan 20.000TL hibe aldı.

2- İşletme müşterisine %18KDV dahil 5.900TL vade farkı faturası kesildi.

1 ----- / -----		
102 BANKALAR	20.000	
612 DİĞER GELİRLER		20.000
612.01 Hibeler		
2 ---- / ----		
120 ALICILAR	5.900	
612 DİĞER GELİRLER		5.000
612.02 Vade Farkı		
391 HESAPLANAN KDV		900
----- / -----		

61. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)

- 610. SATIŞTAN İADELER (-)
- 611. SATIŞ İSKONTOLARI (-)
- 612. DİĞER İNDİRİMLER (-)

Net satış hasılatına ulaşabilmek için brüt satışlardan indirilmesi gereken değerleri kapsar.

Satıştan iadeler, satış iskontoları ve diğer indirimler şeklinde bölümlenir.

610. SATIŞTAN İADELER (-)

Satılan malların iade edilen bölümünün fatura tutarlarını kapsar.

İşleyişi :

Daha önce yapılan satışlar ile ilgili olarak ilgili hesaplara borç, Brüt Satışlardan ilgili hesaplara alacak kaydedilmiş bulunan malın fatura tutarı, malın kısmen yada tamamen iade edilmesi durumuna göre, "610. Satıştan İadeler Hesabı"nın borcuna, buna karşılık ilgili hesaba alacak kaydedilir.

Örnek: 1 - %18KDV dahil 33.040TL değerinde mal 30 gün vadeli kredili satıldı.

2- Alıcı mallardan %18KDV dahil 3.540 TL'lik kısmını iade etti.

1 ----- / -----		
120 ALICILAR	33.040	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		28.000
391 HESAPLANAN KDV		5.040
2 ---- / -----		
610 SATIŞTAN İADELER	3.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	540	
120 ALICILAR		3.540
----- / -----		

611. SATIŞ İSKONTOLARI (-)

Satışla ilgili faturanın düzenlenip satışın gerçekleşmesinden sonra yapılan her türlü kasa ve miktar iskontoları bu hesapta yer alır.

Kasa iskontosu, kredili satışlarda alıcının mal bedelini vadesinden önce ödemesi dolayısıyla, bu peşin ödeme karşılığında alıcıya belirli oranlarda indirim yapılmasıdır.

Miktar iskontosunu ise alıcının belli tutarlar üzerinde alışlarda bulunarak satıcının mal sürümüne katkıda bulunmasından dolayı kendisine belli oran ya da tutarlarda yapılan indirimdir.

İşleyişi :

Uygulanan iskonto ilgili "Alacaklar" hesabına alacak kaydedilirken, "611. Satış İskontoları Hesabı"na borç kaydedilir.

Örnek: 1 - %18KDV dahil 47.200TL değerinde mal 60 gün vadeli kredili satıldı.

2- Alıcı firma borcunu belirlenen vadeden önce ödediği için %18KDV dahil 2.360 TL iskonto yaparak iskonto faturasını almıştır.

1 ----- / -----		
120 ALICILAR	47.200	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		40.000
391 HESAPLANAN KDV		7.200
2 ---- / -----		
611 SATIŞ İSKONTOLARI	2.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	360	
120 ALICILAR		2.360
----- / -----		

612. DİĞER İNDİRİMLER (-)

Satıcı tarafından, alıcı hesabına, malın sevki sırasında ödenen giderleri ifade eden ve satılan mallara ait olan sevk giderleri, satılan malların hatalı ve noksan olması ya da taşıma sırasında hasara uğramış olması nedeniyle yapılması zorunlu indirimler ile satış vergileri, fonlar (KDV hariç) ve benzerleri bu kalemde gösterilir. Bu hesap ihtiyaca göre bölümlenir.

İşleyişi : Satılan mal ya da hizmet bedelinden yapılan indirim, hasılatla ilişkilendirilmeden "612. Diğer İndirimler Hesabı"na borç, ilgili hesaplara ise alacak kaydedilir.

Örnek:

1 - %18KDV dahil 70.800TL değerinde yedek parça alıcı firmaya gönderildi.

2- Alıcı firma alınan yedek parçalardan %18KDV dahil 4.720TL değerindeki birisinin hasarlı olduğunu, ayrıca faturada gözüken %18KDV dahil 2.360TL değerindeki parçanın noksan olduğunu bildirdi. İlgili mal bedelleri müşterinin cari hesabından düşüldü.

1 ----- / -----		
120 ALICILAR	70.800	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		60.000
391 HESAPLANAN KDV		10.800
2 ---- / -----		
612 DİĞER İNDİRİMLER	6.000	
612.01 Hasarlı Mal		
612.02 Noksan mal		
191 İNDİRİLECEK KDV	1.080	
120 ALICILAR		7.080
----- / -----		

62. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

- 620. SATILAN MAMULLER MALİYET (-)
- 621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)
- 622. SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)
- 623. DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

İşletmenin dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul, yarı mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini kapsar.

620. SATILAN MAMULLER MALİYET (-)

İşleyişi : Satılan mamullerin maliyet tutarı 152 nolu hesaba (Mamuller Hs.) alacak, bu hesaba ise borç kaydedilir.

Örnek: Sürekli envanter yöntemine göre kayıt yapan Ertaş Ayakkabıcılık Anonim Şirketi üretimi tamamlanan 50.000TL maliyetindeki 1000Çift ayakkabıyı maliyet üzerinden %30 kârla (%18KDV hariç) kredili sattı.

İstenilen: 1- Mamul satış kaydını

2- Satılan mamullerin maliyet kaydını yapınız.

1----- / -----		
120 ALICILAR	76.700	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS		65.000
391 HESAPLANAN KDV		11.700
2----- / -----		
620 SATILAN MAMÜLLER MALİYETİ	50.000	
152 MAMULLER HS		50.000
----- / -----		

621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)

Herhangi bir değişikliğe tabi olmadan satılmak amacıyla alınan ticari mallar (emtia) ve benzeri kalemlerin maliyetini kapsar.

İşleyişi :

Satılan ticari malların maliyet tutarı "153. Ticari Mallar Hesabı"na alacak, bu hesaba borç kaydedilir.

Örnek: : Sürekli envanter yöntemine göre kayıt yapan ticari işletme 70.000TL maliyetindeki malları %18KDV hariç 80.000TL'na satarak 30 gün vadeli senet aldı.

İstenilen: 1- Mal satış kaydını

2- Satılan ticari malın maliyet kaydını yapınız.

1----- / -----		
120 ALICILAR	94.400	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS		80.000
391 HESAPLANAN KDV		14.400
2----- / -----		
621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	70.000	
153 TİCARİ MALLAR HS		70.000
----- / -----		

622. SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)

Üretilen hizmetlerle ilgili olarak yapılan giderlerin kaydedildiği hesaptır.

İşleyişi :

Üretilen hizmetle ilgili giderler niteliklerine göre, eş zamanlı kayıt sistemine tabi olan ve 7/A seçeneğini uygulayan hizmet işletmeleri "741. Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı" alacağı ile, 7/B seçeneğini uygulayan küçük işletmelerde "799. Üretim Maliyeti Hesabı" alacağı ile, bu hesaba borç kaydedilir.

Örnek: 7/A seçeneğine göre gider kaydı ve sürekli envanter yöntemine göre kayıt yapan PALKONTAŞ Palandöken Otelcilik Turizm Anonim Şirketinin bir döneme ait hizmet üretim gideri 740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ HESABINDA 80.000TL olup, bu dönemde müşterilere yapılan hizmet satış bedeli %18KDV dahil 118.000TL olarak faturalandırılmış. Müşteriler hizmet bedelini 10.000TL nakit, 20.000TL çek, 30.000TL senet vererek ve 40.000TL kredi kartı ile ödemiş, kalan kısım otelde kalmaya devam eden müşterilere aittir.

İstenilen: 1- Hizmet satış kaydını

2- Hizmet Üretim Maliyet ve yansıtma kayıtlarını yapınız.

1----- / -----		
100 KASA HS	10.000	
101 ALINAN ÇEKLER	20.000	
121 ALACAK SENETLERİ	30.000	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER	40.000	
182 ÖNBÜRO KONTROL HS	18.000	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS		100.000
391 HESAPLANAN KDV		18.000
2----- / -----		
622 SATILAN HİZMET MALİYETİ	80.000	
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA		80.000
3 ----- / -----		
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA	80.000	
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ		80.000
----- / -----		

623. DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

İşletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili diğer satış gelirlerinin elde edilmesi için yapılan giderlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi : Hesaplanan satışların maliyeti bu hesabın borcuna kaydedilir.

Örnek: Sürekli envanter yöntemine göre kayıt yapan işletmede diğer stoklar hesabında izlenen 3.000TL değerindeki hurda ve artıklar %18Kdv dahil 5.900TL’na peşin satıldı.

İstenilen: 1- Hurda satış kaydını

2- Diğer stokların maliyet kaydını yapınız

1----- / -----		
100 KASA HS	5.900	
600 YURTİÇİ SATIŞLAR HS		5.000
391 HESAPLANAN KDV		900
2----- / -----		
623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ	3.000	
157 DİĞER STOKLAR		3.000
----- / -----		

63. FAALİYET GİDERLERİ

630. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ (-)

631. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-)

632. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)

İşletmenin esas faaliyeti ile ilgili bulunan ve üretim maliyetlerine yüklenmeyen araştırma ve geliştirme giderleri; pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderlerinden oluşan hesap grubudur. 7.inci grupta izlenen esas faaliyet dönem giderleri, yansıtma hesapları alacağı ile dönem sonlarında bu grupta yer alan hesaplara devredilir.

630. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ (-)

Üretim maliyetinin düşürülmesi, satışların artırılması ve yeni üretim biçim ve teknolojilerin işletmede uygulanması amacıyla yapılan giderlerden aktifleştirilmeyen araştırma ve geliştirme giderleri ile aktifleştirilmiş olanlardan bu döneme isabet eden itfa payları bu hesapta yer alır. Bu fonksiyonla ilgili olan ve 7. grupta izlenen giderler 7/A seçeneğinde "751- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı", 7/B seçeneğinde "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile bu hesabın borcuna devredilir.

631. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-)

Mal ve hizmetlerin pazarlama, satış ve dağıtım faaliyetleri ile ilgili olarak yapılan endirekt malzeme, endirekt işçilik, personel giderleri, dışardan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli

giderler, vergi resim ve harçlar, amortismanlar ve tükenme paylarından oluşur. Pazarlama fonksiyonu ile ilgili giderler 7 inci grupta izlenir ve dönem sonlarında "761- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile, 7/B seçeneğinde ise "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile bu fonksiyona ait giderler bu hesaba devredilir.

632. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)

İşletmenin genel yönetim fonksiyonu ile ilgili olarak yapılan ve üretimle ya da satılan mal maliyeti ile doğrudan ilişkisi kurulamayan endirekt malzeme, endirekt işçilik, personel giderleri, dışardan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli giderler, vergi resim ve harçlar, amortisman giderlerinden oluşur. Genel yönetim fonksiyonu ile ilgili giderler 7 inci grupta izlenir ve dönem sonlarında 7/A seçeneğinde, "771- Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile, 7/B seçeneğinde ise "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile bu hesaba devredilir.

Örnek: 7/A seçeneğine göre giderlerini kayıt eden işletmenin bir döneme ait gider kayıtları aşağıdaki gibidir.

<u>750 AR – GE GİDERİ</u>	<u>760 PAZ.SAT.DAĞ.GİD</u>	<u>770 GENEL YÖN. GİDERİ</u>
20.000	30.000	10.000

Giderler yapıldığında yukarıdaki hesapların borcuna kayıt yapılır. Faaliyet dönemi sonunda bu hesaplardaki tutarlar kadar 751 – 761 – 771 nolu yansıtma hesapları alacaklı karşılığında gelir taplosu hesaplarından aynı isimli faaliyet giderleri grubunda yer alan 630 – 631 – 632 nolu hesaplar borçlu olur. İkinci kayıta yansıtma hesapları gider grubu hesapları ile kapatılır.

1----- / -----		
630 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ	20.000	
631 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	30.000	
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	10.000	20.000
751 AR- GE. GİD. YANSITMA HS		30.000
761 PAZ. SAT. GAĞ. GİD, YANSITMA HS		10.000
771 GENELYÖNETİM GİDERİ YANSITMA		
2----- / -----		
751 AR- GE. GİD. YANSITMA HS	20.000	
761 PAZ. SAT. GAĞ. GİD, YANSITMA HS	30.000	
771 GENELYÖNETİM GİDERİ YANSITMA	10.000	20.000
750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ		30.000
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDER.		10.000
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
----- / -----		

64. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

- 640. İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ
- 641. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ
- 642. FAİZ GELİRLERİ
- 643. KOMİSYON GELİRLERİ
- 644. KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR
- 645. MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI
- 646. KAMBIYO KÂRLARI
- 647. REESKONT FAİZ GELİRLERİ
- 648. ENFLASYON DÜZELTME KÂRLARI
- 649-DİĞER OLAĞAN GELİR ve KÂRLAR HS.

İşletmenin esas faaliyeti dışında iştiraklerden ve bağlı ortaklıklardan elde edilen temettü geliri ile faiz ve diğer temettü gelirleri, temerrüt faizleri, kambiyo kârları, kira gelirleri, menkul kıymet satış kârları gibi diğer faaliyetlerden elde edilen olağan gelir ve kârlardan oluşur.

640. İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ

İşletmelerin sermayelerine katıldıkları iştiraklerden elde ettikleri temettü gelirlerinin izlendiği hesaptır. Hisse senedi ve tahvil gibi menkul kıymet satışından doğan kârlar ya da zararlar bu hesaba alınmaz.

641. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ

İşletmenin bağlı ortaklıklarından elde ettikleri temettü gelirlerinin izlendiği hesaptır.

Örnek: İşletmemiz bağlı ortaklardan 13.000 TL temettü, iştiraklerden 15.000 TL, temettü ilgili şirketler tarafından banka hesabımıza yatırıldı

----- / -----		
100 KASA HS.	28.000	
640 İŞTİRAK TEMETTÜ GEL. HS		15.000
641 BAĞ.ORT.TEMETTÜ. GEL.HS		13.000
----- / -----		

642. FAİZ GELİRLERİ

Her türlü kısa ve uzun vadeli mali yatırımlardan sağlanan faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır.

Örnek: İşletmenin bankadaki vadeli mevduat hesabına 1.000TL faiz tahakkuk etmiş banka 150TL stopaj gelir vergisi keserek kalanı hesabımıza işlemiştir.

----- / -----		
102 BANKALAR	850	
193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR	150	
642 FAİZ GELİRLERİ		1.000
----- / -----		

Örnek : İşletmenin ticari mevduat hesabının vadesi mayıs 2019 tarihinde bitecek. Bu döneme ait tahakkuk eden faiz miktarı 4.000TL olarak hesaplandı.

1----- / -----		
181 GELİR TAHAKKUKLARI	4.000	
642 FAİZ GELİRLERİ		4.000
----- / -----		

643. KOMİSYON GELİRLERİ

Tahakkuk eden komisyon gelirleri bu hesapta izlenir. İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki bir işlemten dolayı alınan komisyonlar bu hesapta, faaliyet konusu komisyonculuk olan işletmelerde ise 600 YURT İÇİ SATIŞLAR hesabında izlenir.

Örnek: İşletmemiz esas faaliyet konusu dışındaki bir işlemten dolayı 2.000 TL komisyon almıştır.

----- / ----- 100 KASA HS 643 KOMİSYON GELİRLERİ HS. ----- / -----	2000	2000
---	------	------

644. KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR

Aktifle ilgili olarak ayrılan karşılıklardan iptal edilen tutarlar bu hesapta izlenir.

Örnek:

1)%18 KDV hariç 2000 TL'lik mal satılarak 360 TL peşin alındı kalan kısım veresiyedir.

2)Müşteri belirlenen sürede borcunu ödemediğinden dolayı olay mahkemeye intikal etmiştir.

3)İşletmemiz şüpheli alacak için %100 karşılık ayırmıştır.

4)Müşteri borcunun tamamını ödemiştir.

----- / ----- 100 KASA HS 120 ALICILAR HS. 600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS 391 HESAPLANAN KDV HS. ----- / -----	360 2000	2000 360
----- / ----- 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS. 120 ALICILAR HS.	2000	2000

Ticari alacağın şüpheye düşmesi		
----- / ----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ HS. 129 ŞÜPHELİ TİC. ALACAKLAR KAR. HS. Şüpheli ticari alacağa karşılık ayrıldı. ----- / -----	2000	2000
----- / ----- 100 KASA HS. 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR HS. Müşteri borcunu ödedi. ----- / -----	2000	2000
----- / ----- 129 ŞÜPHELİ TİC. ALACAKLAR KAR. HS 644 KONUSU KALMAYAN KARŞ.HS Karşılık iptal edildi. ----- / -----	2000	2000

645. MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI

Menkul kıymetlerin satışından doğan kârların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Menkul kıymetler işletmeye giriş değerinin üzerinde satılır ise aradaki fark kâr olup bu hesabın alacağına yazılır.

Örnek: İşletmenin daha önce aldığı 110- HİSSE SENETLERİ HS’ da izlenen A anonim şirketine ait 10,000 TL’lik hisse senedi bugün 12,000 TL’ye satılmıştır.

----- / ----- 100 KASA HS. 110 HİSSE SENETLERİ HS. 645 MENKUL KIY.SAT.KÂR.HS. .Hisse senedi satışı. ----- / -----	12,000	10,000 2,000
--	--------	-----------------

646. KAMBIYO KÂRLARI

Kambiyo işlemlerinden dolayı ortaya çıkan kârların izlendiği hesaptır. İhracat işlemlerinde dönem içerisinde ortaya çıkan olumlu kur farkları bu hesaba kayıt edilmez. Oluşan bu fark 601 YURTDIŞI SATIŞLAR hesabında izlenir.

İşleyişi:

Kambiyo işlemlerinden doğan kârlar kadar bu hesap alacaklı olur. Dönem sonunda 690 Dönem Kârı veya zararı hesabına devredilerek kapatılır.

Örnek: Dönem sonu itibariyle işletme kasasında alış kuru 1 Dolar = 5.20 TL olan 10.000 Dolar tespit edildi. Cari Kur 1 Dolar = 6.00 TL

----- / -----		
100 KASA HESABI	8.000	
646 KAMBIYO KÂRLARI		8.000
10.000 X 0.80 TL		
----- / -----		

647. REESKONT FAİZ GELİRLERİ

Dönem sonu itibariyle işletmenin senetli borçları için hesaplanan reeskontun izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Dönem sonundan borç senedinin vadesine kadar olan gün sayısı bulunur. Reeskont formülü ile faiz tutarı hesaplanır. Hesaplanan faiz tutarı kadar bu hesap alacaklı 322-BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS borçlu olur.

Örnek: 31.12 tarihi itibariyle işletmenin senetli borçları reeskonta tabi tutulmuş reeskont faiz tutarı 1.000 TL hesaplanmıştır. Reeskont kaydını yapınız.

----- / ----- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS. 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ HS.. Reeskont faizi hesaplandı ----- / -----	1.000	1.000
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS Yeni dönem kaydı ----- / -----	1.000	1.000

648 ENFLASYON DÜZELTME KÂRLARI

Bu hesap mali tabloların enflasyon düzeltmesinden ortaya çıkan net olumlu farkların "698 Enflasyon Düzeltme Hesabından " ve yıllara yaygın inşaat işinde (358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından) " aktarılarak izlendiği hesaptır

İşleyişi:

"698 Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde "358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından" bu hesaba aktarılan tutarlar söz konusu hesapların borcuna karşılık bu hesaba alacak yazılır.

Hesap dönem sonunda diğer sonuç hesapları gibi, 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına aktarılarak kapatılır.

649.DİĞER OLAĞAN GELİR ve KÂRLAR HS.

640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, nolu hesaplar kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelir ve kârların izlendiği hesaptır (kira geliri, hurda satış kârları gibi)

İşleyişi: Gelir meydana geldiğinde hesap alacaklı olur.

Örnek: İşletmenin aktifine kayıtlı işyerinin bir yıllık kira bedeli olarak %18 KDV dahil 11.800 TL alındı.

----- / -----	11.800	
102 BANKALAR HS.		
649 DİĞER OLAĞAN GELİR ve KÂRLAR HS.		10.000
391 HESAPLANAN KDV HS.		1.800
Kira bedeli alındı.		
----- / -----		

65. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)

- 653. KOMİSYON GİDERLERİ (-)
- 654. KARŞILIK GİDERLERİ (-)
- 655. MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)
- 656. KAMBİYO ZARARLARI (-)
- 657. REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)
- 658. ENFLASYON DÜZELTME ZARARLARI (-)
- 659. DİĞER OLAGAN GİDER VE ZARARLAR (-)

İşletmenin esas faaliyetleri dışında kalan olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararları içerir.

653. KOMİSYON GİDERLERİ (-)

İşletmenin diğer olağan faaliyetleriyle ilgili olarak acenta, temsilci ve benzeri işletmelere ödediği komisyon giderlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi; Komisyon giderleri tahakkuk ettikçe bu hesaba borç kaydedilir. Hesap, dönem sonunda "690 Dönem Karı veya zararı" hesabına devredilerek kapatılır.

Örnek: Nominal değeri 5TL olan hisse senetlerinden 10.000 adet banka aracılığı ile alınarak hisse senedi bedeli ve 200TL banka komisyonu vadesiz mevduat hesabından ödendi.

----- / -----		
110 HİSSE SENETLERİ HS	50.000	
653 KOMİSYON GİDERLERİ HS	200	
102 BANKALAR HS		50.200
----- / -----		

654. KARŞILIK GİDERLERİ (-)

Aktifle ilgili olarak ayrılan karşılık giderlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Ayrılan karşılık kadar hesap borçlu olur. Dönem sonunda 690 Dönem Karı veya Zararı hesabına devredilerek kapatılır.

Örnek: 1- Şüpheli duruma düşen alacak senetleri için 10.000TL karşılık ayrıldı.

2- İşletmede kayıtlı değeri 30.000TL olan cam panellerin çatlaması sonucu taktir komisyonu malların bedelinin 15.000TL ye indiğine karar verdi. Bu zarar için karşılık ayrıldı.

3- İşletmede kayıtlı değeri 40.000TL olan hisse senetlerinin dönem sonu itibariyle yapılan envanter sonucu borsa değerinin 30.000TL ye düştüğü tespit edildi.

1----- / ----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI	10.000	10.000
2----- / ----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ 158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	15.000	15.000
3----- / ----- 654 KARŞILIK GİDERLERİ 119 MEN. KIYMET DEĞER DÜŞ. KARŞILIĞI ----- / -----	10.000	10.000

655. MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)

İşletmede bulunan menkul kıymetlerin kayıtlı değerinin altında bir fiyatla satılması durumunda oluşan zararın izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Menkul kıymetin zararına satışı durumunda bu zarar kadar hesap borçlu olur. Dönem sonunda 690 Dönem Kârı veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılır.

Örnek : İşletmede kayıtlı değeri 25.000TL olan hisse senetleri banka aracılığı ile 24.000TL ye satılarak, banka 100TL komisyonunu kesip kalanı hesabımıza işledi.

----- / -----		
102 BANKALAR	23.900	
653 KOMİSYON GİDERİ	100	
655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI	1.000	
110 HİSSE SENETLERİ		25.000
----- / -----		

656. KAMBIYO ZARARLARI (-)

Yabancı para cinsinden yapılan işlemler sonucu kur farkı nedeniyle oluşan zararlar ile yabancı paraların ve yabancı para cinsinden olan senetli ve senetsiz alacakların dönem sonu değerlemesi sonucu oluşan olumsuz farkların izlendiği hesaptır. Krediler için oluşan kur farkları bu hesaba alınmaz. Kredi maliyetini artırıcı nitelikte olup Finansman Giderleri Hesabında izlenir.

İşleyişi: Kambiyo zararı oluştuğunda hesap borçlu olur. Dönem sonunda 690 Dönem Kârı veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılır

Örnek: Kayıtlı değeri 1 Dolar = 4.60TL den 10.000dolar tutarındaki senetsiz alacak için dönem sonu envanter işlemi yapılmaktadır. Cari Kur 1 dolar = 5.60TL

----- / -----		
656 KAMBIYO ZARARLARI	10.000	
100 KASA HS		10.000
----- / -----		

657. REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)

İşletmenin senetli alacaklarının dönem sonu itibariyle hesaplanan reeskont faiz giderleri ile borç senetleri reeskont tutarının yeni dönemde iptalinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi: hesaplanan reeskont tutarı kadar hesap borçlu olur.

Örnek: 30 – 06 – 2019 tarihinde işletmede bulunan 31 – 07 - 2019 vadeli 72.620TL değerindeki alacak senedi %10 reeskont faiz oranı ile reeskonta tabi tutulmuştur.

İstenilen: Reeskont faizini hesaplayınız.

2- Reeskont kaydını yapınız.

3- Yeni dönem kaydını yapınız

$$RF = A.n.t / 36.000 + (n.t) \quad RF = 72.620 \times 31 \times 10 = 36.310 = 620TL$$

----- 30- 06 - 2019 -----		
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ	620	
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU		620
-----01 – 07 - 2019 -----		
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU	620	
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ		620

658. ENFLASYON DÜZELTME ZARARLARI (-)

Bu hesap mali tabloların enflasyon düzeltmesinden ortaya çıkan net olumsuz farkların "698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde "178- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından" aktarılarak izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

"698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde geçici kabulde "178- Yıllara Yaygın inşaat-Enflasyon Düzeltme Hesabından" bu hesaba aktarılan tutarlar söz konusu hesapların alacağına karşılık bu hesaba borç yazılır.

659. DİĞER OLAGAN GİDER VE ZARARLAR (-)

Yukarıdaki hesaplar kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararların izlendiği hesaptır.

İşleyişi: Zarar oluştuğunda hesap borçlu olur. Dönem sonunda 690 Dönem Kârı veya Zararı Hesabına devredilerek kapatılır.

Örnek: 1- İşletme diğer stoklarda bulundurduğu (Hurda) 20.000 TL lik stokları %18 KDV dahil 11.800 TL ye peşin olarak satıyor

2- İşletmede yapılan sayım sonucu ticari mallarda tespit edilen 450TL lik noksanlığın sebebi bulunamadığı için gider yazılmasına karar verilmiş.

1----- / -----		
100 KASA HS	11.800	
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	10.000	
157 DİĞER STOKLAR		20.000
391 HESAPLANAN KDV		1.800
2----- / -----		
659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR		
197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI	450	
----- / -----		450
900 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER	450	
950 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDERLER		
----- / -----		450

66. FİNANSMAN GİDERLERİ (-)

660. KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

661. UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

İşletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş bulunan faiz, kur farkları, kredi komisyonları ve benzeri diğer giderleri kapsar.

660. KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

Bir yıla kadar vadeli olan borçlanmalarla ilgili olarak yüklenilen ve varlıkların maliyetine eklenmeyen faiz ve benzeri diğer giderlerin izlendiği hesaptır.

7. grupta izlenen finansman giderleri 7/A seçeneğinde "781- Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı" 7/B seçeneğinde ise "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı"nın alacağı ile bu hesabın borcuna aktarılır.

661. UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

Bir yılı aşan vadeli borçlanmalarla ilgili faiz ve benzeri giderlerin izlendiği hesaptır.

Örnek: Giderlerini 7/A Seçeneğine göre kayıt eden işletme yıl içerisinde kısa vadeli krediler için 2.000TL, uzun vadeli krediler için 3.000TL faiz ödedi.

İstenilen : Faiz ödeme kaydını ve yıl sonu kayıtlarını yapınız.

1----- / -----		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	5.000	
780.01 Kısa vadeli kredi faizi 2.000		
780.02 Uzun vadeli kredi faizi 3.000		
100 KASA HS		5.000
2----- 31 – 12 -----		
660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	2.000	
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	3.000	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA		5.000
3----- / -----		
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA	5.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		5.000
780.01 Kısa vadeli kredi faizi 2.000		
780.02 Uzun vadeli kredi faizi 3.000		
----- / -----		

67. OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR

671. ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KÂRLARI

679. DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle arızı nitelik taşıyan duran varlıkların satışlarından elde edilen kârlar ile olağan dışı olay ve gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan gelir ve kârların yer aldığı hesap grubudur.

671. ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KÂRLARI

Cari dönemden önceki dönemlere ait olan ve bu dönemlerin mali tablolarına hata ya da unutulma nedenleriyle yansıtılamayan tutarların gösterildiği hesap kalemidir.

İşleyişi: Gelir tespit edildiğinde hesap alacaklı olur.

Örnek: İşletmeye ait bir makinenin belediyeye kiraya verilmesi nedeniyle 2018 yılına ait bir aylık kira bedelinin banka hesabımıza yatırılmadığı 2019 yılı incelemelerinde tespit edilmiş. Belediye noksan kira bedeli olan 4.000TL sınırı hesaba yatırdı.

----- / -----		
102 BANKALAR HS	4.000	
671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KÂRLARI		4.000
----- / -----		

679. DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR

Yukarıdaki hesap kalemleri dışında kalan ve arızı bir karakter taşıyan duran varlık satışlarından doğan kârlar gibi gelir ve kârların yer aldığı hesap kalemidir.

İşleyişi: Gelir veya kâr oluştuğunda hesap alacaklı olur.

Örnek: İşletmede kayıtlı değeri 4.000TL hurdalar %18 KDV dahil 5.900TL na peşin satıldı.

----- / -----		
100 KASA	5.900	
157 DİĞER STOKLAR		4.000
391 HESAPLANAN KDV		900
679 DİĞ OLA.DIŞI GELİR VE KÂRLAR		1.000
----- / -----		

68. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR

680. ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI (-)

681. ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-)

689. DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle sık sık ve düzenli olarak ortaya çıkması beklenmeyen işlem ve olaylardan kaynaklanan gider ve zararların yer aldığı hesap grubudur.

680. ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI (-)

Üretimle ilgili giderlerden çalışılmayan döneme ve çalışmayan kısımlara ait giderleri içerir.

İşleyişi : Çalışmayan Kısıma ait giderler tespit edildiğinde hesap borçlu olur.

Örnek: Üretim ünitesinde talep daralması nedeniyle üretim makinelerinin bir bölümü çalıştırılmamış olup bu makinelerin bulunduğu kısmın ısınma gideri 3.000TL, makinelerin bakım gideri 2.000TL hesaplanarak gider kaydı yapılmış.

----- / -----		
680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI	5.000	
731 G.Ü.G YANSITMA HS		5.000
----- / -----		
731 G.Ü.G YANSITMA HS	5.000	
730 G.Ü.G		5.000
----- / -----		

681. ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-)

Cari dönemden önceki döneme ait olan ve bu dönemlerin mali tablolarına hata yada unutulma nedeni ile yansıtılmayan veya sonradan ortaya çıkan tutarların gösterildiği hesaptır.

İşleyişi: Önceki döneme ait gider veya zarar tespit edildiğinde hesap borçlu olur.

Örnek: İşletme bir önceki döneme ait 4.000TL kira bedelini gecikmeli olarak ilgilinin banka hesabına ödedi.

----- / -----		
681ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI	4.000	
102 BANKALAR HS		4.000
----- / -----		

Örnek: İşletmenin bir taahhüt işini bir önceki dönemde tamamlayarak geçici kabulü yapıyor. Cari dönemde kesin kabul aşamasında %18KDV dahil 11.800TL tamamlanma gideri yapılıyor.

----- / -----		
681ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI	10.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.800	
102 BANKALAR		11.800
----- / -----		

689. DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR

Yukarıda tanımlanan hesaplar kapsamı dışında kalan diğer olağan dışı gider ve zararlardan oluşur.

İşleyişi: Zarar oluştuğunda hesap borçlu olur.

İşletmede kayıtlı değeri 50.000TL Birikmiş amortismanı 45.000TL olan makine %18KDV dahil 2.360TL ye peşin satıldı.

----- / -----		
100 KASA	2.360	
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR	45.000	
689 DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	3.000	
253 TESİS MAKİNE CİHAZLAR		50.000
391 HESAPLANAN KDV		360
----- / -----		

69. DÖNEM NET KÂRI VE ZARARI

690. DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI

691. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
(-)

692. DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI

697.YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

698-ENFLASYON DÜZELTME HESABI

690. DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI

Dönem sonlarında, sonuç hesaplarında yer alan gelir ve gider hesaplarının aktarıldığı hesaptır. Gelir hesapları bu hesabın alacağına, gider hesapları borcuna kaydedilir. Hesabın kalanı vergiden önceki dönem kârı veya zararını gösterir.

691. DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)

Dönem kârı üzerinden, ilgili mevzuat hükümlerine göre hesaplanan vergi ve yasal yükümlülükler bu hesabın borcuna, "370- Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesabı"nın alacağına kaydedilir. Bu hesap "590- Dönem Kârı veya Zararı Hesabı" ile birlikte kapatılarak "692- Dönem Net Kârı veya Zararı Hesabı"na devredilir.

692. DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI

"690- Dönem Kâr veya Zararı Hesabı" ile "691- Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesapları"nın karşılıklı olarak kapatılması sonucu bulunan fark hu

hesaba kaydedilir. Vergiden sonraki Net Dönem Kârı Hesabın alacağına, Net Dönem zararı ise borcuna kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "590- Dönem Net Kârı Hesabı"na devredilerek kapatılır.

Örnek: İşletmenin ticari faaliyetiyle ilgili işlemleri yapılmış dönem sonu hesap durumu aşağıdaki gibidir.

690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS

150.000	250.000
---------	---------

Bu sonuca göre işletmenin brüt kârı 100.000TL olup, %22 Kurumlar Vergisi karşılığı hesaplanarak net kâr aşağıdaki gibi tespit edilir.

----- / -----		
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS	100.000	
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		22.000
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		78.000
----- / -----		
691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	22.000	
370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		22.000
----- / -----		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	78.000	
590 DÖNEM NET KARI		78.000
----- / -----		

Örnek: İşletmenin ticari faaliyetiyle ilgili işlemleri yapılmış dönem sonu hesap durumu aşağıdaki gibidir.

690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS

150.000	100.000
---------	---------

Bu sonuca göre işletme zarar etmiş olup net zarar aşağıdaki gibi tespit edilir.

----- / -----		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	50.000	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS		50.000
----- / -----		
591 DÖNEM NET ZARARI	50.000	
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		50.000
----- / -----		

697- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyet ve hakedişlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan farkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyetlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan artışlar 17 nci gruptaki ilgili defter-i kebir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı faiklar için açılacak tali hesapların) borcuna karşılık bu hesabın alacağına kaydedilir.

Hakedişlere ilişkin düzeltmeler sonucu oluşan artışlar da 35 inci gruptaki ilgili defter-i kebir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesapların) alacağına karşılık bu hesabın borcuna kaydedilir.

Bu hesap alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre "178- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" veya "358- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" na devredilerek kapatılır.

inşaat ve onarım işlerinde birden fazla proje olması durumunda bu hesapta her bir proje için bir tali hesap açılarak farklar projeler itibariyle izlenir.

698-ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan faikların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Parasal olmayan bilanço kalemlerinin düzeltilmesi sonucu oluşan farklar, ilgili varlık ve kaynaklara ilişkin defter-i kebir hesaplarına (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı

farklar için açılacak tali hesaplara) karşılık bu hesaba kaydedilir. Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyona göre düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan artışlar bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynak kalemlerindeki artışlar ise borcuna yazılır.

Bu hesap, alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre, "648- Enflasyon Düzeltmesi Karları" veya "658-Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına devredilerek kapatılır.

Bilanço kalemleri yanında gelir tablosunu da düzelten işletmeler parasal olmayan varlık ve kaynakların, düzeltme farklarına ilave olarak gelir tablosu kalemlerinin düzeltilmesinden ortaya çıkan farktan da bu hesaba kaydederler. Gelir hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan farklar ilgili gelir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı faiklar için açılacak tali hesapların) alacağına karşılık bu hesaba borç yazılır. Gider hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan faiklar da ilgili gider hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesapların) borcuna karşılık bu hesaba alacak yazılır. Hesabın alacak kalanı "648-Enflasyon Düzeltmesi Karları" hesabına, borç kalanı ise "658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına devredilerek kapatılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

7 MALİYET HESAPLARI

Maliyet hesapları, mal ve hizmetlerin planlanan biçim ve niteliğe getirilmesi için yapılan giderlerin toplandığı ve maliyet unsurlarına dönüştürülerek izlendiği hesaplardır.

Bu bölümde yer alan gider hesapları uygulamada esneklik sağlamak üzere iki seçenek halinde 7/A ve 7/B olarak sunulmuştur. 7/A seçeneğinde giderler defter-i kebirde fonksiyon esasına göre, 7/B seçeneğinde ise çeşit esasına göre belirlenmiştir. Bu suretle, işletmelere giderlerin bölümlenmesinde ve defter-i kebirde izlenmesinde kendi organizasyon yapılarına, büyüklüklerine ve ihtiyaçlarına göre düzenleyebilmeleri için kolaylık sağlanmış, farklı maliyet hesaplama yöntemlerine uyulabilmesi açısından da geniş bir esneklik tanınmıştır.

7/A SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI

Büyük ve orta büyüklükteki üretim ve hizmet işletmeleri için özellikle zorunlu olarak önerilen 7/A seçeneğinde; giderler, esas defterlerde fonksiyon esasına göre belirlenmiştir. Eş zamanlı kayıt yönteminin kullanılması önerilen bu uygulamada, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına "Fonksiyon Esasına" göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. Gider çeşitlerinin izleneceği yardımcı defter kayıtlarının, giderlerin ait oldukları gider yerlerini de gösterecek şekilde tutulması durumunda, yöntem amacına uygun biçimde yürütülmüş olacaktır. Bu kayıt yönteminde; giderler eş zamanlı olarak aynı anda hem fonksiyonlarına, hem çeşitlerine hem de ilgili gider yerlerine göre izlendiğinden; muhasebe kayıtlarının azaltılmasına ve her kademeden üretim ve hizmet maliyetlerinin belli bir düzen içinde oluşturulmasına olanak sağlamaktadır.

Bu uygulamada, maliyet hesap grupları aşağıdaki gibi bölümlenmiştir.

70 Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları

Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden bağımsız çalışması durumunda bu grup çalıştırılır.

71 Direkt İlkmadde Ve Malzeme Giderleri

72 Direkt İşçilik Giderleri

73 Genel Üretim Giderleri

74 Hizmet Üretim Maliyeti

75 Araştırma Geliştirme Giderleri

76 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri

77 Genel Yönetim Giderleri

78 Finansman Giderleri

Bu uygulamada yardımcı defterlerde izlenecek Gider Çeşitleri 0-9 sayılı hesaplarda, Gider Yerleri ise 10-99 sayılı hesaplarda gösterildiği gibidir.

Bu bölümde yer alan Maliyet Hesap Gruplarının her biri defter-i kebir hesabı düzeyinde gider hesapları, yansıtma hesapları ve fark hesapları olarak bölümlenir.

GİDER HESAPLARI :

Bu hesaplar; dönem içinde yapılan ve tahakkuk ettirilen giderlerin izlendiği ve borçlarına kaydedildiği hesaplardır. Gider hesaplarına yapılacak kayıtlara ilişkin olarak düzenlenecek muhasebe fişlerinde gider yerleri ve gider çeşitleri hesaplarına ait numaralar birlikte yazılır.

GİDER YANSITMA HESAPLARI :

Bu hesaplar, "fiili maliyetlerin" uygulandığı durumlarda gider hesaplarında toplanan giderlerin tümünün; önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin kullanılması durumunda ise, bunlara göre saptanan giderlerin ilgili hesaplara yansıtılmasını sağlamak amacıyla kullanılır.

FARK HESAPLARI :

Bu hesaplar, önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulanması halinde fiili giderler ile önceden saptanmış giderler arasındaki farkların kaydedildiği hesaplardır. Fark hesapları borç ve alacak kalıntısı verebilir.

70 MALİYETİ MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI

Bu grup da yer alan hesaplar genel muhasebe ile maliyet muhasebesinin birbirinden ayrı olarak yürütülmesinin istenmesi durumunda, genel muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıların kurulmasını sağlamak amacıyla kullanılır.

700. Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı :

Genel Muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıyı sağlayan ve genel muhasebe tarafından tutulan hesaptır.

Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden ayrı izlendiği durumlarda maliyetlerle ilgili giderler genel muhasebe tarafından bu hesaba borç kaydedilir.

İşleyişi :

Maliyetle ilgili tüm giderler tahakkuk ettikçe bu hesaba borç, ilgili aktif ve pasif hesaplara alacak kaydedilir. Maliyet dönemleri sonunda maliyet muhasebesi tarafından genel muhasebeye bildirilen veriler bu hesabın alacağına, ilgili hesapların borcuna kaydedilir.

701. Maliyet Muhasebesi Yansıtma Hesabı :

Genel Muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıyı sağlayan ve maliyet muhasebesi tarafından tutulan ve "700- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderlerin, maliyet muhasebesince ilgili hesaplara aktarılmasını sağlayan hesaptır.

İşleyişi :

Genel muhasebede "700- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler genel muhasebeden gelen belgeler doğrultusunda maliyet muhasebesinde bu hesabın alacağına, fonksiyonel gider hesaplarının borcuna kaydedilir. Maliyet muhasebesinden genel muhasebeye aktarılan tutarlar ise bu hesabın borcuna, ilgili fonksiyonel gider yansıtma hesaplarının alacağına kaydedilir.

71 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

Bu grupta yer alan hesaplar, üretilen mamulün bünyesine ana madde olarak katılan ve hangi mamulden ne kadar tüketildiği, ekonomik bakımdan ayrı olarak izlenebilen ilk madde ve malzemelerle ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarını kapsar.

710. Direkt İlk madde Ve Malzeme Giderleri :

Bu giderler, esas üretim gider yerleri ile ilgili olup, mamulün bünyesine giren, mamulün temel ögesini oluşturan ve mamulün bünyesine doğrudan yüklenebilen maddelerin kullanımı fiili tutarlarla bu hesapta izlenir. Üretimde kullanılmayan ve satılan ilkmadde ve malzemenin maliyeti bu hesapta izlenmez.

İşleyişi :

Dönem içinde üretimde kullanılmak üzere ana ve yardımcı üretim yerlerinde ambardan çekilen direkt maddeler bu hesabın borcuna, "150- İlkmadde ve Malzeme Hesabı"nın alacağına kaydedilir. Eş zamanlı kayıt sistemi uygulayan işletmelerde giderlerin tahakkuk kaydının yapılmasını sağlamak üzere düzenlenen fişte, gider çeşidi ile gider yeri kodunun yazılması esastır.

Hesapla ilgili yapılan düzeltmeler hesabın alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "711- Direkt İlkmadde ve Malzeme Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

711. Direkt İlk madde ve Malzeme Yansıtma Hesabı :

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "710- Direkt İlkmadde ve Malzeme Giderleri Hesabı"nın borcuna gider çeşidi olarak kaydedilen giderler ile, önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden hesaplanmış giderler, maliyet unsuru olarak bu hesabın alacağı karşılığında "151- Yarı Mamuller-Üretim Hesabı"na borç kaydedilir. Dönem sonlarında "710- Direkt İlkmadde ve Malzeme Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

712. Direkt İlkmadde ve Malzeme Fiyat Farkı :

Önceden saptanmış maliyet hesaplama yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili direkt ilkmadde ve malzeme giderleri ile önceden saptanmış ve maliyetlere yüklenmiş, direkt ilkmadde ve malzeme giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz fiyat farklarının izlendiği hesaptır. Olumsuz fiyat farkları bu hesabın borcuna, olumlu fiyat farkları ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyet hesaplarına aktararak kapatılır.

713. Direkt İlkmadde ve Malzeme Miktar Farkı :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili direkt ilkmadde ve malzeme giderleri ile önceden saptanmış direkt ilkmadde ve malzeme giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz miktar farklarının kaydedildiği hesaptır. Olumsuz miktar farkları hesabın borcuna, olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonunda bu hesap ilgili stok ve satış maliyet hesaplarına aktarılarak kapatılır.

- 1- Konfeksiyon üretim işletmesi %18KDV dahil 59.000TL değerinde kumaş peşin aldı.
- 2- Depodan üretim ünitelerine 50.000TL değerinde kumaş gönderildi.
- 3- Üretim dönemi sona erdi.

----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME	50.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	9.000	
100 KASA HS		59.000
Direkt malzeme alındı	50.000	
----- / -----		
710 DİREKT İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ HS		50.000
150 İLK MADDE MALZEME		
Direkt malzeme üretime gönderildi		
----- / -----		
151 YARI MAMÜLLER HS	50.000	
711 DİREKT İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ YANSITMA HS		50.000
Direkt giderlerin yansıtılması		
----- / -----		
711 D.İ.M.M.G. YANSITMA HS	50.000	
710 DİREKT İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ		50.000
----- / -----		

72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

Bu grup bir mal veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya verilebilen işçilik giderleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

720. Direkt İşçilik Giderleri Hesabı :

Bu giderler esas üretim gider yerleri ile ilgili olup, belli bir mamül veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya yüklenebilen işçilik giderlerini kapsar. Bu giderler hangi mamül

veya mamül grubu için harcandığı izlenebilen ve herhangi bir dağıtım anahtarına gerek duymadan, işçi başına düşen çalışma süresi ölçülebilen işçilik giderlerinden oluşur.

721. Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma Hesabı :

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "720- Direkt İşçilik Giderleri Hesabı'nın borcuna gider çeşidi olarak kaydedilen giderler ile önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda önceden saptanmış direkt işçilik giderleri, maliyet unsuru olarak bu hesabın alacağı karşılığında "151- Yarı Mamüller Üretim Hesabı'na borç kaydedilir.

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı işletmelerde üretim yapılmayan işçilikler olağan durumlarda bu hesabın alacağı karşılığı "680- Çalışmayan Kısım Giderleri Hesabı'nın borcuna aktarılır.

722. Direkt İşçilik Ücret Farkları:

Önceden saptanmış maliyet hesaplama yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, fiili direkt işçilik giderleri ile önceden saptanmış ve maliyetlere yüklenmiş direkt işçilik giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz ücret farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz ücret farkları bu hesabın borcuna, olumlu ücret farkları ise alacağına kaydedilir. Bu hesap dönem sonlarında ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

723. Direkt İşçilik Süre (Zaman) Farkları :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili giderler ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz süre (zaman) farklarının kaydedildiği hesaptır.

Olumsuz süre farkları bu hesabın borcuna olumlu süre farkları ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

Örnek: Konfeksiyon üretim işletmesinde dikim ustası olarak çalışan direkt işçinin ücret bordrosu aşağıdaki gibi tahakkuk etmiştir.

Brüt Ücret: 7.000 SGK İŞVEREN PRİMİ: $7.000 \times 0.20,5 = 1435$

İŞSİZLİK SİG. İŞVEREN PRİMİ: $7.000 \times 0.02 = 140$

----- / ----- 720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HS Brüt Ücret : 7.000 İŞV. Primi: 1.435 İşsizlik İŞV.: 140 381 GİDER TAHAKKUKLARI ----- / -----	8.575	
151 YARI MAMÜLLER 721 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA ----- / ----- ----- / -----	8.575	8.575
721 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA 720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HS ----- / -----	8.575	8.575

73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Bu grup işletmenin üretimi ve bu üretime bağlı hizmetler için yapılan direkt ilk madde ve malzeme ve direkt işçilik dışında kalan giderlerle ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

730. Genel Üretim Giderleri :

İşletmenin üretimi ve bu üretime bağlı hizmetler için yapılan direkt işçilik ve direkt ilkmadde ve malzeme dışında kalan giderlerin izlendiği hesaptır.

Bu giderlerin;

— Üretim ve hizmet maliyeti ile ilgili bir gider niteliğini taşıması,

— Çeşit ve değer yönü ile doğrudan doğruya değil ancak dağıtım yoluyla üretim ve hizmet maliyetlerine yansıtılabilir nitelikte olması, gerekir.

Tahakkuk eden giderler bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında "731- Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

731. Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış genel üretim giderleri,

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda, "730- Genel üretim Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderleri, bu hesabın alacağı karşılığı "151- Yarı Mamüller Üretim Hesabı" ile diğer aktif, gider ve zarar hesaplarına borç kaydedilir.

732. Genel Üretim Giderleri Bütçe Farkları :

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz bütçe farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

733. Genel Üretim Giderleri Verimlilik Farkları :

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz verimlilik farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

734. Genel Üretim Giderleri Kapasite Farkları :

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz kapasite farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

Örnek: Konfeksiyon üretim işletmesinin bir üretim dönemine ait direkt giderler dışındaki giderlerin gerçekleşmesi aşağıdaki gibidir.

- 1- Depodan üretim ünitelerine 20.000TL değerinde yardımcı malzeme gönderildi.
- 2- Yardımcı işçilere 6.000TL ücret tahakkuk ettirildi.
- 3- Üretim makinelerinin bakım onarımı için %18KDV dahil 3.540TL ödendi.
- 4- Üretim bölümü ısınma gideri %18KDV dahil 2.360TL ödendi
- 5- Üretim makineleri için 10.000TL amortisman hesaplandı.
- 6- Üretim dönemi sona erdi.

1----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	20.000	
Yardımcı malzeme		20.000
150 İLK MAMDDDE MALZEME		
2----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GEDERLERİ	6.000	
Yardımcı İşçilik		6.000
381 GİDER TAHAKKUKLARI		
----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GEDERLERİ	3.000	
Bakım onarım		
191 İNDİRİLECEK KDV		
100 KASA HS	540	3.540
----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GEDERLERİ	2.000	
Isınma		
191 İNDİRİLECEK KDV	360	2.360
100 KASA HS		
----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GEDERLERİ	10.000	
Amortisman		
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		10.000
----- / -----		
151 YARI MAMÜLLER	41.000	
730 G.Ü.G. YANSITMA HS		41.000
----- / -----		
730 G.Ü.G. YANSITMA HS	41.000	
730 GENEL ÜRETİM GEDERLERİ		41.000
----- / -----		

74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

Bu grup hizmet işletmeleri ile ilgilidir. Hizmet işletmelerinde 71, 72 ve 73 gruplarda yer alan hesaplar kullanılmaz. Bu hesaplar yerine bu gruptaki hesaplar kullanılır. Hizmet işletmelerinin üretim maliyetlerinin izlenmesinde kullanılan hesaplar bu grupta yer alır.

740. Hizmet Üretim Maliyeti

Hizmet işletmelerinde üretilen hizmetler için yapılan giderlerin fiili tutarları bu hesabın horcuna kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "741- Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma" hesabı ile karşılaştırılarak kapatılır.

741. Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış hizmet maliyetini oluşturan giderler, fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "740- Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı"nın borcuna kaydedilen tutarları bu hesabın alacağı karşılığı "622- Satılan Hizmet Maliyeti Hesabı"nın borcuna aktarılır. Dönem sonlarında bu hesap "740- Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

742. Hizmet Üretim Maliyeti Fark Hesapları :

Hizmet üretim maliyetlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış hizmet üretim maliyeti arasındaki olumlu veya olumsuz farkların izlendiği hesaptır. Olumsuz farklar hesabın borcuna, olumlu farklar hesabın alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "622 Satılan Hizmet Maliyeti Hesabına" aktararak kapatılır.

Örnek: Konaklama işletmesinde bir döneme ait gerçekleşen giderler aşağıdaki gibidir.

- 1- %8KDV dahil 54.000TL değerinde yiyecek malzemesi alınarak çek verildi.
- 2- %18KDV dahil 47.200TL değerinde içecek malzemesi kredili alındı.
- 3- Yiyecek ve içecek malzemelerinin tamamı mutfak – restoran – oda ve bar bölümlerine gönderildi.
- 4- %18KDV dahil 10.000TL değerinde içecek malzemesi depoya iade edildi.
- 5- Hizmet üretiminde çalışan evli eşi çalışmayan üç çocuklu bir işçinin brüt ücreti 7.000TL olup, %20.5 işveren primi, %2 işsizlik sigortası işveren payı %14 işçi primi, %15 gelir vergisi %07,59 damga vergisi hesaplanarak bankadan ödenmiştir.
- 6- Dönem sona erdi.

Brüt Ücret: 7.000

SGK İŞVEREN PRİMİ: 7.000X 0.205 =1435

SGK İŞSİZLİK İŞV : 7.000 X 0.02 = 140

SGK İŞÇİ PRİMİ : 7.000 X 0.14 = 980

SGK İŞSİZLİK İŞÇİ : 7.000 X 0.01 = 70

DAMGA VERGİSİ : 7.000 X 0.007,59 = 53

GELİR VERGİSİ: 7.000 – (980 + 70 + 53)0.15= 884,55

ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ: 2.558,40 X 0.85= 2.174,64 X 0.15 = 326,20

1----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME	50.000	
Yiyecek malzemesi		
191 İNDİRİLECEK KDV	4.000	
103 VERÜLEN ÇEKLER		54.000
2----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME HS	40.000	
İçecek malzemesi		
191 İNDİRİLECEK KDV	7.200	
320 SATICILAR		47.200
3----- / -----		
740 HİZMET ÜTRETİM MALİYETİ HS	90.000	
150 İLK MADDE MALZEME		90.000
4----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME	10.000	
740 HİZMET ÜTRETİM MALİYETİ		10.000
İçecek malzemesi iade edildi		
5----- / -----		
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	8.575	

Brüt Ücret: 7.000		
SGK İŞV. 1.435		
İşsizlik İşv. 140		
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	326,20	
Asgari Geçim İndirimi		
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		
G.V 884,55		937,55
D.V 53		
361 ÖD. SOS. GÜV. KESİNTİLERİ		
SGK İşveren primi 1.435		2.625
SGK işçi primi 980		
İşsizlik İşveren 140		
İşsizlik İşçi 70		
335 PERSONELE BORÇLAR		
----- / -----		5.338,65
622 SATILAN HİZMET MALİYETİ	88.575	
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA		
----- / -----		88.575
741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA		
740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ	88.575	
----- / -----		88.575

75. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ :

Bu grup araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

750. Araştırma ve Geliştirme Giderleri :

Üretime devam olunan mamullerin maliyetlerini düşürmek, satışlarını arttırmak, bulunan yeni üretim çeşitlerinin işletmede kullanılmakta olan yöntem ve işlemlerini geliştirmek ya da yeni yöntem ve işlemler bulmak, üretimde kullanılan teçhizatın yenilerinin ve mevcutlarının geliştirilmesine ilişkin araştırmalar yapmak, satış ve pazarlama faaliyetlerini geliştirmek ve diğer bir deyişle ticari alana uygulanması için yapılan giderlerin kaydedildiği hesaptır.

Aktifleştirilmeyen araştırma ve geliştirme giderleri ile aktifleştirilmiş olanlardan bu döneme isabet eden itfa payları bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "751- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

751. Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış araştırma ve geliştirme giderleri fiili maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda "750- Araştırma Geliştirme Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen tutarlar bu hesabın alacağı karşılığı, sonuç hesaplarında "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri" veya ilgili aktif hesaplara borç kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "750- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı"yla kapatılır.

752. Araştırma ve Geliştirme Gider Farkları :

Araştırma ve geliştirme fiili giderleri ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

Örnek : 1 - Üretim işletmesinin araştırma laboratuvarında bir döneme ait gerçekleşen gider karşılıkları toplamı 50.000TL 2- Üretim işletmesinin araştırma geliştirme gideri olarak %18KDV dahil 11.800TL ödendi. 3- Üretim işletmesinin üretim dönemi sonu itibariyle araştırma geliştirme gider toplamı 90.000TL olarak görülmektedir.

1----- / ----- 750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ 373 MALİYET GİDER KARŞILIĞI	50.000	50.000
2----- / ----- 750 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ 191 İNDİRİLECEK KDV 100 KASA	10.000 1.800	11.800
3----- / ----- 630 ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ 751 AR - GE GİDERLERİ YANSITMA	90.000	90.000
----- / ----- 751 AR - GE GİDERLERİ YANSITMA 750 AR - GE GİDERLERİ	90.000	90.000
----- / -----		

76 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

Bu grup araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

760. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri :

Mamülün stoklara verildiği ve hizmetin tamamlandığı andan itibaren bu mal ve hizmetlerin alıcılara teslimine kadar yapılan giderler bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "761- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

761. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda önceden saptanmış pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ile, fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "760- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler bu hesabın alacağı karşılığı "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"na devredilir.

Dönem sonlarında bu hesap, "760- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

762. Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Fark Hesabı :

Pazarlama giderlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

Örnek: 1- Pazarlarımıza satış dağıtım faaliyetleri için %18 KDV dahil 23.600TL ödendi.

1----- / -----		
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	20.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	3.600	
100 KASA HS		23.600
2----- / -----		
631 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	20.000	
761 PAZ. SATIŞ DAĞ. GİDERLERİ YANSITMA		20.000
3----- / -----		
761 PAZ. SATIŞ DAĞ. GİDERLERİ YANSITMA	20.000	
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ		20.000
----- / -----		

77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ :

Bu grup yönetim fonksiyonu ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ :

Bir işletmenin yönetim fonksiyonları, işletme politikasının tayini, organizasyon ve kadro kuruluşu, büro hizmetleri, kamu ilişkileri, güvenlik, hukuk işleri, personel işleri, kredi ve tahsilatı da kapsayan muhasebe ve mali işler servislerin giderleri bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, " 771- Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

771. Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış genel yönetim giderleri,

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "770- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderleri hesabın alacağı karşılığı "632- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"na borç kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "770- Genel Yönetim Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

772. Genel Yönetim Gider Farkları Hesabı :

Fiili genel yönetim giderleri ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farklar bu hesaba alınır ve dönem sonlarında "632- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır.

Örnek : Yönetim bölümü gideri olarak ilgili dönemde 30.000TL + 1.000TL KDV ödendi.

1----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	30.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.000	
100 KASA HS		31.000
2----- / -----		
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA	30.000	30.000
3----- / -----		
771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA	30.000	
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		30.000
----- / -----		

78 FİNANSMAN GİDERLERİ :

Bu grupta işletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş bulunan faiz ve benzeri giderlerle, yansıtma ve fark hesapları yer alır.

780. Finansman Giderleri Hesabı :

İşletme faaliyetlerinin aksamadan yürütülebilmesi amacıyla borçlanılan tutarlarla ilgili faiz, kur farkları, komisyon ve benzeri giderler bu hesaba borç kaydedilir.

781. Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış finansman giderleri ile fiili maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda "780- Finansman Giderleri Hesabı'nın borcuna kaydedilen giderler bu hesabın alacağı karşılığında sonuç hesaplarındaki "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına borç kaydedilir.

782. Finansman Giderleri Fark Hesabı :

Finansman Giderlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış tutarları arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonunda bu hesap "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına aktarılarak kapatılır.

Örnek : Bankadan alınan kısa vadeli kredi için 1.000TL, uzun vadeli kredi için 2.000TL faiz ödendi.

1----- / -----		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.000	
100 KASA HS		3.000
2----- / -----		
660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	1.000	
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	2.000	
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA		3.000
3----- / -----		
781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA	3.000	
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		3.000
----- / -----		

Örnek: Konfeksiyon üretimi yapan üretim işletmesinin bir üretim dönemine ait işlemleri aşağıdaki gibidir.

- 1- %18KDV dahil 118.000TL değerinde İ.M.M, Yardımcı malzeme, Ambalaj malzemesi, işletme malzemesi alınarak çek verildi.
- 2- Depodan üretim ünitelerine 60.000TL değerinde direkt malzeme gönderildi.
- 3- Depodan üretim ünitelerine 20.000TL değerinde yardımcı malzeme gönderildi
- 4- Depodan üretim ünitelerine 10.000TL değerinde ambalaj malzemesi gönderildi.
- 5- Depodan yönetim bölümüne 1.000TL, üretim bölümüne 2.000TL değerinde temizlik malzemesi gönderildi.
- 6- Üretimde çalışan direkt işçilerin ücret gider karşılığı 40.000TL hesaplandı.
- 7- Üretimde çalışan yardımcı işçilerin ücret gider karşılığı 10.000TL hesaplandı.
- 8- Ar- Ge bölüm gideri 4.000TL ödendi
- 9- Pazarlama satış dağıtım gideri %18KDV dahil 5.900TL ödendi
- 10- Yönetim bölümü gideri 8.000TL ödendi.
- 11- Bankadan alınan kısa vadeli kredi için 1.000TL, uzun vadeli kredi için 2.000TL faiz ödendi.
- 12- Üretim dönemi sona erdi.
- 13- 2.000 adet gömleğin üretim tamamlandı.
- 14- Üretilen gömleklerin tamamı maliyet üzerinden %40 kârla (%18KDV hariç) 3 ay vadeli kredili satıldı.
- 15- Satılan gömleklerden 100 tanesi müşteri tarafından iade edildi
- 16- Müşteri bize olan borcunu 2 ay önceden ödemek istiyor kabul edilerek %10 ıskonto yapıp kalan için çek alınıyor.

İstenilen: 7/A Seçeneğine göre gider kaydı yapan işletmenin dönem içi ve dönem sonu kayıtlarını yaparak net kâr veya zararını tespit ediniz . İşletme kâr ederse kâr üzerinden %22 kurumlar vergisi karşılığı ayırınız.

1----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME HS	100.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
103 VERİLEN ÇEKLER HS		118.000
Malzeme alındı		
2----- / -----		
710 DİREKT İLK MADDE MALZEME HS	60.000	
150 İLK MADDE MALZEME HS		60.000
Üretime direk malzeme gönderildi.		
3----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS	20.000	

730 – 01 Yardımcı Malzeme 150 İLK MADDE MALZEME HS		20.000
Üretime yardımcı malzeme gönderildi.		
4----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ HS	10.000	
730 – 02 Ambalaj Malzemesi		
150 İLK MADDE MALZEME HS		10.000
Üretime ambalaj malzemesi gönderildi.		
5----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	1.000	
770 – 10 Temizlik Malzemesi		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	2.000	
730 – 08 Temizlik malzemesi		3.000
150 İLK MADDE MALZEME HS		
Temizlik malzemesi çıkışı		
6----- / -----	40.000	
720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ		40.000
373 MALİYET GİDER KARŞILIĞI		
Direkt işçi ücreti hesaplandı.		
7----- / -----		
730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ	10.000	
730 – 02 yardımcı İşçilik		10.000
373 MALİYET GİDER KARŞILIĞI		
Yardımcı işçilik ücreti hesaplandı.		
----- / -----		
8----- / -----		
750 AR – GE GİDERLERİ HS	4.000	
100 KASA HS		4.000
9----- / -----		
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERİ	5.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	900	
100 KASA HS		5.900

10----- / -----		
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	8.000	8.000
100 KASA HS		
11----- / -----		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.000	
780 – 01 Kısa vadeli 1.000		
780 – 02 Uzun vadeli 2.000		
100 KASA HS		3.000
12----- / -----		
151 YARI MAMÜLLER	142.000	
711 D.İ.M.M.G. YANSITMA HS		60.000
721 D.İ.G. YANSITMA HS		40.000
730 G.Ü.G YANSITMA HS		42.000
13----- / -----		
711 D.İ.M.M.G. YANSITMA HS	60.000	
721 D.İ.G. YANSITMA HS	40.000	
730 G.Ü.G YANSITMA HS	42.000	
710 D.İ.M.M.G HS		60.000
720 D.İ.G HS		40.000
730 G.Ü.G HS		42.000
14----- / -----		
152 MAMÜLLER HS.	142.000	
151 YARI MAMÜLLER HS		142.000
----- / -----		
15----- / -----		
630 AR – GE. GİDERLERİ	4.000	
631 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	5.000	
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	8.000	
	1.000	

660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ		
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	2.000	
751 AR-GE. GİDERLERİ YANSITMA		4.000
761 PAZ. SATIŞ DAĞITIM YANSITMA		5.000
771 GENEL YÖN. GİD. YANSITMA		8.000
781 FİNANSMAN GİD. YANSITMA		3.000
16----- / -----		
751 AR-GE. GİDERLERİ YANSITMA	4.000	
761 PAZ. SATIŞ DAĞITIM YANSITMA	5.000	
771 GENEL YÖN. GİD. YANSITMA	8.000	
781 FİNANSMAN GİD. YANSITMA	3.000	
750 AR – GE GİDERLERİ HS		4.000
760 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERİ		5.000
770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		8.000
780 FİNANSMAN GİDERLERİ		3.000
17----- / -----	234.584	
120 ALICILAR		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		198.800
391 HESAPLANAN KDV		35.784
18----- / -----		
620 SATILAN MAMÜLLER MALİYETİ	142.000	
152 MAMÜLLER HS		142.000
19----- / -----		
610 SATIŞ İADELERİ HS	9.940	
191 İNDİRİLECEK KDV	1.789	
120 ALICILAR		11.729
99.40TL Maliyetinde 100 adet gömlek iadesi		
20----- / -----		
152 MAMÜLLER HS	7.100	
620 SATILAN MAMÜLLER MALİYETİ		7.100
71TL Maliyetinde 100adet gömlek maliyet düzeltme kaydı		
21----- / -----		
611 SATIŞ İSKONTOLARI	22.885	
	199.970	

101 ALINAN ÇEKLER		222.855
120 ALICILAR		
22----- / -----	187.725	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI		
610 SATIŞ İADELERİ		9.940
611 SATIŞ İSONTOLARI		
620 SATILAN MAMÜL MALİYETİ		22.885
630 AR – GE. GİDERLERİ		134.900
631 PAZ. SATIŞ DAĞ. GİDERLERİ		
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		4.000
660 KISA VAD. BORÇLANMA GİD.		5.000
661 UZUN VAD. BORÇLANMA GİD.		8.000
Gider hesaplarının devri		1.000
23----- / -----		2.000
600 YURT İÇİ SATIŞLAR	198.800	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI		198.800
Gelir hesabının devri		
24----- / -----		
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	11.075	
691 DÖNEM KARI VERGİ ÖVE DİĞER		2.437
YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		8.638
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		
Vergi karşılığının ayrılması		
25----- / -----		
691 DÖN. KARI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK. KAR.	2.437	
370 DÖN. KARI VERGİ VE DİĞER YAS. YÜK. KAR		2.437
26----- / -----		
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	8.638	
590 DÖNEM NET KARI		8.638
Net kârın tespiti		
----- / -----		

0-9 GİDER ÇEŞİTLERİ

Gider çeşitleri hesapları, mal ve hizmet üretiminde katlanılması gereken maliyetlerin bünyesindeki harcama çeşitlerini ifade eder.

Bu hesaplar, kuruluşların bünyelerine uygun biçimde detaylandırılır. Gider çeşitleri hesaplarının sabit, değişken ve yarı değişken olarak gruplandırılması mümkündür.

Gruplar içindeki gider çeşitlerinin sabit, değişken ve yarı değişken biçimde ayırımı işletmelerin kendi ihtiyaç ve inisiyatiflerine bırakılmıştır.

Gider çeşitleri hesaplarının kodlamasında aşağıda belirtilen sınıflama esas alınmıştır.

Gider hesapları grupları :

0 İlk madde ve malzeme

1 İşçi ücret ve giderleri

2 Memur ücret ve giderleri

3 Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler

4 Çeşitli giderler

5 Vergi, resim ve harçlar

6 Amortismanlar ve tükenme payları

7 Finansman Giderleri

0. İlk Madde ve Malzeme Giderleri

Mal ve hizmetlerin üretilmesini, işletme faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak amacıyla tüketilen her türlü direkt ilkmadde ve malzeme, endirekt malzeme ve üretimle ilgili dışarıyla yaptırılan işleri kapsar.

1. İşçi Ücret ve Giderleri

İşletme faaliyetlerini yürütmek üretim ve hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan işçiler için tahakkuk ettirilen, (Esas işçilik, fazla mesai, üretim primleri, ikramiyeler, yıllık izin ücretleri, S. Sigorta işveren primi, gece primi, hafta tatili ve genel tatil ücretleri, her türlü sosyal yardımlar ve işçilere ait diğer giderler gibi) her türlü tutarları kapsar.

2. Memur Ücret ve Giderleri

İşletme faaliyetlerini yürütmek, üretim ve hizmetler gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan aylıklı yönetici, memur, büro personeli vb.. için tahakkuk ettirilen her türlü tutarları kapsar.

3. Dışardan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

İşletme faaliyetlerini yürütmek, üretim pazarlama ve diğer hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla dışardan sağlanan fayda ve hizmetler (elektrik, su, gaz bakım ve onarım, haberleşme, nakliye ile diğer fayda ve hizmetler) için yapılan giderleri kapsar.

4. Çeşitli Giderler

Yukarıda belirtilen giderler dışında, işletme faaliyetlerini sürdürmek için yapılması gerekli olan giderleri kapsar. Sigorta giderleri, kira giderleri, yolluk giderleri dava icra ve noter giderleri, iştirak payı ve aidat giderleri, çeşitli giderler gibi giderler bu grupta yer alır.

5. Vergi, Resim ve Harçlar

Mevzuat gereğince tahakkuk ettirilen gider niteliğindeki vergi, resim ve harçları kapsar.

6. Amortismanlar ve Tükenme Payları

Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile, özel tükenmeye tabi varlıklar için ayrılan amortisman gideri ile tükenme paylarını kapsar.

7. Finansman Giderleri

İşletmenin gerek yatırım gerekse işletme sermayesi ihtiyacını karşılamak üzere yaptığı kısa veya uzun vadeli borçlanmaların faiz, komisyon ve kur farklarını kapsar.

Gider Çeşitleri Hesaplarının İşleyişi :

Eş zamanlı kayıt yöntemini uygulayan işletmelerde, giderler tahakkuk ettikçe ilgili fonksiyonel gider hesaplarına kaydedilirken, aynı anda yardımcı defterlerdeki söz konusu çeşit hesaplarına da kaydedilir. Gider çeşitlerinin izlendiği yardımcı defter kayıtlarının gider yerlerini de gösterecek biçimde tutulması esastır.

10-99 GİDER YERLERİ

Gider yeri, üretim ve hizmetlerin yapıldığı ve maliyetlerin oluştuğu, örgütün bir birimini ya da birim içindeki bir yeri ifade eder.

Giderlerin planlanması, kontrol edilmesi ve bu giderlerin dengeli bir biçimde toplanıp dağıtılmasını sağlar.

Gider yerlerinin saptanmasında genellikle kuruluşların organizasyon şeması esas alınır.

Gider yerleri aşağıdaki gibi bölümlenir.

- Esas üretim gider yerleri
- Yardımcı üretim gider yerleri
- Yardımcı hizmet gider yerleri

- Yatırım gider yerleri
- Üretim yerleri yönetimi gider yerleri
- Araştırma ve geliştirme gider yerleri
- Pazarlama, satış ve dağıtım gider yerleri
- Genel yönetim gider yerleri.

Gider yerlerinin bölümlenmesinde yukarıda verilen gider yerleri gruplanması esas olmakla beraber, kuruluşların işletme faaliyet alanı ile faaliyetin teknolojik akımına uygun olarak açılacak gider yerleri, bu verilen ana grup başlıkları altında yer alabilir.

7/B SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI

Ticaret işletmeleri isteyen küçük hizmet işletmeleri ve isteyen küçük üretim işletmeleri giderlerin izlenmesinde bu seçeneği uygular.

Bu uygulamada; giderler defter-i kebirde maliyet dönemi boyunca çeşit esasına göre izlenir. Maliyet çıkarma dönemlerinde, söz konusu giderler gider dağıtım tablosu aracılığıyla fonksiyonlarına dönüştürülerek ilgili gider yerlerine ve hizmet veya mamül maliyetlerine veya sonuç hesaplarına aktarılır.

Gider çeşitlerinin fonksiyonlarına dönüştürülmesinde ve ilgili gider yerlerine yüklenmesinde, işletmeler isterlerse gider çeşidi hesaplarından ilgili gider yerlerine ve fonksiyonel gider hesaplarına aktarmalar yapılmasını gerektirecek kayıt düzenini seçerler. İsterlerse, eş zamanlı kayıt düzenini bu seçenek için de kullanarak yardımcı defterlerde fonksiyonel gider hesaplarını ve gider yerlerini izleyebilirler. Bu suretle gider çeşitleri tahakkuk ettikçe ilgili defter-i kebir hesaplarında izlenirken; aynı anda yardımcı defterlerde fonksiyonlarına göre izlenip eş zamanlı olarak gider yerlerine aktarılabilir.

19/12/2000 tarihli ve 24265 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 10 Sıra No.lu MSUGT’de; tebliğde yer alan parasal hadlerin, takip eden yıllarda Bakanlıklarınca ayrıca bir belirleme yapılmadığı takdirde, her yıl bir önceki yıl için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacağı; bu şekilde yapılacak hesaplamada 50 lira ve daha düşük olan tutarlar dikkate alınmayacağı, 50 liradan fazla olan tutarların ise 100 liraya yükseltileceği belirtilmiştir.

Bu düzenlemelere göre 2018 Yılı Aktif Toplamı 3,449,600 TL veya Net Satışlar Toplamı 6,898,900 TL’nin aşan üretim ve hizmet işletmeleri 2019 yılında maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

Ticaret işletmeleri ile 2018 Yılı Aktif Toplamı 3,449,600 TL veya Net Satışlar Toplamı 6,898,900 TL’nin altında kalan üretim ve hizmet işletmeleri 2019 yılında 7/A veya 7/B seçeneklerinden herhangi birini seçebilirler.

7/B seçeneğinde işletmeler 79 No.lu gruptaki maliyet hesaplarını kullanır.

Bu uygulamada maliyet hesap grupları aşağıdaki gibi bölümlenir:

79 GİDER ÇEŞİTLERİ

790 İlk Madde Ve Malzeme Giderleri

791 Memur Ücret Ve Giderleri

792 Personel Ücret Ve Giderleri

793 Dışarıdan Sağlanan Fayda Ve Hizmetler

794 Çeşitli Giderler

795 Vergi, Resim Ve Harçlar

796 Amortismanlar Ve Tükenme Payları

797 Finansman Giderleri

798 Gider Çeşitleri Yansıtma Hesapları

799 Üretim Maliyet Hesabı

Hesapların İşleyişi :

Giderler tahakkuk ettikçe dönem boyunca 790-797 No.lu çeşit esasına göre bölümlenmiş ilgili gider hesaplarının borcuna kaydedilir.

Üretim ve Hizmet işletmelerinde, maliyet çıkarma dönemlerinde düzenlenen gider dağıtım tablosu sonucuna göre fonksiyonlarına ve gider yerlerine göre gruplanan çeşit hesaplarının toplam tutarları, "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile "799- Üretim Maliyet Hesabı"na ve "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri", "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri", "632- Genel Yönetim Giderleri", "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına, "680- Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları" hesaplarının ilgili olanlarına veya aktifleşmesi gereken tutarlar ise ilgili aktif hesaplarının borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında "799- Üretim Maliyet Hesabı", üretim işletmelerinde 151- Yarı Mamüller Üretim" ve "152- Mamüller" hesaplarına, hizmet işletmelerinde ise "622- Satılan Hizmet Maliyeti Hesabı"na devredilerek kapatılır.

Ticaret işletmelerinde ise dönem boyunca gider çeşitleri hesabının borcuna kaydedilen tutarlar, dönem sonlarında fonksiyonlarına dönüştürülerek sonuç hesapları arasında yer alan 630, 631, 632 hesapları ile 66- Finansman Giderleri Grubu" ilgili hesabının borcuna, "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesapları"nın alacağına yazılır. 798 ve 799 No.lu hesaplar dönem sonlarında karşılaştırılarak kapatılır.

Örnek 1- Giderlerini 7/B seçeneğine göre kayıt eden ayakkabı üretim işletmesinin bir döneme ait işlemleri aşağıdaki gibidir.

- 1- %18KDV hariç 100.000TL değerinde direkt malzeme, yardımcı malzeme, işletme malzemesi ve ambalaj malzemesi alınarak çek verildi.
- 2- Depodaki malzemenin tamamı üretim ünitesine gönderildi.
- 3- Üretimde asgari ücretle çalışan 5 işçinin bir aylık ücreti tahakkuk etti.
- 4- İşletme yöneticisine 4.000TL ücret ödendi.
- 5- %18KDV dahil 1.180TL elektrik gideri, 3.540TL ısınma gideri ödendi.
- 6- İşyeri kirası 5.000TL olup %20 stopaj kesilerek ödendi.
- 7- İşletmeye ait kamyonetin MTV 1.000TL ödendi.
- 8- İşletme duran varlıkları için 6.000TL amortisman hesaplandı.
- 9- 3.000TL kredi faizi ödendi.
- 10- Üretim dönemi sona erdi.
- 11- Düzenlenen gider dağıtım tablosuna göre ilk madde ve malzeme giderleri ile işçilik giderleri dışındaki giderlerin %20 si araştırma geliştirme %50'si Pazarlama satış dağıtım, %30'u Genel Yönetim gideri, finansman giderinin 1.000TL Kısa vadeli, 2.000TL kısmı uzun vadeli kredilere aittir.

ÜCRET HESAPLAMASI

Beş işçi çalışmakta olup, hepsi bekar ve asgari ücret ile çalışmaktadır

$$2558 \times 5 = 12.790 \text{ Brüt ücret}$$

$$2,558 \times \% 14 = 358,12 \times 5 = 1.790,6 \text{ İşçi Primi}$$

$$2,558 \times \% 1 = 25,28 \times 5 = 126,4 \text{ İşçi İşsizlik Sigortası}$$

$$383,70 \times 5 = 1.918,5 \text{ Vergiden muaf kazanç}$$

$$2,558 - 383,70 = 2,174,30 \times 5 = 10.871,5 \text{ Gelir Vergisi Matrahı}$$

$$2,174,30 \times \% 15 = 326,15 \times 5 = 1.630,75 \text{ Gelir Vergisi}$$

$$2,558 \times 0,00759 = 19,42 \times 5 = 97,1 \text{ Damga Vergisi}$$

$$358,12 + 25,28 + 174,30 + 19,42 = 729, \times 5 = 3.646,35 \text{ Kes. Toplamı}$$

$$2,558 - 729,27 = 1,828,73 \times 5 = 9.143,65 \text{ Net Ücret}$$

191,85 x5= 959,25 Asgari Geçim İndirimi
2,558 x %20,5 = 524,39 x5= 2.621,95 İşveren Primi
9- 2,558 x % 2 = 51,16 x 5= 255,8 İşveren İşsizlik Sigortası
2,020,58 AGİ :.Dahil Net x 5= 10.102,9

1----- / -----		
150 İLK MADDE MALZEME	100.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	18.000	
103 VERİLEN ÇEKLER		118.000
2----- / -----		
790 İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ HS	100.000	
150 İLK MADDE MALZEME		100.000
3----- / -----		
770 GEN. YÖN. GİD	15.667,75	
770-01 Brüt Ücret 12.790		
770-02 İşveren Primi 2.621,95		

770-03 İşveren İş Sig. 255,80		
136 DİĞ. ÇEŞ. ALACAKLAR	959,25	
136-01 As. Geçim İndirimi 959,25		
360 ÖD. VERGİ VE FON		1.727,85
360-01 Gelir Vergisi 1.630,75		
360-02 Damga Vergisi 97,10		
361 ÖD. SOS. GÜV. KES		4.796,25
361-01 İşçi Primi 1.790,60		
361-02 İşçi İşsizlik Sig. 127,90		
361-03 İşveren Primi 2.621,95		
361-04 İşveren İşsizlik Sig. 255,80		
335 PERSONELE BORÇLAR		10.102,9
335-01 İşçi Ücretleri 9.143,65		
335-02 Asgari Geçim İnd. 959,25		
Beş işçinin ücret tahakkuk kaydı		
4----- / -----	4.000	
792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ		4.000
102 BANKALAR HS		
----- / -----		
5----- / -----		
793 DIŞARDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER	4.000	
793 - 01 Elektrik 1.000		4.720
793- - 02 Isınma 3.000		
191 İNDİRİLECEK KDV	720	
100 KASA HS		1.000
6----- / -----		
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER	5.000	4.000
360 ÖDENECEK VERGİ FON.		
360-08 kira stopaj		
102 BANKALAR HS		

7----- / -----		1.000
795 VERGİ RESİM HARÇ PRİMLER	1.000	
795 -02 MTV		
100 KASA HS		
8----- / -----		
796 AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI	6.000	6.000
796 – 01 Makineler 1.000		
796 – Taşıt 5.000		
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		
9----- /-----		
797 FİNANSMAN GİDERLERİ	3.000	3.000
797 -01 Kısa vadeli 1.000		
797 – 02 Uzun vadeli 2.000		
102 BANKALAR HS		
10----- / -----		
799 ÜRETİM MALİYETİ	115.668	
799 – 01 D.M.M.G		
799 – 02 D.İ.G		
799 – 03 G.Ü.G		
798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HS		115.668
----- /-----		
11----- / -----		
630 AR – GE GİRDERLERİ	4.000	
631 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	10.000	
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	6.000	
660 KISA VADEİ BORÇLANMA GİDERLERİ	1.000	
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	2.000	
798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HS		23.000
12----- / -----		
798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HS		
790 İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ		100.000
791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ		15.668

792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ		4.000
793 DIŞ. SAĞ. FAYDA HİZMETLER		4.000
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER		5.000
795 VERGİ RESİM VE HARÇLAR		1.000
796 AMOR. VE TÜKENME PAYLARI		6.000
797 FİNANSMAN GİDERLERİ		3.000
13----- /-----		
151 YARI MAMÜLLER HS	115.668	
799 ÜRETİM MALİYETİ		115.668
----- /-----		

Örnek 2- 7 /B Seçeneğine göre kayıtlarını tutan ticaret işletmesinin bir döneme ait işlemleri aşağıdaki gibidir.

- 1- %18KDV dahil 177.000TL değerinde ticari mal kredili alındı.
- 2- %18KDV dahil 236.000TL değerinde mal kredili satıldı.
- 3- %18KDV dahil 35.400TL değerinde işletme malzemesi ve ambalaj malzemesi alınarak bedeli için çek verildi.
- 4- İşletmede çalışan işçiye 5.000TL ücret ödendi.
- 5- İşletme yöneticisine 6.000TL ücret ödendi.
- 6- İşletmenin elektrik gideri %18KDV dahil 590TL ödendi.
- 7- İşletmenin davasını takip eden avukata %8KDV dahil 2.160TL ödendi.
- 8- Mali müşavirlik ücreti %18 KDV dahil 1.180TL ödendi.
- 9- Reklam ve tanıtım için %18KDV dahil 3.540TL ödendi.

- 10- İşletme sigorta primi 500TL ödendi
- 11- İşyeri kira gideri %18KDV dahil 2.360TL ödendi.
- 12- Motorlu taşıtlar vergisi 1.000TL ödendi
- 13- Taşıtlar için 4.000TL amortisman hesaplandı.
- 14- Kredi faizi 2.000TL ödendi.
- 15- Satılan mallardan maliyet fiyatı 10.000TL , satış fiyatı %18 KDV dahil 18.880TL olan kısmı alıcı tarafından iade edildi.
- 16- Müşteri bize olan borcunu vadesinden önce ödemek istiyor 5.000TL ıskonto yapılarak kalan için çek alındı.
- 17- Faaliyet dönemi sona erdi. Yapılan envanter sonucu işletme malzemesinin ve ambalaj malzemesinin tamamı kullanılmış, dönem sonu mal mevcudunun 50.000TL olduğu tespit edilmiştir.
- 18- Düzenlenen gider dağıtım tablosuna göre giderlerin %10’u AR-GE gideri, %70’i Pazarlama Satış Dağıtım gideri, %20’si Genel Yönetim Gideri, Finansman giderinin 1.000TL Kısa vadeli , 1.000TL uzun vadeli kredi faizi olduğu görülmektedir.
- İstenilen .: dönem içi ve dönem sonu kayıtlarını yapınız.

1----- / -----		
153 TİCARİ MALLAR	150.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	27.000	
320 SATICILAR		177.000
2----- / -----		
120 ALICILAR	236.000	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR		200.000
391 HESAPLANAN KDV		36.000
3----- / -----		
790 İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ HS	30.000	
191 İNDİRİLECEK KDV	5.400	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EMİR.		35.400

İşletme ve ambalaj malzemesi alındı. 4----- / -----	5.000	
791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ 102 BANKALAR HS		5.000
İşçi ücreti ödendi. 5----- / -----	6.000	
792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ 102 BANKALAR HS		6.000
Yöneticiye maaş ödendi. 6----- / -----	500	
793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA V HİZMETLER 793 – 01 Elektrik gideri	90	
191 İNDİRİLECEK KDV 100KASA HS		590
7----- / -----	2.000	
793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA V HİZMETLER 793 – 02Avukat Ücreti	160	
191 İNDİRİLECEK KDV 100 KASA HS		2.160
----- / -----		
8----- / -----	1.000	
793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA V HİZMETLER 793 – 03 Mali Müşavir Ücreti		
191 İNDİRİLECEK KDV 100 KASA HS	180	1.180
9----- / -----	3.000	
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER 794 – 01 Reklam	540	
191 İNDİRİLECEK KDV 102 BANKALAR HS		3.540
10----- / -----	500	
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER		

794 – 02 İşyeri sigorta primi		500
100 KASA HS		
11----- / -----		
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER	2.000	
794 – 03 İş yeri kira	360	
191 İNDİRLECEK KDV		2.360
102 BANKALAR HS		
12----- / -----		
795 VERGİ RESİM HARÇ GİDERLERİ	1.000	
795 – 01 M.T.V		
100 KASA HS		1.000
13----- / -----		
796 AMORTİSMAN VE TÜKENME PAYLARI	4.000	
796 – 01 Taşıt Amortismanı		4.000
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		
14----- / -----		
797 FİNANSMAN GİDERLERİ	2.000	
797 – 01 Kısa vadeli kredi faizi		
797 – 02 Uzun vadeli kredi faizi		2.000
100 KASA HS		
----- / -----		
15----- / -----		
610 SATIŞTAN İADELER HESABI	16.000	
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	2.880	
120 ALICILAR HESABI		18.880
Satılan malların iade alınması		
16 ----- / -----	10.000	
153 TİCARİ MALLAR HS		10.000
621 SATILAN TİCARİ MALIN KALİYETİ HS		
İade edilen malların maliyet düzeltme kaydı		
17----- / -----		
611 SATIŞ İSKONTOLARI HS	5.000	
101 ALINAN ÇEKLER HS	212.120	
120 ALICILAR HS		236.000
18----- / -----		
	100.000	

621 SATILAN TİCARİ MALIN KALİYETİ HS		100.000
153 TİCARİ MALLAR HS		
Satılan malın maliyet kaydı		
19----- / -----	5.600	
630 AR – GE GİRDERLERİ	39.200	
631 PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	11.200	
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		
660 KISA VADEİ BORÇLANMA GİDERLERİ	1.000	
661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	1.000	
798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HS		58.000
20----- / -----	58.000	
798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HS		
790 İLK MADDE MALZEME GİDERLERİ		30.000
791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ		5.000
792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ		6.000
793 DIŞ. SAĞ. FAYDA HİZMETLER		3.500
794 ÇEŞİTLİ GİDERLER		5.500
795 VERGİ RESİM VE HARÇLAR		1.000
796 AMOR. VE TÜKENME PAYLARI		4.000
797 FİNANSMAN GİDERLERİ		2.000
Gider hesaplarının kapatılması		
21----- /-----	169.000	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI		
610 SATIŞTAN İADELER HESABI		16.000
611 SATIŞ İSKONTOLARI HS		5.000
621 SAT. TİC. MALIN KALİYETİ HS		90.000
630 AR – GE GİRDERLERİ		5.600
631 PAZ. SAT. DAĞITIM GİDERLERİ		39.200
632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		11.200
660 KISA VAD. BORÇLANMA GİD.		1.000
661 UZUN VAD BORÇLANMA GİD.		1.000
22----- / -----		
600 YURT İÇİ SATIŞLAR HS	200.000	
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI		200.000

23 ----- / -----		
690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI	31.000	
691 DÖN. KAR. VER. Ve DİĞ. YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		6.200
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		24.800
Dönem karından %20 vergi karşılığının ayrılması		
24 ----- / -----		
691 DÖN. KAR. VER. ve DİĞ. YAS. YÜK. KARŞILIKLARI	6.200	
370 DÖN. KAR. VER. ve DİĞ. YAS. YÜK. KARŞILIKLARI		6.200
25----- / -----		
692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	24.800	
590 DÖEM NET KARI HS		24.800
----- / -----		

TEK DÜZEN HESAP PLANI

1. DÖNEN VARLIKLAR

10. Hazır Değerler

100. Kasa

101. Alınan Çekler

102. Bankalar

103. Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri(-)

108. Diğer Hazır Değerler

11. Menkul Kıymetler

110. Hisse Senetleri

111. Özel Kesim Tahvil Senet Ve Bonoları

112. Kamu Kesimi Tahvil, Senet Ve Bonoları

118. Diğer Menkul Kıymetler

- 119. Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)
- 12. Ticari Alacaklar
 - 120. Alıcılar
 - 121. Alacak Senetleri
 - 122. Alacak Senetleri Reeskontu(-)
 - 124. Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri(-)
 - 126. Verilen Depozito Ve Teminatlar
 - 127. Diğer Ticari Alacaklar
 - 128. Şüpheli Ticari Alacaklar
 - 129. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı(-)
- 13. Diğer Alacaklar
 - 131. Ortaklardan Alacaklar
 - 132. İştiraklerden Alacaklar
 - 133. Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
 - 135. Personelden Alacaklar
 - 136. Diğer Çeşitli Alacaklar
 - 137. Diğer Alacak Senetleri Reeskontu(-)
 - 138. Şüpheli Diğer Alacaklar
 - 139. Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)
- 15. Stoklar
 - 150. İlk Madde Malzeme
 - 151. Yarı Mamuller
 - 152. Mamuller
 - 153. Ticari Mallar
 - 157. Diğer Stoklar
 - 158. Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)
 - 159. Verilen Sipariş Avansları
- 17. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Maliyetleri
- 170. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Maliyetleri
- 179. Taşeronlara Verilen Avanslar
- 18. Gelecek Aylara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları
- 180. Gelecek Aylara Ait Giderler
- 181. Gelir Tahakkukları
- 19. Diğer Dönen Varlıklar

- 190. Devreden Kdv
- 191. İndirilecek Kdv
- 192. Diğer Kdv
- 193. Peşin Ödenen Vergiler Ve Fonlar
- 195. İş Avansları
- 196. Personel Avansları
- 197. Sayım Ve Tesellüm Noksanları
- 198. Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar
- 199. Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı(-)

2. DURAN VARLIKLAR

- 22. Ticari Alacaklar
 - 220. Alıcılar
 - 221. Alacak Senetleri
 - 222. Alacak Senetleri Reeskontu(-)
 - 224. Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri(-)
 - 226. Verilen Depozito Ve Teminatlar
 - 229. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı(-)
- 23. Diğer Alacaklar
 - 231. Ortaklardan Alacaklar
 - 232. İştiraklerden Alacaklar
 - 233. Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
 - 235. Personelden Alacaklar
 - 236. Diğer Çeşitli Alacaklar
 - 237. Diğer Alacak Senetleri Reeskontu(-)
 - 239. Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)
- 24. Mali Duran Varlıklar
 - 240. Bağlı Menkul Kıymetler
 - 241. Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)
 - 242. İştirakler
 - 243. İştiraklere Sermaye Taahhütleri(-)
 - 244. İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)
 - 245. Bağlı Ortaklıklar

- 246. Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri(-)
- 247. Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)
- 248. Diğer Mali Duran Varlıklar
- 249. Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı(-)
- 25. Maddi Duran Varlıklar
- 250. Arazi Ve Arsalar
- 251. Yer Altı Ve Yer Üstü Düzenleri
- 252. Binalar
- 253. Tesis, Makine Ve Cihazlar
- 254. Taşıtlar
- 255. Demirbaşlar
- 256. Diğer Maddi Duran Varlıklar
- 257. Birikmiş Amortismanlar(-)
- 258. Yapılmakta Olan Yatırımlar
- 259. Verilen Avanslar
- 26. Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 260. Haklar
- 261. Şerefiye
- 262. Kuruluş Ve Örgütlenme Giderleri
- 263. Araştırma Ve Geliştirme Giderleri
- 264. Özel Maliyetler
- 267. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 268. Birikmiş Amortismanlar(-)
- 269. Verilen Avanslar
- 27. Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
- 271. Arama Giderleri
- 272. Hazırlık Ve Geliştirme Giderleri
- 277. Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
- 278. Birikmiş Tükenme Payları(-)
- 279. Verilen Avanslar
- 28. Gelecek Yıllara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları
- 280. Gelecek Yıllara Ait Giderler
- 281. Gelir Tahakkukları
- 29. Diğer Duran Varlıklar

- 291. Gelecek Yıllarda İndirilecek Kdv
- 292. Diğer Kdv
- 293. Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar
- 294. Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar
- 295. Peşin Ödenen Vergi Ve Fonlar
- 297. Diğer Çeşitli Duran Varlıklar
- 298. Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)
- 299. Birikmiş Amortismanlar(-)

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 30. Mali Borçlar
 - 300. Banka Kredileri
 - 301. Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar
 - 302. Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri(-)
 - 303. Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri Ve Faizleri
 - 304. Tahvil Anapara Borç, Taksit Ve Faizleri
 - 305. Çıkarılan Bonolar Ve Senetler
 - 306. Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler
 - 308. Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-)
 - 309. Diğer Mali Borçlar
- 32. Ticari Borçlar
 - 320. Satıcılar
 - 321. Borç Senetleri
 - 322. Borç Senetleri Reeskontu(-)
 - 326. Alınan Depozito Ve Teminatlar
 - 329. Diğer Ticari Borçlar
- 33. Diğer Borçlar
 - 331. Ortaklara Borçlar
 - 332. İştiraklere Borçlar
 - 333. Bağlı Ortaklıklara Borçlar
 - 335. Personele Borçlar
 - 336. Diğer Çeşitli Borçlar
 - 337. Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)
- 34. Alınan Avanslar

- 340. Alınan Sipariş Avansları
- 349. Alınan Diğer Avanslar
- 35. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Hakedişleri
- 350,358 Yıllara Yaygın İnşaat Ve Onarım Hakedişleri Bedelleri
- 36. Ödenecek Vergi Ve Diğer Yükümlülükler
- 360. Ödenecek Vergi Ve Fonlar
- 361. Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri
- 368. Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi Ve Diğer Yükümlülükler
- 369. Ödenecek Diğer Yükümlülükler
- 37. Borç Ve Gider Karşılıkları
- 370. Dönem Kârı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları
- 371. Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi Ve Diğer Yükümlülükleri(-)
- 372. Kıdem Tazminatı Karşılığı
- 373. Maliyet Giderleri Karşılığı
- 379. Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları
- 38. Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları
- 380. Gelecek Aylara Ait Gelirler
- 381. Gider Tahakkukları
- 39. Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
- 391. Hesaplanan Kdv
- 392. Diğer Kdv
- 393. Merkez Ve Şubeler Cari Hesabı
- 397. Sayım Ve Tesellüm Fazlaları
- 399. Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar

4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 40. Mali Borçlar
- 400. Banka Kredileri
- 401. Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar
- 402. Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri(-)
- 405. Çıkarılmış Tahviller
- 407. Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler

- 408. Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-)
- 409. Diğer Mali Borçlar
- 42. Ticari Borçlar
- 420. Satıcılar
- 421. Borç Senetleri
- 422. Borç Senetleri Reeskontu(-)
- 426. Alınan Depozito Ve Teminatlar
- 429. Diğer Ticari Borçlar
- 43. Diğer Borçlar
- 431. Ortaklara Borçlar
- 432. İştiraklere Borçlar
- 433. Bağlı Ortaklıklara Borçlar
- 436. Diğer Çeşitli Borçlar
- 437. Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)
- 438. Kamuya Olan Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Borçlar
- 44. Alınan Avanslar
- 440. Alınan Sipariş Avansları
- 449. Alınan Diğer Avanslar
- 47. Borç Ve Gider Karşılıkları
- 472. Kıdem Tazminatı Karşılığı
- 479. Diğer Borç Ve Gider Karşılıkları
- 48. Gelecek Yıllara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları
- 480. Gelecek Yıllara Ait Gelirler
- 481. Gider Tahakkukları
- 49. Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
- 492. Gelecek Yıllara Ertelenmiş Veya Terkin Edilecek Kdv
- 493. Tesise Katılma Payları
- 499. Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

5. ÖZ KAYNAKLAR

- 50. Ödenmiş Sermaye
- 500. Sermaye
- 501. Ödenmemiş Sermaye(-)

52. Sermaye Yedekleri

520. Hisse Senetleri İhraç Primleri

521. Hisse Senedi İptal Kârları

522. Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları

523. İştirakler Yeniden Değerleme Artışları

524. Maliyet Artışları Fonu

529. Diğer Sermaye Yedekleri

54. Kâr Yedekleri

540. Yasal Yedekler

541. Statü Yedekleri

542. Olağanüstü Yedekler

548. Diğer Kâr Yedekleri

549. Özel Fonlar

57. Geçmiş Yıllar Kârları

570. Geçmiş Yıllar Kârları

58. Geçmiş Yıllar Zararları(-)

580. Geçmiş Yıllar Zararları(-)

59. Dönem Net Kârı (Zararı)

590. Dönem Net Kârı

591. Dönem Net Zararı(-)

6. GELİR TABLOSU HESAPLARI

60. Brüt Satışlar

600. Yurt İçi Satışlar

601. Yurt Dışı Satışlar

602. Diğer Gelirler

61. Satış İndirimleri(-)

610. Satıştan İadeler(-)

611. Satış İndirimleri(-)

612. Diğer İndirimler(-)

62. Satışların Maliyeti(-)

620. Satılan Mamuller Maliyeti(-)

621. Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)

- 622. Satılan Hizmet Maliyeti(-)
- 623. Diğer Satışların Maliyeti(-)
- 63. Faaliyet Giderleri(-)
- 630. Araştırma Ve Geliştirme Giderleri(-)
- 631. Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri(-)
- 632. Genel Yönetim Giderleri(-)
- 64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir Ve Kârlar
- 640. İştiraklerden Temettü Gelirleri
- 641. Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri
- 642. Faiz Gelirleri
- 643. Komisyon Gelirleri
- 644. Konusu Kalmayan Karşılıklar
- 645. Menkul Kıymet Satış Kârları
- 646. Kambiyo Kârları
- 647. Reeskont Faiz Gelirleri
- 648. Enflasyon Düzeltme Kârları
- 649. Diğer Olağan Gelir Ve Kârlar
- 65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar(-)
- 653. Komisyon Giderleri(-)
- 654. Karşılık Giderleri(-)
- 655. Menkul Kıymet Satış Zararları(-)
- 656. Kambiyo Zararları(-)
- 657. Reeskont Faiz Giderleri(-)
- 658. Enflasyon Düzeltmesi Zararları(-)
- 659. Diğer Olağan Gider Ve Zararlar(-)
- 66. Finansman Giderleri(-)
- 660. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri(-)
- 661. Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri(-)
- 67. Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar
- 671. Önceki Dönem Gelir Ve Kârları
- 679. Diğer Olağan Dışı Gelir Ve Kârlar
- 68. Olağan Dışı Gider Ve Zararlar(-)
- 680. Çalışmayan Kısım Gider Ve Zararları(-)
- 681. Önceki Dönem Gider Ve Zararları(-)

- 689. Diğer Olağan Dışı Gider Ve Zararlar(-)
- 69. Dönem Net Kârı Veya Zararı
- 690. Dönem Kârı Veya Zararı
- 691. Dönem Kârı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları(-)
- 692. Dönem Net Kârı Veya Zararı
- 697. Yıllara Yaygın İnşaat Ve Enflasyon Düzeltme Hesabı
- 698. Enflasyon Düzeltme Hesabı

7. MALİYET HESAPLARI (7/A SEÇENEĞİ)

- 70. Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları
- 700. Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı
- 701. Maliyet Muhasebesi Yansıtma Hesabı
- 71. Direkt İlk Madde Ve Malzeme Giderleri
- 710. Direkt İlk Madde Ve Malzeme Giderleri Hesabı
- 711. Direkt İlk Madde Ve Malzeme Yansıtma Hesabı
- 712. Direkt İlk Madde Ve Malzeme Fiyat Farkı
- 713. Direkt İlk Madde Ve Malzeme Miktar Farkı
- 72. Direkt İşçilik Giderleri
- 720. Direkt İşçilik Giderleri
- 721. Direkt İşçilik Giderleri Yansıtma Hesabı
- 722. Direkt İşçilik Ücret Farkları
- 723. Direkt İşçilik Süre Farkları
- 73. Genel Üretim Giderleri
- 730. Genel Üretim Giderleri
- 731. Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı
- 732. Genel Üretim Giderleri Bütçe Farkları
- 733. Genel Üretim Giderleri Verimlilik Giderleri
- 734. Genel Üretim Giderleri Kapasite Farkları
- 74. Hizmet Üretim Maliyeti
- 740. Hizmet Üretim Maliyeti
- 741. Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı
- 742. Hizmet Üretim Maliyeti Fark Hesapları
- 75. Araştırma Ve Geliştirme Giderleri

- 750. Araştırma Ve Geliştirme Giderleri**
- 751. Araştırma Ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı**
- 752. Araştırma Ve Geliştirme Gider Farkları**
- 76. Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri**
- 760. Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri**
- 761. Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı**
- 762. Pazarlama Satış Ve Dağıtım Giderleri Fark Hesabı**
- 77. Genel Yönetim Giderleri**
- 770. Genel Yönetim Giderleri**
- 771. Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı**
- 772. Genel Yönetim Gider Farkları Hesabı**
- 78. Finansman Giderleri**
- 780. Finansman Giderleri**
- 781. Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı**
- 782. Finansman Giderleri Fark Hesabı**

7. MALİYET HESAPLARI (7/B SEÇENEĞİ)

- 79. Gider Çeşitleri**
- 790. İlk Madde Ve Malzeme Giderleri**
- 791. İşçi Ücret Ve Giderleri**
- 792. Memur Ücret Ve Giderleri**
- 793. Dışarıdan Sağlanan Fayda Ve Hizmetler**
- 794. Çeşitli Giderler**
- 795. Vergi, Resim Ve Harçlar**
- 796. Amortisman Ve Tükenme Payları**
- 797. Finansman Giderleri**
- 798. Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı**
- 799. Üretim Maliyet Hesabı**

8. SERBEST HESAPLAR

9. NAZIM HESAPLAR

KAYNAKÇA

1-Kitaplar

AKDOĞAN, Nalan – SEVİLENGÜL, Orhan. Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması.7.Baskı, İstanbul 1996

BEKTÖRE, Sabri. Muhasebe. Eskişehir İktisadi Ve Ticari İlimler Akademisi, 1979.

BEKTÖRE, Sabri, SÖZBİLİR, Halim, & BANAR, Kerim . Genel Muhasebe. Nisan Kitabevi, 2010.

GÖKGÖZ, Ahmet. Genel Muhasebe Ekin Yayınevi 3. Baskı Bursa 2017

ÖZAL Özcan, Muhasebe: İlkeler Ve tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulamaları. Ege Üniversitesi, 1996.

SEVİLENGÜL, Orhan. Genel Muhasebe Gazi Kitabevi 16.Baskı Ankara 2011

SEVİLENGÜL, Orhan. Genel Muhasebe Gazi Kitabevi 6.Baskı Ankara 1997

SÜRMEN, Yusuf. Muhasebe. Trabzon 2011

2- Kanun ve Tebliğler

1 No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği

Gelir Vergisi Kanunu

Katma Değer Vergisi Kanunu

Kurumlar Vergisi Kanunu

Türk Ticaret Kanunu

Vergi Usul Kanunu